ORTODOKSiA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER,
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Θ' ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1934 ΤΕΥΧΟΣ 106

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλὲτ»

ΤΟ Ε΄ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

ΤΗΝ 7ην τοῦ λήγοντος μηνὸς συνεπληρώθη αἰσίως πενταετία τῆς ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀρχιποιμαντορικῆς διακονίας τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Φωτίου τοῦ Β΄.

Κατὰ τὸ κρατῆσαν δὲ ἔθος ἵνα ἡ «Ὀρθοδοξία» ἐπιλαμβάνηται ἑκάστοτε τῆς εὐκαιρίας τῆς ἐπετείου τῆς ἐπὶ τὴν ἀνωτάτην τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας σκοπιὰν ἀναρρήσεως τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης καὶ Πανσέπτου Κορυφῆς καί, ὑπὸ τύπον ἀπολογισμοῦ τῆς εὐλογίας ἣν ὁ Πανάγαθος καταπέμπει ἐπὶ τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἐντεταλμένους τὴν κατεύθυνσιν τῶν μεγάλων ζητημάτων αὐτῆς, ἀνασκοπῇ τὰ πεπραγμένα ἑκάστου παρερχομένου ἔτους, θὰ χαραχθῶσιν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὀλίγαι γενικαὶ γραμμαὶ περὶ τῶν κατὰ τὸ λῆξαν Ε΄ τοῦτο ἔτος (7 Ὀκτωβρίου 1933—7 Ὀκτωβρίου 1934) ἀπασχολησάντων τὴν Μ. Ἐκκλησίαν σπουδαιοτέρων ζητημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ τῇ περιοχῇ αὐτῆς, θείᾳ εὐδοκίᾳ, συντελεσθέντων.

*
* *

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ἐχαιρέτησε τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ εἰρηνευτικοῦ ἔργου ἐν Αὐστραλίᾳ. Τὸ τελευταῖον ὑπόλειμμα τῆς ἐκεῖ διαιρέσεως, τὸ περὶ τὸν ἐν Σίδνεϋ ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας ζήτημα, κατηυθύνθη καὶ τοῦτο.

Καὶ ἀπεδόθη οὕτω εἰς τὴν ὁμογένειαν τῆς Αὐστραλίας ἡ ποθητὴ γενικὴ σύμπνοια καὶ συνεργασία πάντων ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ. Αἱ πρὸς τοῦτο ζηλωταὶ προσπάθειαι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Αὐστραλίας κ. Τιμοθέου πλήρως ἐκαρποφόρησαν· καὶ ἀπερίσπαστος ἤδη ἡ Α. Σεβασμιότης, μὲ τὸ διακρῖνον αὐτὴν ἔξοχον ὀργανωτικὸν πνεῦμα καὶ μὲ καταπλήσσουσαν ἱεραποστολικὴν ἐν τῇ ἀχανεῖ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς δρᾶσιν, ἐπεδόθη εἰς τὴν δημιουργίαν ἐν Αὐστραλίᾳ θαυμασίας ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἄλλης ζωῆς, ἧς οἱ πραγματοποιούμενοι καθ' ἑκάστην τίμιοι καρποὶ προκαλοῦσιν ἀμέριστον μὲν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν στοργὴν τοῦ ποιμνίου πρὸς τὸν καλὸν αὐτοῦ ποιμένα, δικαίαν δὲ τὴν εὐαρέσκειαν καὶ τὸν ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἄξιον αὐτῆς Ἱεράρχην.

*
* *

Ἐν Ἀμερικῇ, ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ ὀργασμοῦ ὁ ὁποῖος ἤρξατο μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὁμονοίας ἐν τῇ ὑπὲρ τὸ μέτρον ταλαιπωρηθείσῃ ἐν ταῖς διαιρέσεσι καὶ ταῖς διχονοίαις τοῦ πικροῦ παρελθόντος ἀποδήμῳ αὐτόθι ὁμογενείᾳ, ὀργασμοῦ εἰς δημιουργίαν καὶ διοργάνωσιν ἀξιοζήλου καὶ ἐκεῖ ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἄλλης ζωῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ ἐν ἑνὶ πνεύματι πάντες, κλῆρος καὶ λαός, ὑπὸ τὴν συνετὴν καὶ ἀκάματον πρωτοπορείαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἀθηναγόρου, κινοῦνται συνεχῶς καὶ ἐργάζονται συστηματικῶς εἰς Γενικὰς Ἐκκλησιαστικὰς Συνελεύσεις καὶ Συνέδρια καὶ εἰς καταρτισμοὺς Καταστατικῶν καὶ Κανονισμῶν, καὶ εἰς τὴν συνεχῆ δὲ ταύτην κίνησιν καὶ συστηματικὴν ἐργασίαν ἁμιλλῶνται οἱ πάντες καὶ φιλοτιμοῦνται τίς τι πλέον νὰ συνεισφέρῃ, εὑρέθησαν ἀτυχῶς ὀλίγοι τινὲς ἀνάξιοι τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν κληρικοί, οἱ ὁποῖοι ἀπετόλμησαν νὰ ἐγείρωσι πτέρναν κατὰ τῆς ἁγίας Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Πρόσωπα αὐτοί, τὰ ὁποῖα παρεισέδυσαν εἰς τὰς τάξεις

τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τύποι, ἐξ ἐκείνων οἵτινες τὸ ἱερὸν σχῆμα καὶ ἔνδυμα θεωροῦσιν οὐχὶ σύμβολον θυσίας ἑαυτῶν ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μέσον ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀγαθοῦ λαοῦ καὶ προσωπικῆς ἑαυτῶν ἐξυπηρετήσεως, ἐπίστευσαν ὅτι ἠδύναντο νὰ ὀρθώσωσι τὸ ἀσεβὲς ἀνάστημά των ἀπέναντι τῆς ἰδίας αὐτῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς.

Ἀλλ' ἐπῆλθε ραγδαία καὶ ἀμείλικτος ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας· καὶ τὰ ἄτακτα στοιχεῖα, καθ' ἣν στιγμὴν ἀκόμη ἡτοιμάζοντο εἰς τὰ ἀνόσια διαβήματά των, εὑρέθησαν γυμνοὶ τῆς θείας χάριτος, ἣν ἡ Ἐκκλησία ἐνεπιστεύθη ποτὲ εἰς αὐτοὺς καὶ τῆς ὁποίας αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐκήρυξαν ἀναξίους, διὰ νὰ διαλυθῶσι μετ' ὀλίγον χρόνον πρὸ τοῦ ὄγκου τῆς ἐνδίκου τιμωρίας αὐτῶν καὶ τῆς περιφρονήσεως συσσώμου τῆς ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενείας κακοὶ κακῶς αὐτοὶ καὶ τὰ ἀνομολόγητα σχέδιά των.

Εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ὀρθοδοξίας» δημοσιεύεται σχετικὴ ἔκθεσις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς. Εἶναι πολὺ διδακτικὰ ὅσα ἐκτίθενται ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, διδακτικὰ εἰς πάντα τὰ παρόμοια τυχὸν ἀνατρεπτικὰ στοιχεῖα, διδακτικὰ δὲ ἀκόμη καὶ εἰς ὅλους ὅσοι δὲν ἔχουσιν εἰσέτι ἐννοήσῃ ὅτι ὁ ἀγαθὸς λαός, τοῦ ὁποίου ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ διαπαιδαγώγησις εἶναι ἐμπεπιστευμένη ὡς τιμία καὶ ἱερὰ παρακαταθήκη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἔχει πολὺ ἀκμαίαν τὴν ἐσωτερικήν του διαίσθησιν καὶ εἶναι ἀμείλικτος ἵνα στιγματίσῃ ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ καὶ ἀποκηρύξῃ θᾶττον ἢ βράδιον ὅσους ἐκ τῶν κληρικῶν ἀποδεικνύονται ἐπιλήσμονες ὁπωσδήποτε τῆς ἑαυτῶν ἀποστολῆς.

*
* *

Πολυτιμοτάτην εἰς τὰς ἐκπαιδευτικὰς καὶ φιλανθρωπικὰς ἀνάγκας ἐπικουρίαν ἐξησφάλισεν ἡ ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος καταβληθεῖσα ἐντατικὴ προσπάθεια πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῶν γνωστῶν κληροδοτη-

μάτων. Εἰς στιγμὰς δὲ λίαν δυσχερεῖς διὰ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ φιλανθρωπίας ἡ ἀπὸ τῶν κληροδοτημάτων τούτων ἐνίσχυσις ὁμολογουμένως ἀπέβη σωτηριώδης, δικαίως δὲ ἐπεσπάσατο βαθεῖαν τὴν πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν γενικὴν εὐγνωμοσύνην.

*
* *

Ἡ πρὸς ἔκδοσιν τῶν λειτουργικῶν βιβλίων ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καταρτισθεῖσα ἀπὸ διετίας Μεγάλη Ἐπιστημονικὴ Ἐπιτροπὴ εἰργάσθη καρποφόρως. Ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν διακεκριμένων μελῶν αὐτῆς ἀρχαῖοι λειτουργικοὶ κώδικες, ἐγένετο σοβαρὰ συγκριτικὴ ἐργασία καὶ περισυνελέγη ὑλικὸν πολύτιμον. Βαίνομεν δὲ πλέον πρὸς τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν. Ἦτο καιρὸς ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὰς λειτουργικάς της ἐκδόσεις. Ἡ δὲ γινομένη ἐργασία παρέχει τὴν ἐγγύησιν ὅτι θὰ ἐξασφαλισθῶσιν ἐκδόσεις ἄρτιαι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

*
* *

Μετὰ τὴν γενομένην κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βυζαντινολόγου Καθηγητοῦ κ. Γ. Σωτηρίου ὀργάνωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Σκευοφυλακίου, ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῶσι δι' ἐπὶ τούτῳ συγγραφῆς τοῦ κ. Καθηγητοῦ τὰ ἱερὰ κειμήλια. Ἤδη ἡ σχετικὴ συγγραφή, διὰ τῆς ὁποίας θὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ἐπιστήμην ὅ,τι πολύτιμον καὶ ἀξιόλογον περικλείει τὸ Πατριαρχικὸν Σκευοφυλάκιον, ἔχει ἑτοιμασθῇ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγένετο κατάλληλος ἐργασία καὶ ἐκαθαρίσθησαν ὑπὸ εἰδικοῦ προσώπου δύο σπουδαιόταται ἀρχαῖαι ψηφιδωταὶ εἰκόνες φυλασσόμεναι ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ: ἡ τῆς Παμμακαρίστου, περὶ ἧς ἐγένετο καὶ ἐδημοσιεύθη καὶ σχετικὴ ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Καθηγητοῦ, καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Παραλλήλως δὲ συνεχίζεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Σκευοφυλάκιον ἀρχαίων ἱερῶν εἰκόνων.

*
* *

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἐπανῆλθον ἐκ Βελιγραδίου καὶ Βαρσοβίας οἱ αὐτόθι ἀπὸ τοῦ 1930 δύο ὑπότροφοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συμπληρώσαντες τὰς σπουδὰς αὐτῶν. Ἡ σκέψις τῆς Ἐκκλησίας ἦτο νὰ ἐπιζητηθῇ διὰ τοῦ καθιερωθέντος θεσμοῦ τῶν ὑποτροφιῶν παρὰ ταῖς ἀδελφαῖς Ἐκκλησίαις ὁ καταρτισμὸς θεολόγων, οἱ ὁποῖοι, ἐκμανθάνοντες τὴν γλῶσσαν καὶ μελετῶντες τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καθόλου ὀργάνωσιν αὐτῶν, νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἀκολούθως ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Πατριαρχείου. Θὰ ὑπεβοηθεῖτο οὕτω σοβαρῶς καὶ τὸ ἔργον τῆς συσφίγξεως τῶν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἀμοιβαίων δεσμῶν. Οἱ ἀποσταλέντες ὑπότροφοι μετὰ τακτικὰς σπουδὰς ἐπανῆλθον ἐφωδιασμένοι καὶ διὰ τοῦ νενομισμένου διπλώματος τῶν Πανεπιστημιακῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Βελιγραδίου καὶ Βαρσοβίας καὶ ἤδη ἐτοποθετήθησαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Πατριαρχείου, καὶ συγκεκριμένως εἰς τὸ Α΄ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον καὶ τὴν Πατριαρχικὴν Βιβλιοθήκην, πληρουμένων οὕτω καὶ δύο ἐκ τῶν σοβαρωτέρων ἀναγκῶν τῆς Πατριαρχικῆς ὑπηρεσίας. Ἂν δὲ πρόκηται νὰ κρίνῃ τις καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, ἡ σκέψις τῆς Ἐκκλησίας περὶ καθιερώσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν ὑποτροφιῶν τούτων ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῆς κατὰ πάντα σοφή.

*
* *

Ἐσυνεχίσθη ἔκθυμον τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀδελφικὴ αὐτῆς ἐπικουρία ὑπὲρ τῶν ἐμπεριστάτων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου. Ἡ παρατεινομένη ἀναβολὴ τῆς πληρώσεως τοῦ ἀπὸ ἐτῶν χηρεύοντος θρόνου τῆς Ἁγιωτάτης Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας καὶ αἱ λίαν

δυσχερεῖς συνθῆκαι αἱ δημιουργηθεῖσαι ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Κύπρου συνεπείᾳ τῆς ὑπερορίας τῶν δύο αὐτῆς Ἱεραρχῶν, Σεβ. Μητροπολιτῶν Κιτίου κ. Νικοδήμου καὶ Κηρυνείας κ. Μακαρίου, καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης τελευτῆς τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου αὐτῆς Κυρίλλου, ἐπανειλημμένως ἀπησχόλησαν τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, καὶ προέβη αὕτη καὶ συνεχίζει προβαίνουσα εἰς πᾶσαν ἐπιβαλλομένην ἐνέργειαν καὶ ἀδελφικὴν ἐκδήλωσιν ὑπὲρ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἰδιαιτέρως προκειμένου περὶ τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, ἡ Μ. Ἐκκλησία ἔσπευσε νὰ ἐπιδείξῃ τὸ θερμὸν ἀδελφικὸν αὐτῆς ἐνδιαφέρον καὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐγερθέντος ὑπὸ πατέρων τινῶν τῆς αὐτόθι Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Κύκκου ζητήματος ἀμφισβητήσεως τῶν ἐπ' αὐτῆς κανονικῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου. Τὸ ζήτημα τοῦτο, δημιουργηθὲν ἐκ παρεξηγήσεως τῶν περὶ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς ὑπαρχόντων παλαιῶν σιγιλλίων καὶ γραμμάτων τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἀπετέλει σοβαρὸν ἐσωτερικὸν περισπασμὸν ἐν τῇ δεινῶς καὶ ἄλλως χειμαζομένῃ ἐκ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς αὐτῆς Ἁγιωτάτῃ ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔσπευσε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸν περισπασμὸν τοῦτον, διαφωτίσαν δι' ἐπὶ τούτῳ γραμμάτων αὐτοῦ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῶν παλαιῶν Πατριαρχικῶν σιγιλλίων καὶ γραμμάτων ὡς πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀπόλυτα κανονικὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποκαταστῆσαν τὰ πράγματα εἰς τὴν τακτικὴν θέσιν αὐτῶν.

Ὁμοίως ζωηρὸν ἐπέδειξεν ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐνδιαφέρον καὶ ἀδελφικῶς ἐπεκούρησε τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἀφορμῆς παλαιοημερολογιτικῶν τινων ἐν αὐτῇ κινήσεων. Τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἁπλοῦν ζήτημα ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν, ἀπεπειράθησάν τινες, ἀνυψοῦντες αὐτὸ εἰς τὴν περιωπὴν δόγματος πίστεως, νὰ χρησιμοποιήσωσι διὰ σκοποὺς ξένους πρὸς τὴν θρη-

σκείαν. Ἡ ἐπικουρία τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐνίσχυσε μεγάλως τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐπιβολὴν ἀντιλήψεων ὑγιῶν, ἐξετιμήθη δὲ δεόντως ὑπ' αὐτῆς.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ἡ Μ. Ἐκκλησία μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μαυροβουνίου κ. Γαβριήλ, ἐλθόντα ἐξ ὀνόματος τῆς Ἁγιωτάτης Σερβικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐν πνεύματι ἀγάπης ἀντήλλαξε μετ' αὐτοῦ σκέψεις ἐπὶ ζητημάτων ἐκκλησιαστικῶν.

* * *

Ἡ Μ. Ἐκκλησία εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ δεχθῇ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἐπίσκεψιν ἐπιφανῶν προσωπικοτήτων αἱ ὁποῖαι ἦλθον νὰ ὑποβάλωσι τὴν ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς αὐτὴν εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῶν: Τοῦ ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας κ. Νικολάου Τιτουλέσκο, τοῦ ἐξοχωτάιου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Bogolioub Jevtich, τοῦ ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Ἑλλάδος στρατηγοῦ κ. Γεωργίου Κονδύλη, τῶν παρὰ τῇ ἐνταῦθα κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον συγκληθείσῃ Διακοινοβουλευτικῇ Συνδιασκέψει Ἀποστολῶν, Γιουγοσλαυϊκῆς καὶ Ρουμανικῆς, Πρεσβευτῶν, διακεκριμένων καθηγητῶν καὶ λογίων, καὶ ἄλλων.

* * *

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸ λῆξαν Ε΄ ἔτος τῆς Πατριαρχείας τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος πεπραγμένα ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Ἐκτίθενται ταῦτα εὐσυνόπτως. Ἀλλὰ μαρτυροῦσι δαψιλῶς, παρὰ τὸ εὐσύνοπτον τῆς ἐκθέσεως αὐτῶν, πόσον ἐπιβάλλουσα εἶναι ἡ ἁγιότης τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ πῶς ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ συνοδεύει νυκτός τε καὶ ἡμέρας τοὺς ἀξίους τοῦ αἰωνοβίου Θρόνου Κυβερνήτας τοῦ σκάφους αὐτῆς.

Κ.

Η Ε΄ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ

Μετὰ σεμνότητος καὶ μὲ ἐκδηλώσεις αἰσθημάτων βαθείας πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εὐλαβείας, τιμῆς καὶ ἀγάπης ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ Ε΄ ἐπέτειος τῆς Πατριαρχικῆς Αὐτῆς Ἐκλογῆς.

Συμπεσούσης τῆς ἐπετείου ἐφέτος ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ (7 τοῦ μηνός), ἐχοροστάτησαν κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται. Παρίσταντο ἐκκλησιαζόμενοι ὁ ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Μιροσλὰβ Γιάγκοβιτς μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τοῦ Γραμματέως τῆς Πρεσβείας, ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Δημήτριος Καψάλης ὁ Πρόξενος κ. Δημήτριος Λάμπρος, οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας ἐν σώματι, ἐξέχοντα μέλη τῆς ὁμογενείας, οἱ Πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι καὶ πλῆθος λαοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας ἐγένετο δεξίωσις τῶν προσελθόντων ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν, ὅπου ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος, ἐξ ὀνόματος δὲ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τρωάδος Εὐστάθιος. Αἱ σχετικαὶ προσφωνήσεις, ὡς καὶ αἱ εἰς ταύτας ἀντιφωνήσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, καταχωρίζονται κατωτέρω.

Τὰ σέβη τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπέβαλεν ὁ Προεδρεύων αὐτῆς Πρωτοσυγκελλεύων Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τρωάδος μετὰ τοῦ γραμματεύοντος μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς Μ. Ἀρχιμανδρίτου Καλλινίκου.

Τὴν μεσημβρίαν παρετέθη τράπεζα, εἰς ἣν παρεκάθησαν ἡ Ἱεραρχία καὶ οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Σεβ. Ἁγίου Χαλκηδόνος.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τετιμημένον καὶ κατηγλαϊσμένον ὑπὸ τῶν ἔργων τῆς πολυμεροῦς καὶ γονίμου Πρωθιεραρχικῆς ἐνεργείας Σου αἰσίως διέρρευσε καὶ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς Σῆς εὐκλεοῦς Πατριαρχείας, πολύτιμον σελίδα, γεγραμμένην ἐν πνεύματι πίστεως καὶ σοφίας καὶ φόβου Θεοῦ, προσπορισάμενον τῇ ἱστορίᾳ τοῦ αἰωνοβίου τούτου Πανορθοδόξου Κέντρου.

Ἡ Σὴ Σεπτὴ Κορυφή, ἡ κατὰ τὸ φωτεινὸν τῶν μεγάλων Αὐτῆς Προκατόχων ὑπόδειγμα πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀκραιφνεῖ καὶ προθύμῳ διαθέσει ἀδιαλείπτως ἀφορῶσα, οὐδέποτε διέλιπε καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος πᾶσαν μέριμναν φιλοτίμως ἐξαντλοῦσα καὶ τὰς δυνάμεις Αὐτῆς ἐν αὐταπαρνήσει ἐκδαπανῶσα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς προστασίας καὶ κατευοδώσεως τῶν τιμίων συμφερόντων τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος.

Ὅθεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ Ἱεράρχαι καὶ συνεργοί Σου ἐν τῇ ἁγίᾳ διακονίᾳ ἀποδίδομεν εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν τιμὴν τοῖς ὑπὸ Σοῦ ἐνθέῳ ζήλῳ Πατριαρχικῶς πεπραγμένοις τούτοις, χαιρετίζοντες δὲ πλήρεις χρηστῶν ἐλπίδων τὴν ἐπ᾽ αἰσίοις σήμερον ἀπαρχὴν τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς Σῆς Θεοτιμήτου Πατριαρχείας καὶ εὐλαβεῖς μετὰ τῆς λοιπῆς εὐσεβόφρονος ὁμηγύρεως ὑποβάλλοντες συγχαρητηρίους προσρήσεις, ὁλοψύχως δεόμεθα τοῦ Κυρίου ἵνα δωρῆταί Σοι ὑγείαν ἀκλόνητον εἰς μακρότητα ἡμερῶν, ἐπιλαμπομένων ἀείποτε τῷ φωτὶ τῶν Σῶν τηλαυγῶν Ἀρχιεραρχικῶν ἀρετῶν, εἰς δόξαν καὶ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦ κλεινοῦ τούτου καὶ ἱστορικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ἐφ᾽ οὗ ἐπαξίως ἵστασαι.

Ἡ ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Σεβάσμια τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας Μέλη
καὶ λίαν ἡμῖν πεφιλημένοι ἐν Κυρίῳ Ἀδελφοί,

Θερμότατα εὐχαριστοῦμεν Ὑμῖν διὰ τὰ θερμὰ αἰσθήματα, τὰς θερμὰς εὐχὰς καὶ τοὺς θερμοὺς λόγους ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἁγίας καὶ ὑψηλῆς ἡμῶν διακονίας.

Νυχθημερὸν καὶ ἄνευ διαλείμματος ἔχοντες ἐστραμμένον τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἡμῶν πρὸς τὴν ἱερὰν Πατριαρχικὴν διακονίαν, πρὸς τὰ μεγάλα, ἅγια καὶ ὑψηλὰ συμφέροντα τῆς Προκαθημένης Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, πονοῦμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα ἄνευ σταθμοῦ ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς, ἥτις εἶναι ἡ τιμὴ καὶ τὸ κλέος τῆς Ὀρθοδοξίας.

Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, κατὰ καθῆκον ἱερόν, ἐκφράζοντες πρὸς Ὑμᾶς, τὰ σεβάσμια Μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ καθόλου πρὸς τὴν γεραρὰν Ἱεραρχίαν τοῦ περικλεοῦς καὶ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἡμῶν, τὰς θερμὰς καὶ ἐγκαρδίους ἡμῶν εὐχαριστίας, διὰ τοὺς πόνους καὶ τὴν ἁγίαν συνεργασίαν, εἰς ἣν ὀφείλεται ὁλοκληρωτικῶς ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἅγιον αὐτῆς πλήρωμα, διαβεβαιούμεθα Ὑμᾶς ὅτι διαρκῶς καὶ σταθερῶς μία εἶνε ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν, εἷς εἶνε ὁ πόθος ἡμῶν, εἷς εἶνε ὁ ὅρκος ἡμῶν, ἐν ἁγίᾳ καὶ νυχθημέρῳ συνεργασίᾳ καὶ ἀγάπῃ μεθ' Ὑμῶν νὰ καταδαπανήσωμεν καὶ τὰς τελευταίας ἡμῶν δυνάμεις ὑπὲρ τῶν ἁγίων συμφερόντων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Ἁγίου Πρωτοσυγκελλεύοντος.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Φαιδρὰ καὶ χαρμόσυνος διαγελᾷ ἡ ἡμέρα τῆς σήμερον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενταετίας ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Ὑμετέρας Θεοφρουρήτου Κορυφῆς εἰς τὸν πανένδοξον καὶ πανευκλεᾶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Τί ἐπετελέσθη ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης ἡμέρας, ποῖαι ὄντως σοφαὶ καὶ ἐμβριθεῖς κατευθύνσεις ἐδόθησαν εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ἀφορῶντα τὸν Θρόνον, ποῖαι λύσεις ἐπωφελεῖς, ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος, ἄνευ ἐπηρειῶν καὶ συγχρόνων διαστροφῶν, θ' ἀναγράψῃ χρυσοῖς καὶ ἀδαμαντίνοις γράμμασιν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἱστορίας, τονίζων τὴν μεγάλην αὐταπάρνησιν, τὰς νυχθημέρους προσπαθείας, τὴν πλήρη καὶ τελείαν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ καθῆκον, τὴν λελογισμένην καὶ μετὰ μεγάλης περισκέψεως καὶ ἐμβριθείας μελέτην καὶ κατεύθυνσιν ὅλων τῶν ζητημάτων, τὴν ἐκδαπάνησιν τέλος, τοῦ Ἑαυτοῦ Σας, - ἐν ἄκρᾳ ἀσκητικῇ αὐστηρότητι—ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, Ἧς ἐτάχθητε ἄγρυπνος φρουρός, φύλαξ καὶ παραστάτης.

Κατὰ τὴν εὔσημον λοιπὸν καὶ σεμνὴν ταύτην ἡμέραν προσέρχομαι καὶ ἐγώ, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Πάτερ

καὶ Δέσποτα, ὁ ταπεινὸς Αὐτῆς θεράπων, μεθ' ὅλου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ὑμῶν Οἴκου, ἵνα ὑποβάλωμεν τὰ βαθύτατα ἡμῶν σέβη καὶ τὴν ἄκραν ἀφοσίωσιν ἡμῶν πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας Θεοτιμήτου Κορυφῆς, εὐχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς πολυτίμου Αὐτῆς ὑγιείας, ἵνα ἐπὶ μήκιστον κλεΐζῃ Αὕτη τὸν πανένδοξον τοῦτον καὶ Ἁγιώτατον Οἰκουμενικόν Θρόνον, διαβεβαιώσωμεν δ' ἅμα Αὐτὴν καὶ περὶ τῆς προσηλώσεως ἡμῶν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν καθηκόντων ἡμῶν πρός τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς Αὐτήν, φιλοτιμουμένων ν' ἀντλῶμεν παραδείγματα ἐπιμελείας καὶ φιλοπονίας παρ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου καὶ ἐμπνευσμένου ἡμῶν Ἀρχηγοῦ, Οὗ τὰ ἔτη εἴησαν ὅ,τι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευδαίμονα, πρὸς δόξαν Ἐκκλησίας καὶ Γένους. Ἀμήν.

Ἡ ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Θεοφιλέστατε καὶ λίαν ἡμῖν ἀγαπητέ ἀδελφέ,

καὶ πολύτιμοι ἡμῶν συνεργάται,

Εὐχαριστοῦμεν ἐγκαρδίως πᾶσιν ὑμῖν διὰ τὰ ἁγνὰ αἰσθήματα, τὰς υἱϊκὰς εὐχὰς καὶ τὰς θερμὰς ἐκδηλώσεις ὑμῶν πρὸς τὸ Πατριαρχικὸν ἡμῶν πρόσωπον ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἡμετέρας ἐκλογῆς καὶ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενταετίας ἀφ' ἧς ἀνήχθημεν, θείᾳ εὐδοκίᾳ, ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Ὁμολογοῦντες λίαν εὐχαρίστως καὶ ἐπὶ τῇ σημερινῇ εὐκαιρίᾳ ὅτι τὰ αἰσθήματα ὑμῶν ταῦτα καὶ ἡ ἀφοσίωσις ὑμῶν εἰς τὸ καθῆκον εἶναι πολύτιμα διὰ τὸ Πατριαρχικὸν ἡμῶν ἔργον καὶ διαβεβαιούμενοι ὑμᾶς ὅτι μεγάλως ἐκτιμῶμεν τὸν ζῆλον καὶ τοὺς κόπους ὑμῶν, ἐκφράζομεν τὴν πλήρη ἡμῶν εὐαρέσκειαν πρὸς πάντας καὶ εὐχόμεθα ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ πάντας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱερῶν ὑμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καθηκόντων.

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η ΕΟΡΤΗ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Ἐν λαμπρᾷ φωταγωγήσει καὶ πανηγυρικῷ σημαιοστολισμῷ ἑωρτάσθη καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 29ῃ παρόντος μηνὸς ἡ ἐπέτειος τῆς Ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας, ἡ μεγάλη αὕτη ἑορτὴ τῆς Χώρας, ἡ ὁποία καταυγαζομένη ὑπὸ τῆς φωτεινῆς διανοίας τοῦ μεγάλου της Ἀρχηγοῦ καὶ εὑρισκομένη ὑπὸ τὴν μεγαλόπνουν διακυβέρνησίν Του ἐντὸς ὀλιγίστου χρονικοῦ διαστήματος ἐπετέλεσε μεγάλα ἔργα ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναμορφώσεως. Ὁλόκληρος ἡ Τουρκία ἀπέβη μία κυψέλη συστηματικῆς καὶ ἐντατικῆς ἐργασίας. Ἡ βαθυστόχαστος καὶ μεγάλη της πολιτικὴ ζωὴ ἡδραίωσε καὶ ηὔξησε τὴν ἀκτινοβολίαν της καὶ τὸ γόητρόν της, αἱ μεγάλαι της οἰκονομικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις τονώνουν τὴν ζωτικότητα καὶ δραστηριότητά της, αἱ μεγάλαι κοινωνικαὶ μεταρρυθμίσεις της τὴν ἀναγεννοῦν καὶ τὴν ἐξυψώνουν, ἐξασφαλίζουν εἰς αὐτὴν μέλλον εὐτυχέστερον, τὸ ὁποῖον αἱ πνευματικαὶ δημιουργίαι θὰ καταστήσουν περίλαμπρον. Πάντα ταῦτα ἔχουσιν ὡς σύμβολόν των τὴν 29ην Ὀκτωβρίου. Εἰς τὴν χαρὰν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἡμέρας μετέχει ἐκθύμως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα. Ἐξ ὀνόματος δὲ Αὐτῆς ἐπεσκέφθη τὸν ἐξοχώτατον Νομάρχην Κωνσταντινουπόλεως ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τρωάδος

Εὐστάθιος ἐν συνοδείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων Εὐθ. Μαυρίδου.

Τὰ ἀποσταλλέντα τηλεγραφήματα:

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας
Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμὰλ Πασᾶ.
Εἰς Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ, ἐνδόξῳ καὶ ἱστορικῇ Ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας, τῆς ὁποίας ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης ἐγένετο ὁ μέγας δημιουργὸς καὶ θεμελιωτής, ὑποβάλλομεν Αὐτῇ θερμὰ συγχαρητήρια καὶ διαπύρους εὐχὰς ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως Αὐτῆς πρὸς συνέχισιν τοῦ μεγάλου καὶ θαυμαστοῦ ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς Πατρίδος ἔργου Αὐτῆς.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης **Φώτιος.**

29/10/934.

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Πρωθυπουργῷ Ἰσμὲτ Πασᾶ.
Εἰς Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἡμέρᾳ τῆς ἐνδόξου ἑορτῆς τῆς Δημοκρατίας, ὑπὲρ ἧς τοσοῦτον ἐμόχθησεν ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, ὑποβάλλομεν Αὐτῇ καὶ ὁλοκλήρῳ τῇ σεβαστῇ Κυβερνήσει θερμὰ συγχαρητήρια καὶ ἐγκαρδίους εὐχὰς ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς ἀγαπητῆς Πατρίδος.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης **Φώτιος.**

29/10/934.

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΓΙΟΥΓΟΣΛΑΥΪΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ Α΄

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γιουγοσλαυΐας Ἀλέξανδρος ὁ Α΄, μεταβαίνων ἐσχάτως εἰς Γαλλίαν πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως συνεργασθῇ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν καὶ στερέωσιν τῆς εἰρήνης ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἔπεσεν ἐν Μασσαλίᾳ, τῇ 9ῃ τρέχοντος μηνός, θῦμα στυγερᾶς δολοφονίας, βυθίσας εἰς βαρὺ πένθος τὴν χώραν του καὶ τὸν κόσμον ὁλόκληρον. Ἡ θλιβερὰ ἀγγελία ἐλύπησεν ἰδιαιτέρως τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία μὲ ἀνακούφισιν παρηκολούθει τὰς φιλειρηνικὰς προσπαθείας ἑνὸς πεφιλημένου υἱοῦ Της, εὐσεβοῦς ἄρχοντος εὐγενοῦς χώρας.

Συνεκλήθη ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος. Ἐδεήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως καὶ προῆλθεν εἰς τὰς δεούσας ἀποφάσεις. Καταχωρίζομεν ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος γενομένην ἐπὶ Συνόδου ἀνακοίνωσιν.

> Ἅγιοι Ἀδελφοί! Μετὰ βαθείας λύπης ἀναγγέλλομεν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὸν σκληρὸν θάνατον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἐνδόξου Βασιλέως τῆς Γιουγοσλαυΐας Ἀλεξάνδρου τοῦ Α΄, υἱοῦ δὲ πεφιλημένου τῆς Ἐκκλησίας, ἐπελθόντα ἐν Μασσαλίᾳ τῇ 16.40΄ τῆς προχθὲς Τρίτης. Ἐπὶ τῷ σκληρῷ καὶ ἀπροσδοκήτῳ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου τοῦ Α΄, ἡ μὲν πατρὶς αὐτοῦ στερεῖται ἑνὸς μεγάλου Βασιλέως, ἡ Εὐρώπη ἑνὸς καλοῦ παραστάτου τῆς εἰρήνης, ἡ δὲ Μήτηρ Ἐκκλησία ἑνὸς πεφιλημένου υἱοῦ. Προτείνομεν ὅπως ἐγειρόμενοι εὐχηθῶμεν θερμῶς καὶ κατανυκτικῶς ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως ἐν σκηναῖς δικαίων.

Αἱ ληφθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀποφάσεις εἶναι αἱ ἑξῆς:

α') Νὰ σταλῶσι τὰ κάτωθι συλλυπητήρια τηλεγραφήματα πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὴν χήραν Βασίλισσαν Μαριώραν, πρὸς τὴν Α. Β. Ὑψηλότητα τὸν Ἀντιβασιλέα Πρίγκηπα Παῦλον, πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Βελιγραδίου κ. Βαρνάβαν καὶ πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Ν. Οὐζούνοβιτς.

β') Νὰ διαβιβασθῶσι δι' ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς, ἀπαρτισθείσης ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου, πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον ἐνταῦθα Πρεσβευτὴν τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Μιροσλὰβ Γιάγκοβιτς τὰ συλλυπητήρια καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ βαρὺ πένθος τοῦ εὐσεβοῦς Γιουγοσλαυϊκοῦ λαοῦ.

γ') Νὰ τελεσθῇ κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς κηδείας τοῦ Βασιλέως Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τρισάγιον, κρουομένων πενθίμως τῶν κωδώνων αὐτοῦ.

καὶ δ') Ἐπιτροπὴ ἐκ Συνοδικῶν, ἀπαρτισθεῖσα ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Μαξίμου, Δέρκων Ἰωακεὶμ καὶ Πριγκηπονήσων Θωμᾶ, ἀκολουθούντων τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διακόνου Κυρίλλου καὶ τοῦ Διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων Σπ. Κωνσταντινίδου, νὰ μεταβῇ εἰς Βελιγράδιον διὰ νὰ παραστῇ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως.

ΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΝΤΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Α. Μ. Βασίλισσαν Γιουγοσλαυΐας Μαριώραν.

Βελιγράδιον.

Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μετὰ βαθείας ὀδύνης ἐπληροφορήθη στυγερὰν δολοφονίαν πεφιλημένου συζύγου Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐνδόξου Βασιλέως, εὐσεβεστάτου Υἱοῦ Ἐκκλησίας. Ἐκφράζει βαθύτατα συλλυπητήρια, εὐχομένη ὅπως οὐράνιος Πατὴρ ἀναπαύσῃ μακαρίαν Αὐτοῦ ψυχήν, ἐνσταλάξῃ βάλσαμον παρηγορίας καρδίᾳ Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ ὁλοκλήρου Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Πατριάρχης Φώτιος

11/10/34

Α. Β. Ὑψηλότητα Ἀντιβασιλέα Πρίγκηπα Παῦλον.

Βελιγράδιον.

Ἐπὶ τραγικῷ θανάτῳ μεγάλου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου Μήτηρ Ἐκκλησία καιρίως πληγεῖσα διαβιβάζει Ὑμετέρᾳ Β. Ὑψηλότητι θερμὰ συλλυπητήρια.

Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσαι μακαρίαν ψυχὴν Ἐκείνου, ἐνισχύσαι Ὑμετέραν Ὑψηλότητα ἐν ὑψηλαῖς εὐθύναις Αὐτῆς.

Πατριάρχης Φώτιος.

11/10/34

Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν Γιουγοσλαυΐας κ. Οὐζούνοβιτς.

Βελιγράδιον.

Σκληρὸς θάνατος ἐνδόξου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου Α΄. ἐλύπησε μεγάλως Μητέρα Ἐκκλησίαν. Μετέχοντες μεγάλου ἐθνικοῦ πένθους εὐσεβοῦς Γιουγοσλαυϊκοῦ Λαοῦ, δεόμεθα θερμῶς Κυρίου ὅπως τάξῃ ἐν σκηναῖς δικαίων μακαρίαν ψυχὴν πολυκλαύστου Βασιλέως.

Πατριάρχης Φώτιος.

11/10/34

Μακαριώτατον Πατριάρχην Βαρνάβαν.

Βελιγράδιον.

Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μετέχουσα ἐκ βάθους ψυχῆς πένθους ἀδελφῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Σερβίας καὶ εὐσεβοῦς πληρώματος αὐτῆς ἐπὶ τραγικῷ θανάτῳ ἐνδόξου καὶ εὐσεβεστάτου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου, πεφιλημένου Υἱοῦ Ἐκκλησίας, διαβιβάζει Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Μακαριότητι, ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ, θερμὰ συλλυπητήρια, εὐχομένη ὁλοψύχως ὑπὲρ ἀναπαύσεως μακαρίας ψυχῆς Αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων.

Πατριάρχης Φώτιος.

11/10/34.

Πατριάρχην Φώτιον.

Μπέηογλου.

Βελιγράδιον, 20 Ὀκτωβρίου 1934.

Λίαν συγκεκινημένος εὐχαριστῶ εἰλικρινῶς.

Παῦλος.

Αὐτοῦ Παναγιότητα Πατριάρχην Φώτιον.

Βελιγράδιον, 20-10-934. *Σταμπούλ.*

Ἔνθερμοι ἐκδηλώσεις συλλυπητηρίων Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ ἀτιμήτῳ ἀπωλείᾳ ἡμετέρου εὐσεβοῦς μεγάλου Ἄρχοντος καὶ ἀποστολὴ εἰδικῆς ἀντιπροσωπείας διεγείρουσιν αἰσθήματα συγκεκινημένης εὐγνωμοσύνης. Θεὸς ὁ Παντοδύναμος εἰσακούσεται κοινῶν προσευχῶν, παρέξει ὑψηλῷ νεκρῷ αἰωνίαν ἀνάπαυσιν.

Σέρβος Πατριάρχης Βαρνάβας.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΤΡΙΣΑΓΙΟΝ

Κατὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ἐτελέσθη τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐν Βελιγραδίῳ κηδείας τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὲρ ἀναπαύσεως αὐτοῦ Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τρισάγιον. Τούτου προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας Βενιαμίν, Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανοῦ, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου καὶ Μύρων Πολυκάρπου.

Η ΕΝ ΑΓΚΥΡΑι ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΙΕΡΑ ΤΕΛΕΤΗ

Τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας, 18 τρέχοντος μηνός, ἐτελέσθη ἐν Ἀγκύρᾳ, προεξαρχόντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου, ἐπιμνημόσυνος ἱεροτελεστία. Ἡ εἰς Ἄγκυραν ἀποστολὴ ἐκανονίσθη συνοδικῶς κατόπιν συνεννοήσεως τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρεσβευτοῦ τῆς Γιουγοσλαυΐας μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Τὰς Α. Α. Σεβασμιότητας συνώδευσαν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀδαμάντιος, ὁ Πανοσιολογιώτατος Δευτερεύων Μάξιμος, ὁ ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων Γ. Ἀναστασιάδης καὶ οἱ ψάλται τοῦ ἐν Πέραν ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων Γ. Γαβριηλίδης καὶ Ν. Μπέλλας. Ἡ Μεγάλη αἴθουσα τῆς Πρεσβείας διεσκευάσθη εἰς παρεκκλήσιον καὶ διεκοσμήθη πενθίμως. Τῆς ἐπιμνημοσύνου ἱεροτελεστίας προηγήθη λειτουργία, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὁ Πρεσβευτὴς κ. Μ. Γιάγκοβιτς μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὁ Πρόξενος κ. Τσερμπινά, τὸ προσωπικὸν τῆς Πρεσβείας, Σέρβοι καὶ Ἕλληνες πολῖται καί τινες τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ ξένων. Ἡ ἐπιμνημόσυνος ἀκολουθία ἤρχισε τὴν 11ην ὥραν καὶ διεξήχθη μὲ βαθεῖαν κατάνυξιν. Τινὲς τῶν νεκρωσίμων δεήσεων ἀπηγγέλθησαν σλαυϊστί, τὸ δὲ

«Αἰωνία ἡ Μνήμη» ἐψάλη δὶς ἑλληνιστὶ καὶ ἅπαξ σερβιστί. Ὁ Μητροπολίτης Λαοδικείας ἐξεφώνησε γαλλιστὶ τὸν κατωτέρω ἐν μεταφράσει καταχωριζόμενον λόγον.

Εἰς τὴν ἐπιβλητικὴν ταύτην ἱεροτελεστίαν ὁ Ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀντεπροσωπεύθη διὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ Αὐτοῦ Δζεβδὲτ βέη, καὶ τοῦ γραμματέως τῆς Προεδρείας Σαμπὶτ βέη. Παρέστησαν δὲ ὁ Ἐξοχώτατος Πρωθυπουργὸς Ἰσμὲτ Πασᾶς καὶ ἡ Κυρία Ἰσμὲτ Πασᾶ, ὁ Ἐξοχώτατος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἀναπληρωτὴς τῶν Ἐξωτερικῶν Σουκρῆ Καγιᾶ βέης, ὁ Νομάρχης καὶ Δήμαρχος Ἀγκύρας Νεβζὰτ βέης, ὁ φρούραρχος Στρατηγὸς Σιδκῆ πασᾶς, ὁ Διευθυντὴς τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας Σαλὴχ βέης, οἱ ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευταὶ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Τὰ συλλυπητήρια τῶν παραστάντων ἐδέχθησαν ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Γιουγοσλαυΐας καὶ ἡ Κυρία Μιροσλὰβ Γιάγκοβιτς.

Οἱ Πατριαρχικοὶ ἀπεσταλμένοι ἔτυχον ἐν Ἀγκύρᾳ λίαν φιλόφρονος καὶ τιμητικῆς ὑποδοχῆς. Ἀνελθόντες εἰς Τσὰν Καγιᾶ οἱ σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Προεδρείας. Κατόπιν μετέβησαν εἰς τὸ μέγαρον τῆς Πρωθυπουργίας, ἀπουσιάζοντος δὲ τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρωθυπουργοῦ, ἀφῆκαν τὰ ἐπισκεπτήρια αὐτῶν. Ἐπεσκέφθησαν τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, παρ᾽ ᾧ ἐγένοντο λίαν φιλοφρόνως δεκτοί.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρωθυπουργέ,
Ἐξοχώτατε Κύριε Πρεσβευτά,
Κυρίαι καὶ Κύριοι,

Εἰς τὴν Ἄγκυραν, τὴν ἑστίαν αὐτὴν μιᾶς νέας κοσμογονίας ἑνὸς μεγάλου καὶ ἱστορικοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν πόλιν ἡ ὁποία ἀπέβη τὸ στήριγμα, ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς προσεγγίσεως καὶ εἰρήνης τῶν Βαλκανικῶν λαῶν, εἰς τὴν Ἄγκυραν, τὴν μεγάλην φίλην τοῦ σήμερον κηδευομένου ἐν Βελιγραδίῳ μεγάλου νεκροῦ, ἐν μέσῳ βαθείας τιμῆς, συγκινήσεως καὶ ἀγάπης συμμετέχομεν τῆς προπομπῆς εἰς τὴν αἰωνιότητα ἑνὸς μεγάλου στρατιώτου, ἐνδόξου Βασιλέως καὶ ἀρχηγοῦ ἡρωϊκοῦ λαοῦ, ἑνὸς ἀληθινοῦ ἀποστόλου τῆς εἰρήνης, ὑπερόχου φίλου καὶ συνεργάτου τῆς εὐγενοῦς καὶ μεγάλης Τουρκικῆς Πατρίδος καὶ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἀρχηγοῦ αὐτῆς, καὶ

ἀναπέμπομεν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ κατανυκτικοὺς ἐξοδίους ὕμνους καὶ εὐχάς.

Θῦμα στυγερᾶς δολοφονίας, ἔπεσεν εἰς τὸν δρόμον ἑνὸς μεγάλου σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἔβαλεν εἰς τὸν ἑαυτόν του: νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν εἰρήνην, ἀφοῦ προηγουμένως μὲ τὰς χαλυβδίνους προσπαθείας του εἶδε τὴν χώραν του μεγάλην καὶ ἡνωμένην. Ὁ θρηνούμενος σήμερον ὑψηλὸς νεκρὸς πρόκειται ὑμῖν ὡς μαρτυρία καὶ σύμβολον τῆς ἀληθείας ὅτι οἱ διὰ τὴν ἰδίαν των πατρίδα ἀληθινὰ μεγάλοι ἄνδρες ἀνήκουσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ εὐεργετική των ἀκτινοβολία προσπερνᾷ τὰ ὅρια τῆς ἰδίας των χώρας. Ἦτο ἀπὸ τὰς φυσιογνωμίας ἐκείνας αἱ ὁποῖαι συμβάλλουν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπὸ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα πιστεύουν εἰς τὸ μέλλον, δημιουργοῦν ἐμπιστοσύνην καὶ ἐργάζονται διὰ τὴν συνεννόησιν.

Ἐλέχθη σοφῶς ὅτι ὁ δρόμος διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς τὴν εἰρήνην εἶναι ἡ καταπολέμησις τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἀπαισιοδοξίας καὶ ἡ δημιουργία νέου πνεύματος. Μόνον διὰ τῆς προσπαθείας ταύτης ὁ Κόσμος θὰ κατακτήσῃ τὴν εἰρήνην. Ὅτι ἡ εἰρήνη δὲν κηρύσσεται, ἀλλὰ κατακτᾶται. Ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς εἰρήνης εἶναι ἱερά.

Ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης ὁδοῦ ἀπέθανε Ἀλέξανδρος ὁ Α', ὁ ἑνοποιός, ὁ ἥρως Βασιλεύς, τὸν ὁποῖον ἡ Ἄγκυρα δικαίως ὠνόμασε μέγαν Εὐρωπαῖον. Ἡ χώρα του, ἡ μεγάλη Γιουγοσλαυΐα, δύναται νὰ σεμνύνηται δι' αὐτόν. Ἀφήνει εἰς αὐτὴν μεγάλην παρακαταθήκην. Τὴν βαθεῖαν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὑποκλίνεται νοερῶς πρὸ τοῦ σεπτοῦ νεκροῦ Του.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον αἰσθάνεται βαθέως τὴν μεγάλην θλῖψιν τοῦ εὐγενοῦς Γιουγοσλαυϊκοῦ λαοῦ καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς συμμετέχει εἰς τὸ μέγα πένθος. Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀπευθύνει μετὰ τῆς ἀδελφῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Κύριον θερμὰς εὐχὰς πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς μακαρίας ψυχῆς τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως Ἀλεξάνδρου καὶ διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ γενναίου Γιουγοσλαυϊκοῦ λαοῦ, τοῦ τόσον προσφιλοῦς αὐτῇ.

Τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!

Η ΕΝ ΤΩι Ι. ΝΑΩι ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΠΕΡΑΝ ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΑ

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτελέσθη, μερίμνῃ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξενείου τῆς Γιουγοσλαυΐας, ἐπιμνημόσυνος ἱεροτελεστία ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου, προστάντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χριστουπόλεως Μελετίου μετὰ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Τρωάδος Εὐσταθίου, Πρωτοσυγκελλεύοντος, καὶ Ναζιανζοῦ Φιλοθέου, Μεγάλου Ἱεροκήρυκος. Ὁ Ναὸς ἦτο πενθίμως διακεκοσμημένος. Τὴν τάξιν δὲ ἐτήρει ἡ ἀστυνομία. Τῆς ἐπιμνημοσύνου ἱεροτελεστίας προηγήθη ἀρχιερατικὴ Λειτουργία.

Τὴν 11ην ἀκριβῶς προσῆλθεν ὁ ἐξοχώτατος Νομάρχης Πόλεως Μουχιεδδὶν βέης, ὁ ἐξοχώτατος Διοικητὴς τοῦ Γ' Στρατιωτικοῦ Σώματος Χαλὶς Πασᾶς, ὁ ἐξοχώτατος Βοηθὸς Νομάρχης Ἀλῆ Ριζᾶ βέης, πάντες οἱ ἐνταῦθα Πρεσβευταὶ καὶ Πρόξενοι, ἀπεσταλμένοι τῆς ἐνταῦθα Ἀντιπροσωπείας τῆς Παπικῆς ἕδρας, ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν ἐνταῦθα Ἐκκλησιῶν, Διευθυνταὶ καὶ Συντάκται τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἐφημερίδων, καὶ ἄλλα ἔγκριτα πρόσωπα. Ἔψαλεν ὁ Ρωσσικὸς τετράφωνος μουσικὸς χορός. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ, Μέγας Ἱεροκήρυξ, ἐξεφώνησε τὸν κάτωθι λόγον. Τὰ συλλυπητήρια τῶν παραστάντων ἐδέχθη ὁ ἐξοχώτατος Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Ἰβὰν Βούκοβιτς μετὰ τῆς Κυρίας Ἰβὰν Βούκοβιτς.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ

« Κυκλόθεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν... καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν ὡς στελέχη φοινίκων » (Σοφ. Σειρ. ν', 12).

Ἡ Ἐκκλησία, τὸ εὐσεβὲς Γιουγοσλαυϊκὸν Κράτος, καὶ ὁλόκληρος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος, προπέμπουσι σήμερον εἰς τὴν αἰωνιότητα Βασιλέα, ὅστις ὑπῆρξεν ὡς Στρατιωτικὸς Ἡγέτης Ἥρως, ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ Λαοῦ του Ἑνοποιὸς καὶ Ἐλευθερωτής, ὡς Βασιλεὺς ἄξιος τῆς Πατρίδος του, ὡς Χριστιανὸς δὲ τετιμημένος καὶ ὑπέροχος Υἱὸς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἰδιαιτέρως δὲ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, Μήτηρ καὶ Ὑπάτη τῆς ἡρωϊκῆς Πατρίδος τοῦ κηδευομένου σήμερον ἡρωϊκοῦ Βασιλέως Πνευματικὴ Τροφός, ἐκτενεῖς νῦν ἀναπέμπει καὶ ὁλοθέρμους εὐχάς,

ὑπὲρ αἰωνίου ἀναπαύσεως Αὐτοῦ, ἐν χώρᾳ ζώντων καὶ σκηναῖς δικαίων. Ἐξ ἴσου δὲ καὶ Αὕτη βαθύτατα τεθλιμμένη καὶ συμπάσχουσα μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς Γιουγοσλαυϊκοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, μετὰ τοῦ καθόλου πεπολιτισμένου κόσμου καὶ ἰδίᾳ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, τῆς ὁποίας ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς ὑπῆρξε πιστὸς καὶ εἰλικρινὴς φίλος, δέεται ἐκθύμως ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τῶν ὅλων Θεοῦ, ἵνα ἄληστον καὶ τετιμημένην διατηρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα τὴν μνήμην Αὐτοῦ, καλλίκορμον δὲ ἔν τε τῇ Χώρᾳ Αὐτοῦ καὶ τῷ διεθνεῖ πεδίῳ καταστήσῃ τὸ δένδρον τῆς εἰρήνης, τὸ ὁποῖον συνεπότισεν ὁμοῦ μετὰ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Μεγάλης Τουρκικῆς ἡμῶν Πατρίδος ὁ ἀείμνηστος Βασιλεύς, «καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν» (Παράβ. Ἀποκ. 22, 2).

Παρέλκει ἡ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου βήματος, ὑπ᾽ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου λειτουργοῦ τοῦ Κυρίου, ἀπεικόνισις τοῦ χρηστοῦ βίου ὅν διήγαγε, τῶν ἡρωϊκῶν πράξεων ὑφ᾽ ὧν ὡς ἐν ἑτέρᾳ περιεβλήθη ἁλουργίδι καὶ ἐλαμπρύνθη, τῶν εἰρηνικῶν παλμῶν ὑφ᾽ ὧν ἐδονεῖτο, καὶ τῆς σοφῆς πολιτείας δι᾽ ἧς διῴκει τὸν εἰρηνικὸν καὶ ἔνδοξον Λαόν Του, ὁ δολοφόνῳ χειρὶ πληγεὶς ἀοίδιμος Βασιλεύς. «Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς» (πρβλ. ψαλμ. οζ΄, 72).

Ἄλλοις δέδοται ἵνα λαξεύσωσι τὴν πάλλευκον στήλην, τὴν ὁποίαν στερεάν, ἐν τῇ φορᾷ τοῦ χρόνου, καὶ ἀκλόνητον θὰ ἀνεγείρῃ ἡ ἱστορία τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, διὰ Βασιλέα ὅστις ὑπῆρξε μέγας διὰ τὸν Λαὸν Του, μέγας διὰ τὴν Πατρίδα Του καὶ σεβαστὸς καὶ τετιμημένος εἰς τοὺς φίλους αὐτῆς, ὧν ἡγεῖται ἡ ἡμετέρα Πατρίς. Μία δὲ μόνον τῷ ἱερῷ τούτῳ βήματι δέδοται ἐκδήλωσις· ἡ ἐκδήλωσις τιμῆς πρὸς τὴν μνήμην Του ἀπὸ μέρους τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, θέμεθλον τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἡ τιμὴ πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν, καὶ ἡ εὐλογία πάσης ἐκπολιτιστικῆς ἐφέσεως, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ ἐμπέδωσις καὶ κατοχύρωσις τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

Καὶ τὴν τιμὴν ταύτην ἀπονέμει σήμερον ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν μαρτυρικῶς θανατωθέντα φιλόχριστον Βασιλέα Ἀλέξανδρον, οὕτω πανδήμως τελοῦσα ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ τὴν ἐπικήδειον ταύτην τελετὴν καὶ δέησιν. Συμμετέχουσα δὲ ἐν βαθείᾳ συγκινήσει τῆς ὀδύνης τοῦ εὐσεβοῦς Γιουγοσλαυϊκοῦ λαοῦ, καὶ τῆς λύπης τῆς Πατρίδος ἡμῶν, θλιβομένης ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ μεγάλου φίλου αὐτῆς καὶ ἀληθινοῦ παράγοντος τῆς εἰρήνης, ὑπὲρ ἧς καὶ τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ ἔθυσεν, ἱκετηρίους ἀναπέμπει πρὸς τὸν Ὕψιστον δεήσεις, καὶ παρακαλεῖ τὸν καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων Ἐξουσιαστὴν ἡμῶν Θεόν, ὅπως κατατάξῃ τὴν μακαρίαν ψυχήν Του, ἔνθα οὐκ ἔστι, κατὰ τὸ γραφικόν, «οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος» (Ἀποκ. 21, 4)· ὅπως

ἡ γῆ τῆς Πατρίδος Του, ἥτις σήμερον δέχεται τὸ γεηρὸν Σκῆνός Του, ἤ Αὐτῷ κούφη καὶ ἐλαφρά, καὶ ὅπως ἡ τὰ πάντα πανσόφως προάγουσα καὶ κυβερνῶσα Θεία Πρόνοια καθοδηγήσῃ τὸν Γιουγοσλαυϊκὸν Λαὸν ἐν εἰρήνῃ καὶ θεοσεβείᾳ εἰς ὁμαλὴν συνέχισιν τῶν πεπρωμένων του. Τοῦτο δὲ ἔσεται ἡ κρατίστη ἔνδειξις τιμῆς πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἐξ ἡμῶν μεταστάντος εὐσεβεστάτου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου τοῦ Α', ἥτις εἴη αἰωνία.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΙΣ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΝ

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνεχώρησε τὴν ἑσπέραν τῆς 15ης παρόντος μηνός. Ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρεσβευτοῦ τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Μυροσλὰβ Γιάγκοβιτς, ἀναχωρήσαντος τὴν πρωΐαν εἰς Ἄγκυραν, προέπεμψεν αὐτὴν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ὁ Πρόξενος κ. Βλαδιμὴρ Τσερμπινά. Ὅταν τὴν ἑπομένην ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Βουλγαρίας ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἁμαξοστοιχίας Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἀστυνομίας Σόφιας ὁ κ. Βόρις Ἠλίεφ, ἐδήλωσεν ὅτι ἔχει ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεώς του νὰ συνοδεύσῃ τὴν Ἀντιπροσωπείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μέχρι τῶν πρὸς τὴν Γιουγοσλαυΐαν Βουλγαρικῶν συνόρων. Τὴν Ἐπιτροπὴν ἀφιχθεῖσαν εἰς Βελιγράδιον τὴν πρωΐαν τῆς 17ης ἰδίου μηνὸς προϋπήντησεν εἰς τὸν σταθμὸν ἀντιπροσωπεία πεμφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Βαρνάβα ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Πανιερωτάτων Ἐπισκόπων Τιμὸκ κ. Αἰμιλιανοῦ καὶ Μόσταρ κ. Τύχωνος, ἑνὸς Ἀρχιμανδρίτου καὶ ἑνὸς Πρωθιερέως, ὡς καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς Γιουγοσλαυϊκῆς Κυβερνήσεως ὁ κ. Ἄντα Γιανόσεβιτς, Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Μετὰ τὸν χαιρετισμὸν καὶ τὰς ἀμειφθείσας προσρήσεις ἐδηλώθη εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι κατὰ τὴν ἐν Σερβίᾳ διαμονὴν αὐτῶν θὰ εἶναι ξένοι τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὡδηγήθησαν εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ δι' ἕνα ἕκαστον ἑτοιμασθέντα ἰδιαίτερα καταλύματα.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἄφιξιν αὐτῆς εἰς Βελιγράδιον ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπεσκέφθη, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ξεναγῶν αὐτῆς, τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην, ὅν κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν σεπτῶν περὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς Πατριαρχικῶν Γραμμάτων προσεφώνησε καταλλήλως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος. Ἡ Α. Μακαριότης ἀπήντησε θερμῶς διερμηνεύσασα τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ συμμετοχῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὸ πένθος αὐτῆς καὶ τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ. Τόσον δὲ κατὰ τὴν προσέλευσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Μέγαρον ὅσον καὶ κατὰ τὴν

ἐξ αὐτοῦ ἀποχώρησιν ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὴν ἰδιαίτεραι τιμαὶ ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντων ἀνωτέρων Κληρικῶν τοῦ Πατριαρχείου.

Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Μεγάρου ἡ Ἐπιτροπὴ κατηυθύνθη, ἐν συνοδείᾳ πάντοτε τῶν ξεναγῶν αὐτῆς, εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπου ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης Αἰθούσης αὐτῶν, πενθίμως διακεκοσμημένης, ἔκειτο ἐν μέσῳ χιλιάδων στεφάνων καὶ ἐπὶ ὑψώματος, περιβαλλομένου ὑπὸ φρουρᾶς ἀξιωματικῶν, τὸ σκῆνος τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως, παρὰ τὸ ὁποῖον ἱερεῖς ἀνεγίνωσκον ἐκ περιτροπῆς καὶ ἀκαταπαύστως τὸ Ψαλτήριον καὶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία, λαβοῦσα θέσιν παρὰ τὸ σκῆνος, ἔψαλε τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως. Πλήθη παρήλαυνον κατὰ ἑκατοντάδας κλαίοντα καὶ ὑποκλινόμενα πρὸ τοῦ μεγάλου νεκροῦ.

Μετὰ ταῦτα ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπεσκέφθη τὸν Ἐξοχώτατον Πρεσβευτὴν τῆς Πατρίδος ἡμῶν Ἀλῆ Χαϊδὰρ Βέην, ὅστις ὑπεδέχθη αὐτὴν λίαν φιλοφρόνως. Ἡ Α. Ἐξοχότης προέπεμψεν ἀναχωροῦσαν τὴν Ἀντιπροσωπείαν τιμητικώτατα μέχρι τῆς ἐξωθύρας τοῦ Πρεσβευτικοῦ Μεγάρου, εὐηρεστήθη δὲ νὰ διατάξῃ τὴν δωρεὰν θεώρησιν τῶν διαβατηρίων διὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἀκολούθως ἀπέστειλεν ἐπισκεπτήρια πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Ν. Οὐζούνοβιτς καὶ τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Β. Γέφτιτς, οἵτινες αὐθημερὸν ἀπέστειλαν εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν Πατριαρχικῶν Ἀντιπροσώπων τὰ ἐπισκεπτήρια αὐτῶν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς 17ης τοῦ μηνὸς, προκειμένου ἵνα ἡ σορὸς τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως μεταφερθῇ τὴν 11ην ὥραν τῆς νυκτὸς εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν, ἐτελέσθη ἐν τῇ μνημονευθείσῃ Αἰθούσῃ τῶν Ἀνακτόρων τρισάγιον, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ Βασιλέως Καρόλου, τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Λεμπρέν, τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Βασιλικῶν Αὐλῶν καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Εἰς τὸ τρισάγιον τοῦτο κληθεῖσα παρέστη καὶ ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας ἐτελέσθη λειτουργία ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βαρνάβα καὶ τεσσάρων Μητροπολιτῶν. Εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτην κληθεῖσα παρέστη ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος συλλειτουργήσαντος καὶ κατέχοντος θέσιν κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατριάρχου. Περατωθείσης τῆς λειτουργίας, ἤρξατο ἀμέσως ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, καὶ ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐξελθοῦσα

κ τοῦ Ἁγίου Βήματος κατέλαβε τὴν ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ὁρισθεῖσαν αὐτῇ θέσιν ἐν τῷ δεξιῷ τμήματι τοῦ σωλέα ὀλίγον πρὸ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Αὐλῶν, τῶν λοιπῶν ἐπισήμων ἐχόντων θέσεις κατὰ μῆκος τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ Ναοῦ. Ἀρχομένης τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας ἔλαβον θέσιν ὑπασπιστῶν παρὰ τὸ σκῆνος τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως ὁ Βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας Κάρολος, οἱ Πρίγκηπες Ἀρσένιος καὶ Παῦλος τῆς Γιουγοσλαυΐας καὶ ὁ Γεώργιος τῆς Ἀγγλίας. Προεξῆρχεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βαρνάβας μεθ' ὅλης τῆς Σερβικῆς Ἱεραρχίας καί τινων ἐκ τῶν προσφύγων Ρώσσων Ἀρχιερέων, ἐνδεδυμένων πάντων πλήρεις τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολάς. Εἰς τὸν ἐπικήδειον λόγον ὃν ἐξεφώνησεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βελιγραδίου ἐμνημόνευσεν ἡ Α. Μακαριότης καὶ τῆς πρὸς τὸν μέγαν νεκρὸν ἀποδιδομένης τιμῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀποστολῆς καὶ παρουσίας ἐν τῇ κηδείᾳ ἐκτάκτων ἀπεσταλμένων αὐτῆς. Εἰς τὴν μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ πομπὴν ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἤρχετο ἀμέσως μετὰ τὸν Πατριάρχην καὶ ἠκολούθουν ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσημοι. Κατὰ τὴν μέχρι τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ διέλευσιν τῆς πομπῆς διὰ τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν ἀναρίθμητα πλήθη λαοῦ πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, κρατοῦντα ἀνημμένα κηρία καὶ πενθηφοροῦντα γονυκλινῶς ἀπέδιδον τιμὴν εἰς τὸ Βασιλικὸν σκῆνος ἀναφωνοῦντα μετὰ δακρύων τὸν εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας ἀποδιδόμενον τελευταῖον χαιρετισμὸν διὰ τῆς σλαυϊκῆς λέξεως «slavam». Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πρὸ τοῦ σταθμοῦ πλατείας ἐτοποθετήθη ὁ νεκρὸς πρὸ τοῦ ὁποίου ἔλαβε θέσιν ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων. Μεθ' ὃ παρελαύνοντα ἐκ τῆς ἄνωθεν πλευρᾶς τὰ Σερβικὰ καὶ τὰ ξένα στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀπέδιδον εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ Βασιλέως τὰς νενομισμένας τιμάς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς τιμητικῆς ταύτης παρελάσεως ἡ Βασιλικὴ σορός, αἰρομένη ὑπὸ τῶν Προέδρων Βουλῆς καὶ Γερουσίας καὶ τῶν Μελῶν τῆς Γιουγοσλαυϊκῆς Κυβερνήσεως ἐτοποθετήθη εἰς διαμέρισμα τῆς Βασιλικῆς ἁμαξοστοιχίας, εἰς ὃ ἐπέβησαν ὁ Πατριάρχης, τρεῖς Μητροπολῖται, οἱ Ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια. Οἱ λοιποὶ ἐπίσημοι ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὰς λοιπὰς ἁμάξας. Κατὰ τὴν διαδρομὴν ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐτέλεσε τρισάγιον.

Κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας, καθ' ἃς ὁ τραγικῶς ἐκλιπὼν Βασιλεὺς ὡδηγεῖτο εἰς τὴν ὑστάτην αὐτοῦ κατοικίαν, ἦτο συγκινητικώτατον τὸ θέαμα τῶν χωρικῶν παρατεταγμένων κατὰ μῆκος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, κρατούντων ἀνημμένα κηρία καὶ ἀναλυομένων εἰς θρήνους ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ἁμαξοστοιχίας, καθ' ἅπασαν τὴν δια-

δρομὴν τῆς ὁποίας, ὡς καὶ πρότερον κατὰ τὴν διέλευσιν τῆς πομπῆς διὰ τῶν κεντρικῶν ὁδῶν, ἀεροπλάνα τοῦ Γαλλικοῦ ἀεροπορικοῦ πολεμικοῦ στόλου εἰς μικρὸν ὕψος ἔρριπτον στεφάνους καὶ ἄνθη. Ἡ ἁμαξοστοιχία μετὰ δίωρον διαδρομὴν ἔφθασεν εἰς τὸν σταθμὸν Μλαντένοβιτς, ἔνθα ἡ σορός, αἰρομένη καὶ αὖθις ὑπὸ τῶν αὐτῶν, εναπετέθη μετὰ τρισάγιον εἰς πολυτελῆ νεκροφόρον ἅμαξαν, συνοδευομένην ὑπὸ ἑκατοντάδος αὐτοκινήτων τῶν ἐπισήμων. Ἡ πομπὴ ἐκκινήσασα ἐκ τοῦ σταθμοῦ κατηυθύνθη, ἐν μέσῳ χιλιάδων κόσμου εἰς τὰς αὐτὰς προβαίνοντος συγκινητικωτάτας ἐκδηλώσεις, εἰς τὸ χωρίον Τοπόλα, γενέτειραν τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου τῶν Καραγεώργεβιτς, ἐν ᾧ ὑψοῦται λόφος κατάφυτος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει Ναὸς τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καλλιμάρμαρος καὶ μεγαλοπρεπής, ἱδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Πέτρου τοῦ Α΄ καὶ περιλαμβάνων τοὺς τάφους τῶν κεκοιμημένων μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας. Κατὰ τὴν ἄνοδον τὰ ἐπὶ τοῦ λόφου τηλεβόλα ἐχαιρέτων διὰ κανονιοβολισμῶν, ἐνῷ τὰ Γαλλικὰ ἀεροπλάνα διαγράφοντα μικροὺς θεαματικοὺς κύκλους ἔρριπτον ἄνθη. Ἐν τῷ ναῷ ἐτηρήθη ἡ αὐτὴ τάξις. Εἰς τὸ ἐν αὐτῷ δοθὲν τρισάγιον ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Οἱ χωρικοὶ συμπολῖται τοῦ Βασιλέως παραλαβόντες τὸ σκῆνος αὐτοῦ κατεβίβασαν εἰς τὴν ὑπὸ τὸν κυρίως Ναὸν κατακόμβην καὶ ἐναπέθεντο τοῦτο θρηνολογοῦντες εἰς τὸν τάφον, τοῦ Πατριάρχου, τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν ἡμιλέπτῳ γονυκλισίᾳ προσευχηθέντων ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐκλιπόντος καὶ ἐνταφιαζομένου Βασιλέως. Ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια, ὁ Βασιλεὺς Κάρολος καὶ οἱ Πρίγκηπες ἐγονάτισαν ὁμοίως, τῶν λοιπῶν ἐπισήμων ὑποκλιθέντων. Ἐπηκολούθησεν ἡ ἔξοδος καὶ ἡ δι᾽ αὐτοκινήτων ἐπιστροφὴ εἰς Βελιγράδιον, ἐνῷ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον παρατεταγμένον ἀπεχαιρέτα τοὺς ἐπισήμους.

Ἡ ἐπαύριον τῆς κηδείας, Παρασκευή, ὡρίσθη ὡς ἡμέρα ἐπισκέψεως τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰ Μουσεῖα καὶ λοιπὰ ἱστορικὰ μνημεῖα καὶ ἀξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως Βελιγραδίου. Πανταχοῦ συνωδεύθησαν ὑπὸ τῶν ξεναγῶν των. Τὴν δὲ πρωΐαν τοῦ Σαββάτου, προσκλήσει τοῦ Πατριάρχου, μετέβησαν σιδηροδρομικῶς, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ξεναγῶν αὐτῶν Ἐπισκόπου Μόσταρ Τύχωνος, εἰς Καρλοβίκιον τοῦ Σιρμίου, ἔνθα ἀνέμενεν αὐτοὺς ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βαρνάβας. Ἀφικομένους εἰς Καρλοβίκιον ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς ἐν τῷ σταθμῷ ὁ Ἐπίσκοπος Τιμὸκ Αἰμιλιανός, συνοδεύσας ἐκ Βελιγραδίου εἰς Καρλοβίκιον τὸν Πατριάρχην, ὁ Ἐπίσκοπος Νύσσης Ἰωάννης, ὁ Ἐπίσκοπος Σιρμίου Σάββας μετὰ τοῦ Ἱερατείου, ὁ Σχολάρχης, οἱ καθηγηταὶ καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς ἐκεῖ Ἱερατικῆς Σχολῆς, οἵτινες καὶ ἐν χορῷ ἅμα τῇ ἐκ τῆς ἁμαξοστοιχίας καθόδῳ αὐτῶν ἔψαλον τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα». Μεταβάντες εἰς τὸ

λαμπρὸν Πατριαρχικὸν Μέγαρον, ἐν ᾧ ἐπὶ διήμερον ἐφιλοξενήθησαν, ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, περιστοιχιζομένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μαυροβουνίου Γαβριὴλ καὶ τῶν Ἐπισκόπων Νύσσης, Τιμὸκ καὶ Μόσταρ, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν Αἴθουσαν τῶν Πατριαρχικῶν ὑποδοχῶν. Ἐχαιρέτησαν τὴν Α. Μακαριότητα καὶ ἐνταῦθα διὰ καταλλήλου προσαγορεύσεως, εἰς ἣν Αὕτη ἀπήντησεν εὐχαριστήσασα θερμῶς. Τὴν μεσημβρίαν παρετέθη γεῦμα, εἰς ὃ παρεκάθησαν ὁ Πατριάρχης, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ οἱ παρευρεθέντες Σέρβοι Ἀρχιερεῖς.

Τὸ ἀπόγευμα οἱ Π/χικοὶ Ἀπεσταλμένοι ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἱερατικὴν Σχολήν, ἔνθα ἐγένοντο λίαν τιμητικῶς δεκτοί, ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικοῦ προγράμματος ὑποδοχῆς. Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Σχολῆς προϋπήντησαν καὶ ἐχαιρέτησαν αὐτοὺς ὁ Σχολάρχης καὶ οἱ Καθηγηταί, τῶν μαθητῶν παρατεταγμένων ἑκατέρωθεν εἰς δύο στίχους καὶ ψαλλόντων τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη»· Εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν προσεφώνησε διὰ θερμῶν λόγων τὴν Ἀντιπροσωπείαν ὁ Σχολάρχης καὶ ἀπήντησε καταλλήλως ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος.

Τὸ ἑσπέρας παρέστησαν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ, χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου. Τὴν ἐπαύριον Κυριακήν, 21ην τοῦ μηνός, ἐν μέσῳ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ἐτέλεσε, κατόπιν ἐκφρασθείσης σχετικῆς ἐπιθυμίας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου, τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ Μητροπολίτης Δέρκων Ἰωακείμ, ἔχων συλλειτουργοὺς τοὺς Ἐπισκόπους Νύσσης Ἰωάννην καὶ Μόσταρ Τύχωνα καὶ παραστατούμενος ὑπὸ ἓξ ἱερέων καὶ δύο διακόνων. Κατὰ τὴν λειτουργίαν παρίσταντο ἐν τῷ Ἱερῷ ὁ Πατριάρχης, οἱ Μητροπολῖται Μαυροβουνίου καὶ Σκοπείων καὶ οἱ Ἐπίσκοποι Ἀχρίδος, Τιμὸκ καὶ Σιρμίου. Περατωθείσης τῆς λειτουργίας ἐγένετο ὑπὸ τῶν λειτουργησάντων τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου. Τὴν μεσημβρίαν παρετέθη ἐπίσημον γεῦμα, εἰς ὃ προσκληθεῖσαι παρεκάθησαν καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου. Μετὰ μεσημβρίαν ἐπεσκέφθησαν συνοδείᾳ τῶν Ἐπισκόπων Μοστὰρ καὶ Σιρμίου διαφόρους Μονὰς τῆς περιφερείας. Τὴν δὲ ἑσπέραν μετὰ τὸ δεῖπνον ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὸ ἐπίσημον Γραφεῖον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, παρισταμένων καὶ πάντων τῶν ἐν Καρλοβικίῳ παρευρισκομένων Σέρβων Ἱεραρχῶν. Τόσον ἡ Α. Μακαριότης ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ Σέρβοι Ἱεράρχαι κατ' ἐπανάληψιν ἐν τῇ δεξιώσει ταύτῃ ἐξέφρασαν τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν διὰ τὴν ἀποσταλεῖσαν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς τὸ πένθος αὐτῶν καὶ παρεκάλεσαν ὅπως ἐπιστρέφοντες προσηκόντως ἑρμηνεύσωσι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν ταῦτα πρός τε τὴν Α. Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον.

Ἐπὶ τῷ ἀποχαιρετισμῷ ἡ Α. Μακαριότης ἐπέδωκεν εἰς τὴν Πατριαρ-

χικὴν Ἀντιπροσωπείαν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Α. Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ὡς δῶρον πρὸς Αὐτὴν καὶ προσέφερεν εἰς μὲν τὸν Μητροπολίτην Χαλκηδόνος ἐγκόλπιον ἀρχιερατικόν, εἰς δὲ τοὺς Μητροπολίτας Δέρκων καὶ Πριγκηπονήσων σταυροὺς τοῦ στήθους καὶ εἰς πάντας τὴν φωτογραφίαν Αὐτῆς. Τὴν Δευτέραν ἀνεχώρησαν ἐκ Καρλοβικίου, προπεμφθέντες μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν τιμῶν, τὴν δὲ ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀνεχώρησαν ἐκ Βελιγραδίου, προπεμφθέντες ὑπὸ τῶν ξεναγῶν αὐτῶν Ἀρχιερέων, Ἱερέων τοῦ Βελιγραδίου, καὶ Ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν ἑπομένην ἀφίκοντο εἰς Θεσσαλονίκην, διὰ τῆς ὁποίας ἐπανέκαμψαν ἐνταῦθα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ κ. Ν. ΤΙΤΟΥΛΕΣΚΟ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Τὴν 26ην τοῦ λήξαντος μηνὸς ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ηὐτύχησε νὰ ἀξιωθῇ τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας κ. Νικόλαον Τιτουλέσκο. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης, ἀφιχθεῖσα εἰς τὴν ἡμετέραν Πόλιν τὴν 11ην ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας προκειμένου ἵνα μεταβῇ εἰς Ἄγκυραν πρὸς συμμετοχὴν ἐν τῇ διασκέψει τοῦ Βαλκανικοῦ Συμβουλίου, προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἵνα ὑποβάλῃ τὰ σέβη Αὐτῆς τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι περὶ ὥραν 17ην. Συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Ὑπουργείου Αὐτῆς.

Τὸν ὑψηλὸν Ἐπισκέπτην προϋπήντησεν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πύλην τῶν Πατριαρχείων ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμανδρίτης Ἀδαμάντιος, φέρων ἐπανωκαλύμμαυχον καὶ σταυρόν. Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν εἴσοδον ἵσταντο ὁ Μέγας Ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος καὶ οἱ Διάκονοι τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, οἵτινες ἠκολούθησαν τὴν πομπήν, προηγουμένων τῶν Πατριαρχικῶν κλητήρων. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης διὰ τῆς Αἰθούσης τῆς Παναγίας, ὅπου ἵσταντο οἱ Πατριαρχικοὶ Ἐφημέριοι, καὶ διὰ τῆς Αἰθούσης τῶν Πατριαρχῶν ὡδηγήθη εἰς τὸ Ἐπίσημον Πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ὅπου ἀνέμενε καὶ ὑπεδέχθη Αὐτὴν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης.

Ὁ κ. Ὑπουργός, μετὰ τὸν θερμὸν χαιρετισμόν, ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν Αὐτοῦ συγκίνησιν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει Αὐτοῦ παρὰ τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Παναγιωτάτῳ Προκαθημένῳ αὐτῆς καὶ διεβίβασε τὰ σέβη τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως Καρόλου, τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ρουμανικοῦ Λαοῦ, τονίσας καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ἀγάπην τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Μύρωνος πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν χαρὰν Αὐτῆς καὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· διότι ἐν τῷ προσώπῳ Αὐτοῦ, ὡς εἶπεν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, ὑποδέχεται οὐ μόνον ἕνα τῶν ἐκλεκτῶν

υἱῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ μίαν μεγάλην Προσωπικότητα, διαρκῶς μοχθοῦσαν καί ἀγωνιζομένην ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Ἐπὶ τούτῳ ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐπεκαλέσθη ἐπὶ τὸν κύριον Ὑπουργὸν καὶ τὸ ὑψηλὸν ἔργον Αὐτοῦ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης τότε ὑπεκλίθη καὶ ἐδήλωσεν ὅτι αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πολύτιμοι καὶ ὅτι ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην αὐτῶν ὡς ἐφοδίου διὰ τὸ δύσκολον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἔργον.

Ἐπηκολούθησε συνομιλία διαρκέσασα περὶ τὴν ὥραν. Ἀφοῦ δὲ ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης περιῆλθε τὸν Πατριαρχικὸν Οἶκον, ἀνεχώρησεν ἐκ τῶν Πατριαρχείων προπεμφθεῖσα μετὰ τῶν αὐτῶν τιμῶν. Ἀστυνομικὴ δύναμις ἐγκαίρως καταλαβοῦσα θέσεις εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰς παραλλήλους ὁδούς, ἀπέδωκε τῷ κυρίῳ Ὑπουργῷ, κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν Αὐτοῦ, τιμάς.

* * *

Μετὰ ἡμίσειαν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως ὥραν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἀνταπέδωκε τῷ κ. Ὑπουργῷ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοπροσώπως ἐπισκεφθεῖσα τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς εἰς τὸ Πέρα Παλάς.

Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐγένετο ἀντικείμενον θερμῶν ἐκδηλώσεων εὐλαβείας καὶ τιμῆς ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ρουμανίας, ἀναχωροῦσα δὲ προεπέμφθη ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος μέχρι τοῦ αὐτοκινήτου.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΕΝΑΡΞΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μετὰ τρίμηνον ἀπὸ τῶν πνευματικῶν αὐτῆς κόπων ἀνάπαυσιν, ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ κατήρξατο καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τοῦ ἔργου αὐτῆς. Ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων ἐπηυλογήθη μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς 30 Σεπτεβρίου διὰ τῆς νενομισμένης ἱεροτελεστίας ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς Σχολῆς Αἰθούσῃ, προεξάρχοντος τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορείας Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Ἁγίου Ἡρακλείας Βενιαμίν, παρόντων δὲ τῶν συνεφόρων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μύρων Πολυκάρπου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου, ὡς καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάρδεων Γερμανοῦ. Περατωθείσης τῆς ἱεροτελεστίας, ὁ Σχολάρχης Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μιλήτου Αἰμιλιανός, διὰ καταλλήλου προσλαλιᾶς ἐκάλεσε τοὺς μὲν καθηγητὰς εἰς εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν συνεργασίαν πρὸς προαγωγὴν τῆς εὐκληματούσης ταύτης πνευματικῆς ἀμπέλου, τοὺς δὲ μαθητὰς εἰς ἀνελλιπῆ ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν καὶ εἰς εὐγενῆ ἅμιλλαν ἐν τῷ προκειμένῳ αὐτοῖς πνευματικῷ ἀγῶνι. Ἀκολούθως ὁ γραμματεύων καθηγητὴς ἀνέγνω κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς βαθμοὺς τῆς πνευματικῆς προόδου τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος, δι' ἧς κατεδείχθη ὅτι μετὰ περισσῆς φιλοτιμίας ἐπιδίδονται οἱ μαθηταὶ εἰς τὸν πνευματικὸν αὐτῶν καταρτισμόν. Τὴν ὅλην τελετὴν ἐπεσφράγισεν ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος διὰ τῆς κάτωθι παραινετικῆς πρὸς τοὺς μαθητὰς προσφωνήσεως.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἁγίου Ἡρακλείας.

Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί, ἐλλόγιμοι κύριοι καθηγηταί, ἱεροσπουδασταὶ καὶ λοιποὶ παριστάμενοι.

Μετὰ τὴν ἀναγνωσθεῖσαν στατιστικὴν τῆς βαθμολογίας καὶ τὴν προσλαλιὰν τοῦ Θεοφιλεστάτου Σχολάρχου, τὴν

ἀποστάζουσαν ἡδὺ τὸ ἄρωμα τῆς καλλιεπείας καὶ τὴν εὐωδίαν τῆς συνετῆς διευθύνσεως καὶ πατρικῆς στοργῆς τῆς Σχολαρχείας, καὶ ἐγὼ παρίσταμαι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ἀλλὰ ἐπ᾽ ὀλίγον ὤν συντεταγμένος, δὲν δύναμαι νὰ προσθέσω τι, ἢ νὰ εἴπω τινὰ πρὸς ὑμᾶς, οἷα περ προτροπὰς καὶ νουθεσίας, ἀφοῦ πρῶτον ἐκφράσω τῇ Σχολαρχίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς Καθηγηταῖς, τοῖς κοπιῶσιν ὑπὲρ ὑμῶν, δαψιλεῖς εὐχαριστίας, εἰς ὑμᾶς δὲ ἀπονείμω εὐλογίας ἐπὶ τοῖς κόποις τῆς μαθητικῆς πορείας ὑμῶν, οὓς κατεβάλετε καθ᾽ ἅπαν τὸ λῆξαν ἔτος. Ὁ ἅγιος Σχολάρχης διὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν γλαφυρότητος ἐξέθηκεν ἐν ὀλίγοις τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῆς Σχολῆς, ἥτις ἐξειλίχθη καὶ ἐν τῷ ἔτει τούτῳ αἰσίως, τὸ μὲν διὰ τῆς ἀόκνου καὶ φιλοτίμου ἐργασίας τῶν κυρίων καθηγητῶν, τῶν καταρδευσάντων τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν διὰ τῶν ναμάτων τῶν γνώσεων αὐτῶν, τὸ δὲ διὰ τῆς ἐνζήλου ἁμίλλης καὶ φιλοτίμου ἐπιδόσεως ὑμῶν εἰς τὴν πρόσληψιν τούτων, ὧν ἤδη κάτοχοι ἐγένεσθε. Ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ πλουτίζετε τὸ πνεῦμα καὶ μορφώνετε τὸ ἦθος, καὶ ἡ Σχολὴ χαίρει βλέπουσα ὅτι μεριμνῶσα περὶ τῶν μέσων τῆς διατηρήσεως οὐχὶ ἀσκόπως καταδαπανᾶται εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ διάπλασιν ὑμῶν, ἐλπιδοφόρως ἔχουσα πρὸς τὸ μέλλον.

Μαθηταί! Ἐν συναισθήσει τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν κατευθύνεσθε, καὶ σπουδάζετε τὰ ἱερὰ γράμματα! ἀπόκειται εἰς ὑμᾶς νὰ ἀποβῆτε ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἧς προΐσταται σοφὸς Πατριάρχης μετὰ Συνόδου ἐχούσης ζωτικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Σχολῆς, καὶ Ὅστις τοῦτ᾽ αὐτὸ ἔνθερμος καθ᾽ ὅλα προστάτης ἀγρύπνως μετὰ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων παρακολουθεῖ τὴν ζωὴν τῆς Σχολῆς καὶ πρόθυμος συντρέχει ἐν πᾶσιν εἰς εὐεστὼ αὐτῆς. Εἰς τὰς διαφόρους τῆς Ἐκκλησίας διακονίας καταтασσόμενοι ἀδιακρίτως, ἐὰν θέλετε, θὰ ἐξυψωθῆτε εἰς τὰ ὄμματα τῆς κοινωνίας διὰ τῆς ἱεροπρεποῦς ἀποστολῆς ὑμῶν. Δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ πρόσκτησις γνώσεων ἀλλὰ καὶ ἡ δι᾽ αὐτῶν βελτίωσις καὶ ἑδραίωσις τοῦ ἤθους καὶ ἡ ἐπαύξησις καλῶν τρόπων κοινωνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς εὐπρεπείας, ἥτις τὰ μάλιστα θεωρεῖται ἀναγκαία διὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἱεροσπουδαστοῦ, ὡς πρὸς τὴν συμπεριφορὰν πρός τε ἑαυτὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, πρός τε τοὺς ἄλλους

καὶ πρὸς τὸν κόσμον ἐν γένει. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἐχέγγυον κοινωνικῆς δράσεως μέλλοντος κληρικοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἀκριβῶς ὀφείλετε νὰ διακρίνητε ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς ἄλλου κατὰ κόσμον σπουδαστοῦ. Ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐνδεχομένης κοσμικότητος καὶ μὴ παρασύρεσθε εὐκόλως εἰς ξενοτρόπους ἰδεολογίας καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα, ἀλλοιοῦντα τὴν μόρφωσιν ὑμῶν καὶ κατατείνοντα εἰς τὴν παραμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος ὑμῶν. Ἐρχόμενοι ἐνταῦθα καὶ ἑπταετίαν διατρίβοντες εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο φυτώριον τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, τὸ πεφυτευμένον οὐχὶ παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων καὶ παρὰ τὰς θορυβώδεις ὁδοὺς τῶν πόλεων, ἐν αἷς ὁ σάλος τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν, ἀλλὰ ἥσυχον, ἀπομεμονωμένον, ἀπολαῦον τῶν δωρεῶν τῆς φύσεως ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ λόφου τῆς ἐλπίδος, ὅπου τὰ ὄμματα τῆς ὑγιαινούσης ψυχῆς ὑμῶν πλησιέστερον ἀτενίζουσι τὸ Θεῖον, καὶ ὅλως ἀπερίσπαστος ἡ διάνοια προσομιλεῖ τῷ Δημιουργῷ τῶν ὄντων ρήμασιν ἐνθέοις, ἔχετε πρόσφορα ἅπαντα τὰ μέσα, τὰ συντελοῦντα εἰς τὴν μελέτην καὶ τὰς πνευματικὰς ὑμῶν ἐργασίας. Ἀποθέσατε λοιπὸν πᾶσαν κακίαν ἣν δυνατὸν ἐκ τοῦ κόσμου τῶν νεωτερισμῶν νὰ συναποκομίζητε, καὶ περιζώσατε ἑαυτοὺς ὅπλοις εὐθύτητος, χρηστότητος καὶ σεμνότητος καὶ ἐνδύσασθε ἀρετὰς καὶ εὐσέβειαν πρὸς ἐνίσχυσιν ὑμῶν ἐν τοῖς κόποις καὶ μόχθοις καὶ προφυλακὴν τοῦ βίου ὑμῶν, ὅν ἡ κοινωνία σεσηρότως παρατηρεῖ δυστυχῶς εἰς βάρος πολλάκις ὑμῶν. Ἡ κατὰ Θεὸν ἀναστροφὴ θὰ εἶναι ὁ ὁδηγὸς τῆς μελλούσης ὑμῶν κληρικότητος, ἥτις θὰ ἐκδηλῶται ἐν ταὐτῷ ἐκ τῆς αὐτοθελήτου ὑποταγῆς καὶ πειθαρχίας πρὸς τοὺς νόμους τῆς Ἐκκλησίας· ἐθίζετε λοιπὸν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦδε ἐν τῇ πειθαρχίᾳ πρὸς τοὺς νόμους τῆς Σχολῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους δέον νὰ ὑποβάλησθε φέροντες τὸν ζυγὸν αὐτῶν εὐχερῶς καὶ ἀγογγύστως. Μὴ νομίσητε ὅτι ὁ ζυγὸς οὗτος εἶναι βαρύς, καὶ διὰ τοῦτο θροεῖσθε· ἡ νομοτάγεια εἶναι ὁ ρυθμὸς αὐτοῦ ὁ κατευθύνων καὶ ἡ καλὴ θέλησις τὸ ἐλατήριον τὰ συμβάλλον εἰς τὴν εὐχερῆ πορείαν τῆς μαθητεύσεως. Τὰ καλὰ κόποις κτῶνται· καὶ ἡ ὑπομονὴ σώζει τὸν κάμνοντα, δοκιμάζει τὴν αἰσιοδοξίαν τῆς ἐργασίας καὶ ἐξεγείρει τὴν δίψαν τῆς μαθήσεως. Μὴ ἀμελεῖτε τῶν καθηκόντων ὑμῶν φιλότιμοι ὄντες, ἀλλὰ καὶ φρόνιμοι ἐκτελεῖτε ταῦτα μετὰ προσοχῆς· διότι οἱ

τὴν διαπαιδαγώγησιν ὑμῶν ἔχοντες, ἔχουσιν ὄμματα λυγκέως ὀξυδερκέστερα καὶ παρακολουθοῦσι τὴν μαθητείαν ὑμῶν, μηδαμῶς ἐξαπατώμενοι εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ὑμῶν καταστάσεως. Σέβεσθε τὰ τῆς Σχολῆς καὶ εὐλαβεῖσθε τὰ τῶν ἄλλων ὡς ἴδια ὑμῶν κτήματα καὶ πράγματα· τὸ ἀλλότριον δεῖται περισσοτέρας προσοχῆς καὶ προφυλάξεως· προθυμοποιούμενοι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν πάσης πρὸς τὴν Σχολὴν ὑποχρεώσεως καὶ διάθεσιν καλήν.

Ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ τῆς προσελεύσεως ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἐξαρτᾶται· τὰς φροντίδας ἔχουσιν ἄλλοι· παρ᾽ ὑμῶν ἀπαιτεῖται πλοῦτος φιλοπονίας καὶ ἐπιμελείας, εὐπροσήγορος ἀναστροφή, εὐγενὴς ἀγωγή, φιλότιμος ἅμιλλα καὶ ἀπόλυτος ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθῆκον· ταῦτα εἶνε προσόντα μαθητικὰ ἅτινα ἔχετε, ὡς διαγινώσκω καὶ βεβαιοῦται τὸ πρᾶγμα ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης στατιστικῆς· συνεχίσατε ταῦτα καὶ εἰς τὸ νέον ἀρχόμενον ἔτος· μόνον οὕτω θὰ ἀπολαύσητε τὰ ἀγαθὰ ὑγιοῦς καὶ ἐπιμεμελημένης μορφώσεως καὶ ἠθικῆς ἀγωγῆς, ἥτις εἶναι τὸ ἀναφαίρετον κτῆμα παντὸς ἀνθρώπου. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι καταστρέφων τοὺς λόγους μου ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τὴν ἀκοίμητον πρόνοιαν τῆς Ἐφορείας, ἱερὸν ἔχω καθῆκον νὰ ὑπομνήσω ὅτι πάντες ζῶντες εἰς ἕνα ὡραῖον τόπον τῆς ἐφ᾽ ἡμᾶς τεταγμένης Δημοκρατίας ἀληθῶς εὐνομούμενον ὀφείλομεν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν Μέγαν ἐμψυχωτὴν παντὸς εὐγενοῦς καὶ καλοῦ ἰδεώδους, λέγω τὸν ἔνδοξον καὶ ὑπέροχον Πρόεδρον αὐτῆς, καὶ νὰ δεώμεθα ἐν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἐντεύξεσιν ἡμῶν ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως Αὐτοῦ διὰ τὴν εὐημερίαν πάντων τῶν διαβιούντων ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκέπην τῆς Δημοκρατικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Πρὸς διαφώτισιν ἐπὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καταχωρίζεται ἐνταῦθα σχετικὴ ἔκθεσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρου.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Συνεχίζων τὴν ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἔκθεσίν μου ἐπὶ τῶν ἐνταῦθα ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ γεγονότων, εὐλαβῶς ὑποβάλλω τῇ Υμετέρᾳ Θειοτάτῃ καὶ Προσκυνητῇ μοι Παναγιότητι τὴν παροῦσαν.

Ὁ Ἅγιος Θεὸς ἐν τοῖς κρίμασιν Αὐτοῦ τοῖς δικαίοις ἐπέτρεψε καὶ τὴν δοκιμασίαν ταύτην. Θὰ ἦτο τόλμημα, ἀλλὰ προβαίνω, ἐκφραζόμενος ὅτι οὐδὲν σύνοιδα ἐμαυτῷ ἐπὶ τοῖς γενομένοις. Οὐχ'ἧττον δοξάζω τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, ὅτι ἐπὶ τέλους ἐξέσπασεν ἡ πληγὴ αὕτη, ἵνα ἐκχυθῇ τὸ δύσοσμον καὶ δηλητηριῶδες πύον, ὅπερ σχηματιζόμενον ἐν τῷ σώματι τῆς ὁμογενείας ἔβλαπτε τὸν ὀργανισμὸν αὐτῆς ἐν τῇ διοργανώσει του καὶ τῇ περαιτέρω σταδιοδρομίᾳ. Ἴσως τοῦτο ἐκ πρώτης ὄψεως φανῇ περίεργον. Εἴχομεν ὁμολογουμένως ἑνότητα καὶ συνεργασίαν εἰς πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς τοῦ Πληρώματος ἐν τῇ Χώρᾳ ταύτῃ. Διὰ τοὺς γνωρίζοντας ὅμως τὰ πράγματα καὶ παρακολουθοῦντας τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν ἡ ἔκρηξις αὕτη ἦτο ἐκ τῶν φυσικωτέρων νὰ συμβῇ καὶ ἔπρεπε νὰ συμβῇ.

Δὲν θὰ ἀπασχολήσω Αὐτὴν τό γε νῦν ἐπὶ τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῶν προκαλεσάντων τὰ γεγονότα ταῦτα. Οἱ ἐπὶ τῆς σκηνῆς παίξαντες τὴν κακὴν ταύτην πρᾶξιν δὲν εἶνε παρὰ ὄργανα κατάπτυστα, φθάσαντες εἰς τὸ σημερινὸν κατάντημα καὶ ἐξ ἰδίας των βεβαίως ἐνοχῆς καὶ εὐθύνης, ἀλλὰ χωρὶς καὶ αὐτοὶ νὰ ἐννοήσωσι καλῶς ποῦ ἔβαινον καὶ νὰ προΐδωσι τὰς συνεπείας, καταστάντες οὕτω περίγελως τῶν λίθων τοῦ δρόμου καὶ τῶν μυϊῶν τῶν ὑπογείων, ὅπου τώρα κρύπτουσι τὴν ἑαυτῶν αἰσχύνην. Οὐδὲ θὰ ἀναφέρω ἀπὸ πότε ἤρξατο παρασκευαζόμενον τὸ κίνημα, καίτοι κατέχω ἐν λεπτομερείαις καὶ ἀποδείξεσιν ἀδιαφιλονεικήτοις ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, ἅτινα ἐκι-

νήθησαν ἐν τοῖς παρασκηνίοις, καὶ τὰς μεθοδίας αὐτῶν. Τοῦτο μόνον θὰ ἠδυνάμην ἐνταῦθα νὰ σημειώσω, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς μου οὔτε ἡμέραν μίαν δὲν ἔμεινα ἥσυχος ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης. Καὶ φαντάζεται ἡ Ὑμετέρα πατρικὴ καρδία, ἡ δεδοκιμασμένη ἐν βασάνοις καὶ πικρίαις, τὰς ἀσιγήτους ἐπιθέσεις, τὰς ὑπούλους ὑπονομεύσεις, τὰς συκοφαντίας παντὸς εἴδους μέσα εἰς μίαν σκληρὰν προσπάθειαν συντάξεως Κανονισμῶν , συγκροτήσεως Γενικῶν Συνελεύσεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐμπνεύσεως κατευθύνσεων κοινῶν καὶ ἐπιτελέσεως καθήκοντος, οὗτινος αἱ λεπτομέρειαι καὶ αἱ ἀπαιτήσεις εἶνε τόσον ἀφάνταστοι ὅσον καὶ συντριπτικαί.

Ἡ ἱστορία αὕτη, Παναγιώτατε Πάτερ, ἀποτελεῖ ἓν ἀπὸ τὰ βωβὰ ἐκεῖνα δράματα, ὧν τὴν φωνὴν καὶ τὴν ἐξωτερίκευσιν ἐμποδίζει ἡ συναίσθησις ὅτι εἶνέ τις ἁπλοῦς στρατιώτης, μηδὲν πέραν ἐπιτελῶν ὑπηρεσίας ἑνὸς ἀχρείου δούλου καὶ ἀφ᾽ἑτέρου ἡ ἀπὸ τῶν εὐλογιῶν Αὐτῆς ἐγκαρδίωσις καὶ μυστικὴ χαρά.

Ἀλλὰ τὸ οἴδημα ὠγκοῦτο συνεχῶς. Ἔβλεπον αὐτὸ καθαρά, ἄνευ αὐταπάτης καὶ μετὰ βεβαιότητος ὅτι θὰ ἤνοιγεν ἡμέραν τινά, ἥν ηὐχόμην ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχυτέραν, ἵνα ἀπαλλασόμενος τῶν καθημερινῶν ἐνοχλήσεων καὶ μὲ παράταξιν συμπαγεστέραν ἀπροσκοπτώτερον κατὰ τὸ δυνατὸν ἐβάδιζον τὸν καὶ ἄλλως τραχὺν δρόμον τῆς διακονίας ταύτης. Τοιουτοτρόπως ὅταν τὸ κίνημα ἐξερράγη μὲ εὗρεν ἕτοιμον ἀπὸ ἀπόψεως ψυχολογικῆς καὶ τακτικῆς, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴ ἐκδηλωθῇ νευρικότης καὶ ταραχή, ἀλλὰ καὶ κηρυχθῇ πρὸς τὸν ἱερόν μου Κλῆρον καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαὸν θάρρος καὶ πεποίθησις ὅτι τὸ νεφύδριον θὰ παρήρχετο ταχέως. Ἦτο δὲ τὸ σχέδιον τῶν ταραξιῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει νὰ μεταφέρωσι τὴν ἐν Σικάγῳ κατ᾽ἐμοῦ κινηθεῖσαν ἀγωγὴν εἰς Νέαν Ὑόρκην, νὰ ἐπιτύχωσι τὴν προφυλάκισίν μου καὶ χειροτονοῦντες διαφόρους ἐκλέξωσιν Ἀρχιεπίσκοπον ἰδικόν των, καταλάβωσι τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ ἀνακηρύξωσι τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας.

Πρώτη χειροτονία ἦν ἡ τοῦ πρὸ αὐτῆς καθαιρεθέντος Χριστοφόρου Κοντογεώργου, λαβοῦσα χώραν τὴν 9ην Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., Σάββατον λίαν πρωΐ, ἐν τῷ ἀντικανονικῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου BRONX N. Y. ὑπὸ τοῦ Σύρου Σωφρονίου καὶ τοῦ Ἀλβανοῦ Φανόλι, ἀμέσως τὴν ἑπομένην τῆς κοινοποιήσεως ἁρμοδίως τούτοις τε καὶ ἐκείνῳ τοῦ καθαιρετικοῦ τηλεγραφήματος καὶ διὰ τοῦ Τύπου Νέας Ὑόρκης δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Ἡ πολιτεία τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὡς κληρικοῦ, ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἀμερικῇ εἶνε γνωστή. Ἀλλ᾽ εἶχε πάντοτε ἀπὸ τὰς καλλιτέρας Κοινότητας ἐνταῦθα καὶ μισθὸν λαμπρόν. Μηνυθεὶς ἐπὶ παρ᾽

ἐνορίαν ἱεροπραξίαις μῆνάς τινας πρὸ τῆς Συνελεύσεως τοῦ Σικάγου, συγκροτηθείσης, ὡς γνωστόν, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1933, ἔνθα ἐπεδείξατο τὰς διαλαληθείσας ἀνδραγαθίας, καὶ προσαχθεὶς πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἠθωώθη τῇ συστάσει μου, ἵνα μὴ ἔχῃ βάσιν ἔστω καὶ ψευδῆ διὰ τὸ κυοφορούμενον κίνημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγνώριζον αὐτὸν ἀναμεμιγμένον. Κατὰ Σεπτέμβριον ἰδίου ἔτους γράφων μοι παρουσιάζει ἑαυτὸν στρατιώτην τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ὀλίγον ἀργότερον ἐκφράζει μοι γραπτῶς αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης, ὡς ὑποστηρίξαντι αὐτὸν ἀπέναντι τῆς ἥν τότε διηκόνει Κοινότητος, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθῃ εἰς ῥῆξιν.

Μὲ ἐμέμφθησάν τινες, ὅτι δῆθεν ἔσπευσα νὰ αἰτήσωμαι τὴν καθαίρεσίν του καὶ τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ φανῶ ψυχραιμότερος καὶ διαλλακτικώτερος καὶ μᾶλλον διπλωμάτης. Ὁμολογῶ ὅτι τῆς τελευταίας ταύτης ἱκανότητος στεροῦμαι παντελῶς, ἀλλ' ἡ ψυχραιμία μου, ἡ διαλλακτικότης καὶ ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν ἐγνώρισαν ὅρια. Ἂν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀπετυποῦντο ἐνταῦθα ἐν περιλήψει ἢ ἀπεστέλλοντο αὐτούσια τὰ ἐν τῷ σχετικῷ ὀγκώδει φακέλλῳ ἔγγραφα καὶ τὰ δημοσιεύματα καὶ ὅσα διὰ ζώσης διεδίδοντο καὶ ἐκυκλοφόρουν, θὰ ἐδάκετο ἡ καρδία Αὐτῆς ἐκ τοῦ καταντήματος εἰς ὅ κατέρχονται ἐνίοτε κληρικοὶ καὶ οἱ παρ' αὐτῶν ἐρεθιζόμενοι καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα ῥιπτόμενοι λαϊκοί. Δὲν ἀπήντησά ποτε, οὔτε γραπτῶς οὔτε καὶ προφορικῶς, εἰς τὰς ὕβρεις, ἀλλὰ μόνον περιωριζόμην εἰς διαφωτισμόν, ἀνάπαυσιν συνειδήσεων καὶ καθησύχασιν τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας. Ἤνοιξαν ὀχετοὺς καὶ ὑπονόμους καὶ διὰ τῶν χειρῶν των ἐσκόρπισαν ὅ,τι βορβορῶδες. Δὲν ἐφείσθησαν οὐδενὸς τῶν ἐνταῦθα ἁρμοδίων. Ἐγένοντο δὲ καὶ μητραλοῖαι, στραφέντες κατὰ τῆς Μεγάλης Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας μετ' ἀνευλαβείας κυνικῆς καὶ γλώσσης φαρμακερᾶς. Παρὰ ταῦτα, τὰ πάντα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν, ὑποχωρήσεις, ἐπιείκεια, συγγνώμη, παρακλήσεις, ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ μου ἐξιστόρουν, παρὰ πάντων. Ἀλλ' ἐνῷ ἐδολιοῦσαν καὶ ἐξηπάτων πάντας, παρεσκεύαζον ἐπιμελῶς, ἀνενδοιάστως καὶ ἀμετανοήτως τὸ πραξικόπημα αὐτῶν, ὅπερ μόνον ἡ τῆς καθαιρέσεως ἀπόφασις προέλαβε νὰ κτυπήσῃ κατὰ κεφαλῆς. Οὐδὲν λοιπὸν ἐγένετο, Παναγιώτατε Δέσποτα, βιαστικὸν καὶ μὲ νεῦρα. Ταῦτα ἐλέχθησαν ἐκ τῶν ὑστέρων πρὸς δικαιολογίαν παρὰ τῶν διαφόρων καὶ εἰς διαφόρους πόλεις καὶ χώρας ὑποστηρικτῶν των καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων, οἵτινες μὴ προλαβόντες εὑρέθησαν καθῃρημένοι πρὸ τῆς διαπράξεως τῆς δῆθεν χειροτονίας.

Ἡ καθαιρετικὴ καὶ τόσον ῥαγδαία ἀπόφασις τῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἡ ἄμεσος κοινοποίησις παρ' Αὐτῆς ἦτο

σωτηριώδης καὶ εὐεργετική. Τὸ κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τοῦ εὐκλεῶς Προκαθημένου ηὐξήθησαν ἀφαντάστως πολὺ μεταξὺ τῆς Ὁμογενείας, ἡ δὲ δικαία τιμωρία, ἱκανοποιήσασα Κλῆρον καὶ Λαόν, ἀνέτρεψε τὰ σχέδια τῶν στασιαστῶν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ πράξεις των μετετράπησαν εἰς παράστασιν σχοινοβατῶν. Περιτρέξαντες μετὰ θορύβου μερικὰς παλαιοημερολογητικὰς Κοινότητας καὶ σχόντες τὸ πρῶτον ὀλίγους θεατὰς ἐκ περιεργείας μᾶλλον, ὕστερον ἐγκατελείφθησαν ὁλοσχερῶς. Καὶ ἦσαν αἱ τῶν παλαιοημερολογιτῶν παροικίαι, αἱ δεξάμεναι αὐτοὺς κατ' αρχάς, ἑπτὰ ἀκριβῶς, ἤτοι μία ἐν Βοστώνῃ, ἑτέρα ἐν Λόουελ, ἡ τῶν Φρουρῶν καλουμένη, καὶ πέντε ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ἐξ ὧν ὑπελείφθησαν αὐτοῖς τρεῖς μόνον καὶ αὗται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἡ δὲ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Φιλαδελφείας δὲν δύναται πλέον νὰ ὀνομασθῇ Κοινότης, διότι καὶ πρὸ τῆς καθαιρέσεως τοῦ αὐθαιρέτως καταλαβόντος αὐτὴν Π. Στάμου εἶχε σχεδὸν διαλυθῇ.

Πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ καταπεσόντος φρονήματος τῆς παρατάξεως καὶ συμπλήρωσιν τοῦ μεγαλεπηβόλου σχεδίου αὐτῆς, ὅπερ πολλοὶ ἔξω τῆς Ἀμερικῆς ἐθαύμασαν καὶ διελάλησαν, ἀνεκαλύφθη ὁ Ἀρχιμ. Νεόφυτος Βαμβάκος, ἀποκτήσας μὲν μερικὰς χιλιάδας δολλαρίων ἐν Ἀμερικῇ οὐδέποτε ὅμως σύνεσιν καὶ εὐπρέπειαν, ὧν στερούμενος παιδιόθεν ἐξεβλήθη ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Δὲν διερωτῶμαι «τὶ παθὼν» ὁ ἀνὴρ ἠγόρασε καὶ τὴν νέαν ταύτην ἀσχημίαν. Δὲν θὰ ἠδύνατο ὅμως κανὲν καὶ οὗτος παράπονον νὰ ἔχῃ, διότι, εἰς καλὴν ἐφημερίαν εὑρισκόμενος, εἶχεν, ὀλίγας ἑβδομάδας πρὸ τῆς πράξεως ταύτης, μετατεθῇ εἰς πολὺ καλλιτέραν Κοινότητα, ἣν καὶ ἀπεδέχθη εὐχαρίστως. Ὁ Νεόφυτος Βαμβάκος δῆθεν ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Σωφρονίου καὶ τοῦ Κοντογεώργου τῇ 26ῃ Ἰουλίου ἐ. ἔ., ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐν τῇ μοναδικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Σωφρονίου ἐν Βρόκλυν τῆς Νέας Ὑόρκης, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων καὶ ἐν πλήρει ἀπουσίᾳ λαοῦ.

Ἀλλ' ἡ χειροτονία αὕτη ἀπέβη εἰς τὸ συγκρότημα μοιραία. Διότι οἱ τὴν ἐκλεκτὴν ξυνωρίδα ἀπαρτίσαντες μετὰ καί τινων ἄλλων ἔργων τῶν χειρῶν των δῆθεν κληρικῶν συγκατοικοῦντες, ἀφοῦ παρεδόθησαν εἰς τοιαύτας ἐπιθυμίας καρδιῶν, ὥστε νὰ προκαλέσωσι τὴν φρίκην τῶν λαϊκῶν ὀπαδῶν των, διηρέθησαν, δείραντες δὲ ἀλλήλους καὶ μέχρι τῶν Ἀμερικανικῶν Δικαστηρίων ὁδηγηθέντες, ἐχωρίσθησαν, τοῦ Ν. Βαμβάκου καταφυγόντος εἰς τὸ κελλίον τοῦ Σωφρονίου.

Κατόπιν τούτου ὁ Κοντογεῶργος ἐχειροτόνησε μετὰ τοῦ Φανόλι τὸν Ἀρχιμανδρίτην Ἀρσένιον Σάλταν τῇ 25ῃ Αὐγούστου ἐ. ἔ., Σαββάτῳ, ἔν τινι ὡς Μετοχίῳ τοῦ Παναγίου Τάφου φερομένῳ εὐκτηρίῳ οἴκῳ παλαιοημερολογιτῶν ἐκ τῶν ὡς ἄνω πέντε. Ὁ Ἀρσένιος Σάλτας, ἐφημέ-

ριος ἐνταῦθα ἀπὸ μακροῦ καὶ μηδὲν παράπονον ἔχων κατὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, εἶχε πρὸ ἔτους ζητήση καὶ λάβη ἄδειαν μεταβάσεως εἰς Ἑλλάδα χάριν τῆς ὑγείας του, καί, ὥς τινες λέγουσιν, ἐπ᾽ ἐλπίδι νὰ καταλάβη ἀρχιερατείαν. Τούτου ἀποτυχών, ἐπανῆλθε πρό τινος ἐνταῦθα κρύφα, ἵνα προβῆ εἰς τὸ ἀπονενοημένον τοῦτο κίνημα, ἐπὶ ἀβαρίᾳ μὲν τοῦ βαλαντίου του, πρὸς ἱκανοποίησιν ὅμως τῆς καλῆς του ἐπιθυμίας.

Ἡ τρίτη αὕτη πρᾶξις ἐγένετο καὶ ἡ τῆς χάριτος βολή, καθόσον ὁ μὲν Κοντογεῶργος ἀνεκήρυξεν ἑαυτὸν ἀρχιεπίσκοπον ἀνεξάρτητον τοῦ Σωφρονίου, οὗτος δὲ καθήρεσεν αὐτόν, ἐπὶ παραβάσει ὅρκου καὶ ἀποστασίᾳ, καὶ τὴν χειροτονίαν τοῦ Σάλτα ἐκήρυξεν ἄκυρον, ἀπειλῶν ἅμα νὰ μηνύσῃ αὐτοὺς ἐνώπιον τῶν Ἀμερικανικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ ἀντιποιήσει ξένης ἐξουσίας, ἂν τοῦ λοιποῦ θὰ παρουσιάζοντο ἀρχιερεῖς. Ὡς βάσιν δὲ τῆς ἀγωγῆς ἐκτὸς τῶν ἄνω θὰ εἶχεν, ὡς λέγεται, καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Κοντογεώγου περιεχομένου ἀνηκούστου. Ἀγωγὴν ἤγειρε κατὰ τοῦ Κοντογεώργου καὶ ὁ ἰατρὸς Γιαννόπουλος, ἐκ τῶν τέως θερμῶν θιασωτῶν του καὶ ὑποστηρικτῶν.

Ἵνα δὲ ἀντικατοπτρισθῇ πιστότερον ἡ ὅλη κατάστασις, ἐσωκλείω ἀντίγραφα μεταφράσεων ἐξ ἐφημερίδων ἀμερικανικῶν καὶ ἐγγράφων, τεκμηρίων ἀψευδῶν τῶν ἐκτιθεμένων. Ἡ ὑπογραφὴ τοῦ κ. Κλ. Βασαρδάκη ἂς μὴ προξενήσῃ στενοχωρίαν, μηδὲ δὲ φανῇ παράδοξος ἡ τοιαύτη μετάπτωσις τοῦ κ. Γιαννοπούλου. Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε χώρα τῶν παραδοξοτήτων, καὶ ἐπὶ πλέον εἶνε διὰ οἱονδήποτε τιμητικὴ ἡ ἀναγνώρισις ὅτι ἠπατήθη καὶ διέπραξεν ἀδικίαν.

Λέγεται ὅτι καὶ ὁ Ν. Βαμβάκος πρόκειται νὰ κάμῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Κοντογεώργου ζητῶν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν σιμωνιακῶν χρημάτων. Τούτου γενομένου, ἡ εἰκὼν θὰ εἶνε πλήρης. Συνηγωνίσθησαν δι᾽ ἕνα ὑψηλὸν σκοπόν. Καὶ εἶνε συμπατριῶται! Διότι κατὰ σύμπτωσιν ἢ ἐξ ἀφοσιώσεως πρὸς κοινὴν ἰδεολογίαν κατάγονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους, ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, ἤτοι ὁ μὲν Κοντογεῶργος ἐκ Σμύρνης, ὁ Βαμβάκος ἐκ Βρυούλων καὶ ὁ Σάλτας ἐκ Κυδωνιῶν.

Αὕτη δι᾽ ὀλίγων καὶ κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην εἶνε ἡ κατάστασις τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων.

Τὸ κίνημα θεωρεῖται ἐξευτελισθὲν καὶ σβεσθέν. Φέρον ἐν ἑαυτῷ τὰ σπέρματα τοῦ θανάτου, συνετρίβη ὑπὸ τὴν καθαίρεσιν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τὸν ὄγκον τῆς ἀγανακτήσεως καὶ τῆς κατάρας ἁπάσης τῆς ἐνταῦθα παρεμβολῆς τοῦ Κυρίου, ἡνωμένης καὶ ἰσχυρᾶς. Ἀπόδειξις καὶ ἡ γενικὴ ἀντίληψις, ἡ ἀρθρογραφία τοῦ ὁμογενοῦς Τύπου Ἀμερικῆς, ἡ στάσις τῶν Κοινοτήτων, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδὲ μία ἀφῆκε τὴν θέσιν τῆς κανονικότητος καὶ τῆς τιμῆς, ἀλλ᾽ ὡς φρούρια ἀρραγῆ ἀπήντησαν

κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, οἱ συλλειτουργοί μου Ἱερεῖς, ἐξ ὧν οὐδεὶς ἀπώλετο, εἰμὴ οἱ υἱοὶ τῆς ἀπωλείας, αἱ μεγάλαι Ὀργανώσεις Ἀχέπα καὶ Γκάπα, φρουροὶ τῆς τάξεως, ἑνότητος καὶ εἰρήνης, οἱ Σύλλογοι τῶν Ἐπιστημόνων, τὰ Σωματεῖα, σύμπας ὁ Χριστεπώνυμος Λαός. Ἐὰν καὶ κατ' ἐλάχιστον ἐνεθάρρυνον τὰς ἐκδηλώσεις τὸ Πατριαρχεῖον θὰ κατεκλύζετο ψηφισμάτων.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἀντικανονικὰ συγκροτήματα, ὑφιστάμενα ἤδη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ἐξ ὀπαδῶν τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου ἀποτελούμενα, ἀντελήφθησαν καὶ αὐτὰ τὸ αἶσχος καὶ ἀπεκήρυξαν τόν τε Κοντογεῶργον καὶ Σίαν, ὥστε οὗτοι νὰ μὴ τολμῶσι νὰ ἐξέρχωνται τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἐντὸς αὐτῆς νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν πλέον ἐμφάνισιν καὶ θόρυβον. Ἂν δὲ οἱ ἐκμεταλλευόμενοι τοὺς παλαιοημερολογίτας δῆθεν κληρικοὶ ἦσαν ὀλιγώτερον ἀθεόφοβοι, πρὸ πολλοῦ καὶ οἱ Χριστιανοὶ οὗτοι θὰ ἦσαν ἡνωμένοι μετὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐπεκοινώνησα μὲ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν καὶ ἀντελήφθην ὅτι εἶνε ἄνθρωποι ἀγαθοὶ καὶ καλοὶ ὁμογενεῖς.

Δὲν ὑπάρχουσι λοιπὸν σχίσματα, Παναγιώτατε Πάτερ, ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ, ὥς τοὐλάχιστον ὁ θεράπων Σου ὑποθέτει, καὶ οὔτε ἀνησύχησα ἐκ τοιούτου φόβου. Ἐλυπήθην μόνον ἐκ τοῦ τεχνητοῦ κρότου, ὅστις ἐδημιουργήθη πέραν τῶν συνόρων καὶ τῶν θαλασσῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὡς καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἰς ἣν κατέφυγον μερικοὶ γνωστῶν ἐλατηρίων. Οὕτω λ. χ. δικηγόρος τις ἐν Ἀθήναις, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἐζήτησέ μοι χρήματα ὑπὲρ τοῦ Μαυροπούλου, ἵνα οὗτος παύσῃ τὸν δημοσιογραφικὸν ἀγῶνα, ὃν διεξάγει, ὡς προσθέτει ὁ ὡς ἄνω δικηγόρος, «κυρίως κατὰ τοῦ Πατριάρχου». Ἂν τὸ γράμμα τοῦ δικηγόρου τούτου ἐστέλλετο εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν Ἀθηνῶν, καὶ οἱ δύο θὰ ἔδιδον λόγον βαρὺν τῆς κακοηθείας καὶ τοῦ ἐκβιασμοῦ τούτου. Λυπηρὸν ὅτι καὶ σοβαραὶ ἐφημερίδες ἔξω τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, παρασυρθεῖσαι καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν πραγμάτων διατελοῦσαι, ἐδημοσίευσαν πολλά, ὡς καὶ ἐπιστολὰς καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν σύγχυσιν μόνον προξενοῦντα καὶ τὴν πτωχὴν χαρὰν ἐνίων ἐπαυξάνοντα. Διότι καὶ ἐχάρησαν πολλοί, βεβαίως κληρικοί. Διατί; Τίνα ἐβλάψαμέν ποτε ἢ τίνος πρόσκομμα ἐγενόμεθα ἐν τῇ διακονίᾳ του καὶ τῇ προαγωγῇ; Πότε δὲ ἀνεμίχθημεν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς ὑπηρεσίας ἄλλων; Ὠνειρεύθησαν σχίσματα καὶ ἐπόθησαν διαιρέσεις καὶ τὴν ἀποτυχίαν μου εἰς τὸ ἐνταῦθα ἔργον ηὐχήθησαν ὑποκαρδίως, ἄλλοι δὲ καὶ δημοσίᾳ. Καὶ ὅταν τὸ κίνημα ἐξερράγη, πόση εὐφροσύνη καὶ ἀλαλαγμός! Καὶ ἡτοιμάσθησαν νὰ ἔλθωσιν ἔξαρχοι καὶ ἐπίσημοι λαϊκοὶ ὡς συνοδοί των.

Θὰ ἦτο εὐτύχημα πρὸ παντὸς δι' ἐμέ, ἂν ἤρχετο ἀντιπρόσωπος

Αὐτῆς πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς καταστάσεως καὶ ἔλεγχον τῶν πεπραγμένων ἢ ἄν διενηργεῖτο ἔρευνα, ὡς καὶ ἄλλοτε παρεκάλεσα Αὐτήν, ἐπὶ τῶν κατ᾽ ἐμοῦ καταγγελιῶν, ὅσαι τυχὸν ἔχουσιν ὑποβληθῇ Αὐτῇ. Διότι οὐδὲν γίνεται ἐν τῷ κρυπτῷ ἢ πρὸς ὄφελος ἀτομικὸν καὶ σκοποὺς ἰδιοτελεῖς. Λάθη; Βεβαίως διαπράττονται πολλά, ἀλλὰ λάθη τῆς διανοίας, τῆς ἀδυνάτου καὶ πεπερασμένης, οὐχὶ ὅμως καὶ τῆς διαθέσεως, ἥτις πρὸς ἕνα καὶ μόνον ἀποβλέπει σκοπόν, πῶς δηλ. τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ τὴν ἱερὰν ἐν Ἀμερικῇ παρακαταθήκην νὰ διαφυλάξῃ.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον τὸν ἀτέρμονα προηγοῦνται ὑπεροχικὰ πρόσωπα. Ἔχομεν τὸν Ἱερὸν Κλῆρον, τὰ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Συμβούλια τῶν διαφόρων Ὀργανώσεων αὐτῆς, ἔπειτα τὰς ἡμερησίας ἐφημερίδας «Ἀτλαντίδα» καὶ «Ἐθνικὸν Κήρυκα» καὶ τὰς λοιπὰς ἑβδομαδιαίας, τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Κοινοτήτων, τὰς μεγάλας Ὀργανώσεις Ἀχέπαν καὶ Γκάπαν, τὰ ἄλλα Σωματεῖα, ὁλόκληρον τὸν Λαόν, ἀφωσιωμένον εἰς τὴν κοινὴν ἰδεολογίαν καὶ μοχθοῦντα νὰ προάγῃ αὐτὴν κατὰ τρόπον ἐκπλήσσοντα καὶ συγκινητικόν, τοὺς ἀμεσωτέρους βοηθούς μου, ἤτοι τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἁγίου Φραγκίσκου κ. Κάλλιστον καὶ τὸν Πανοσιολογιώτατον Πρωτοσύγκελλον Ἀθηναγόραν Καβάδαν.

Ὑπὲρ τούτων ἁπάντων θά μοι ἐπετρέπετο νὰ ἐξαιτήσωμαι τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας;

Ὅσον δ᾽ ἀφορᾷ ἐμέ, θὰ ἦτο ἐξαιρετικὴ τιμή, ἂν ἡ Ὑμετέρα σεπτὴ Κορυφὴ ἠγαθύνετο νὰ δεχθῇ τὴν θερμήν μου εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ἐκδηλουμένῃ προστασίᾳ καὶ πατρικῇ στοργῇ πρὸς τὸ ἐνταῦθα εὐσεβὲς Πλήρωμα, χωρὶς αὕτη ποσῶς νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἐγνωσμένην Αὐτῆς εὐθυδικίαν νὰ ἀποδίδῃ ἑκάστῳ τὸ ἀνῆκον καὶ τὴν δικαιοσύνην νὰ στρέφηται κατὰ παντός, ὅστις ἤθελεν ἐλεγχθῇ πταίστης, ὀλίγωρος περὶ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ ἀκατάλληλος διὰ τὴν ἣν ἐτάχθη θέσιν καὶ ὑπηρεσίαν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις κατασπαζόμενος τὴν ἁγίαν Αὐτῆς δεξιάν, διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ, πολλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς ἰδιαζούσης.

Ἐν Ἀστορίᾳ, τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1934

ταπεινὸς Αὐτῆς θεράπων
καὶ ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός.
(ὑπ.) † **Ὁ Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας**

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἱκανὸν χρόνον ἀπὸ τῆς ἀνόδου τοῦ Τιμοθέου εἰς τὸν θρόνον ὁ Κύριλλος ὑπείκων εἰς σχετικὴν ἐκείνου παράκλησιν καὶ δὴ καὶ πίεσιν ἀνεχώρησεν ἐκ ΚΠόλεως καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος. Ὁ ἴδιος γράφων τῇ 4 καὶ 8 Ἰουνίου 1613, πάντως ἐκ Βλαχίας ἔνθα ἀρχικῶς εἶχε μεταβῇ, ἐσημείου σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς σχετικά: «ἡμεῖς ἐν τῇ Κωνσταντίνου παρῆμεν καὶ *ἐδεήθης ἡμῶν*, εἶτα καὶ *ἐνώχλησας*, αὐτόθεν ἀποδημῆσαι, καὶ ὑπείξαμεν δι᾿ ἀγάπην καὶ διὰ χάριν τὴν πρὸς σέ, παριδόντες καὶ

διὰ τῆς παρουσίας τοῦ κ. πρεσβευτοῦ. Εὐθὺς ἀμέσως μεταβάντες εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἕλληνος πατριάρχου, ὀνόματι Νεοφύτου, προσεκλήθημεν ὑπ᾿ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Ἐπιφανείων, τὴν ὁποίαν ἑορτάζουσι μετὰ μεγάλης πομπῆς, εἰς ἀνάμνησιν τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐλθούσης μετέβημεν καὶ οἱ τρεῖς μετὰ τοῦ κ. d'Orgeville, συγγενοῦς καὶ ἐφημερίου τοῦ ὡς ἄνω κ. πρεσβευτοῦ, καὶ ἐκεῖ εὕρομεν τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ἐλθόντα ἐκ νέου εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Οἱ δύο πατριάρχαι ἱερούργουν μετά τινων ἄλλων μητροπολιτῶν, ἱερέων καὶ διακόνων. Ὁ Ἀλεξανδρείας ἔφερε μίτραν χρυσῆν, πεπλουτισμένην δι᾿ ἀδαμάντων καὶ λίθων πολυτίμων, ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως ἔφερεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του μέλαιναν κουκκούλαν (capuchon) τοῦ Ἁγίου Βασιλείου... Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς καθαγιάσεως ὁ ΚΠ. προέφερε μεγαλοφώνως τοὺς λόγους, χρησιμεύοντας εἰς τὴν καθαγίασιν τοῦ σώματος καὶ ὁ τῆς Ἀλ. τοὺς λόγους, χρησιμεύοντος εἰς τὴν καθαγίασιν τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἐγευματίσαμεν μετ᾿ αὐτῶν, τῶν ψαλτῶν ἐν τῷ μεταξὺ ψαλλόντων ἐμμελῶς.... Ἀμφότεροι οὗτοι μᾶς ἔκαμον πολλὰς περιποιήσεις, καίτοι δὲ μετ᾿ ὀλίγας ἡμέρας περιῆλθον εἰς μεγάλην διάστασιν ἀναμεταξύ των, προσεπαθήσαμεν πάντοτε νὰ ἔχωμεν τὰς φιλίας αὐτῶν ἐπισκεπτόμενοι αὐτοὺς συχνάκις. Καὶ ὡς πρὸς τὸν ΚΠόλεως, οὗτος

ζημίας καὶ δυσκολίας τὰς ἄλλας.... Ἐγὼ σοὶ τῷ κὺρ Τιμοθέῳ χαριζόμενος ἀπῆλθον αὐτόθεν, *ἐν ᾧ οὐ προσῆκε τοῦ χειμῶνος καιρῷ*» [188]).

Ἐπιστρέψας ἐκ Βλαχίας καὶ αὖθις εἰς ΚΠολιν (1614) μετέβη ἔπειτα εἰς ἅγιον Ὄρος καὶ μετὰ μηνῶν τινων διαμονὴν ἐν αὐτῷ ἐπανέκαμψεν εἰς Αἴγυπτον κατὰ Μάϊον τοῦ 1615. Ἐκεῖθεν καὶ πάλιν ἀναχωρήσας, πιθανῶς κατ' Αὔγουστον 1619 [189]), ἦλθεν εἰς Μολδοβλαχίαν, ἔνθα παρέμεινε δρῶν καὶ ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ Τιμοθέου (Σ/βρ. 1620), ὁπότε, κατόπιν ὁρισμοῦ τοῦ σουλτάνου Ὀσμὰν Β.' (1605-1622) καὶ «κοινῇ γνώμῃ τῶν παρατυχόντων ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν καὶ ἀρχόντων καὶ τοῦ λοιποῦ λαοῦ *διεμηνύθη καὶ ἦλθεν ἐνταῦθα* ὁ τότε μακαριώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύριος Κύριλλος καὶ ψήφων κανονικῶν γεγενημένων ἐξελέγη ὑπὸ πάντων ἡμῶν καὶ λόγῳ μεταθέσεως ἀνήχθη καὶ προεβιβάσθη εἰς τὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ὑψηλότατον πατριαρχικὸν θρόνον καὶ

μᾶς ἐξεδήλωσε συχνάκις τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἑνωθῇ μετὰ τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν μὴ δι' ἐξωτερικῆς δηλώσεως, ἥτις θὰ τὸν καθίστα ὕποπτον, τουλάχιστον ἀπὸ καρδίας καὶ ἐξ ἀγάπης, παραδεχόμενος τὰ σημεῖα τῶν διαφορῶν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων πατέρων.... Ἀλλ' ἐνῷ οὗτος ἐχώρει αὐξάνων εἰς ἀγάπην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῷ ἐσκευώρησαν μίαν ὕβριν διὰ τῶν μηχανορραφιῶν τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὡς νομίζεται, διενεργήσαντες τὴν ἔξωσιν καὶ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ εἰς Ρόδον, ὅπως ἔχουσι πράξῃ τοῦτο εἰς αὐτὸν καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐξέλεξαν τὸν Ἀλεξανδρείας, εἰς ὃν ὁ μέγας βεζύρης ἔδωκεν ὡραῖον ἐπενδύτην ἐξ ὑφάσματος ὁλοχρύσου διατάξας ἵνα ὁδηγηθῇ ἔφιππος μέχρι τοῦ πατριαρχείου, Ὁ Ἀλ. διενήργησε τὴν σύλληψιν τοῦ πτωχοῦ γέροντος, ὅστις εἶχε καταφύγῃ εἰς γειτονικήν τινα οἰκίαν καὶ μετά τινας ἡμέρας ἐπεβίβασεν αὐτὸν μετὰ φρουρᾶς εἰς πλοῖον ὅπως ἀποσταλῇ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐξορίας αὐτοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Ν. ὁδηγηθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὅπως ἀποχαιρετίσῃ τὸν λαόν του, πλήρης θάρρους καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ ὀπαδῶν ἐξετόξευσε μέγαν ἀφορισμὸν γενικῶς ἐναντίον πάντων ἐκείνων, ὅσοι εἶχον προκαλέσῃ τὴν θύελλαν ταύτην, χωρὶς νὰ ὀνομάσῃ πρόσωπα, ὅπως ἔπραξε καὶ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐξορίαν.... Ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας δὲν ὠνομάζετο ἀπολύτως πατριάρχης, φοβούμενος ὅ,τι τῷ συνέβη τελευταίως, ἕνα μῆνα δηλ. μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ἐκβληθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Παλ. Πατρῶν, εἰς ὃν ὁ πατριάρχης Νεόφυτος ἔδωκε τὴν παραίτησιν αὐτοῦ»,)**A. Carayon** ὡς ἀνωτ. σ. 60 ἑξ.).

[188]) Ὁ Κύριλλος εὑρίσκετο ἐν ΚΠ. κατὰ Ἰανουάριον 1612. Ἴσως κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἢ τὸν Φεβρουάριον ἀνεχώρησεν ἐκ ΚΠ. διὰ Βλαχίαν, ἔνθα φέρεται ὑπάρχων τῇ 10 8/βρίου 1613 καὶ πιθανῶς καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς ΚΠολιν. (***Θεολογία*** Δ.' (1926) σ. 106. — **Aymon** ὡς ἀνωτ. σ. 164. — **Legrand** ὡς ἀνωτ. σ. 270, 280).

[189]) Ὑπογράφει τὰ πρακτικὰ τῶν γάμων τῇ 15 Ἰουνίου 1615. Ἀπέστειλε γράμματα πρὸς τὸν **David Le-Leu de Wilhem** ἐκ Καΐρου τῇ 20 Μαρτίου 1618 καὶ 12 Μαΐου 1619 καὶ ἐξ Ἀλεξανδρείας τῇ 30 Μαΐου 1619. Φέρεται ὑπογράφων τὰ

ἐγένετο γνήσιος καὶ καθολικὸς ἡμῶν πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως» τῇ 4 Νοεμβρίου 1620, μετὰ δίμηνον χηρείαν τοῦ θρόνου [190]).

Ἡ ἐκλογὴ αὕτη τοῦ Κυρίλλου εἰς οἰκουμενικὸν πατριάρχην δυσαρεστήσασα σφόδρα τοὺς ἰησουΐτας καὶ καθόλου τοὺς καθολικοὺς κύκλους, προὐκάλεσε τὴν συνδεδυασμένην ἐνέργειαν αὐτῶν πρὸς ἐκθρόνισιν τοῦ πατριάρχου καὶ ἀντικατάστασιν αὐτοῦ δι' ἄλλου, τοῦ Ἀμασείας Γρηγορίου, τελείου ὀργάνου ἐκείνων ἀποδειχθέντος. Ἀποτυχόντες τὸ πρῶτον εἰς σχετικὰς αὐτῶν ἀποπείρας προῆλθον μετ' οὐ πολὺ ἐπιτυχῶς εἰς νεωτέρας τοιαύτας κατηγορήσαντες σοβαρῶς παρὰ τῷ μεγάλῳ βεζύρῃ τὸν Λούκαριν ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ, συνεργὸν ἔχοντες καὶ τὸν κόμητα de Cesy, πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας. Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἔξωσις τοῦ Κυρίλλου, γενομένη κατὰ τὰ μέσα Ἀπριλίου 1623, ἢ καὶ μᾶλλον συγκεκριμένως, τῇ 12 ἰδ. μηνὸς καὶ ἔτους καὶ ἡ μετὰ ἕνα μῆνα ἐπακολουθήσασα ἐξορία αὐτοῦ εἰς Ῥόδον. Ἐνεργείαις ὅμως τῶν φίλων καὶ προστατῶν αὐτοῦ, καὶ ἰδίως τῶν πρεσβευτῶν Ἀγγλίας καὶ Ὁλλανδίας, ἐπέτυχεν ὁ Κύριλλος, μετὰ τέσσαρας ἀκριβῶς μῆνας, ὄχι μόνον νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς ἐξορίας καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς βασιλεύουσαν περὶ τὰ μέσα Σ/βρίου ἰδ. ἔτους, ἀλλὰ καὶ εὑρεθεὶς μετ' ὀλίγον πρὸ ὁριστικῆς ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτήσεως Ἀνθίμου Β', ἐξασφαλίσας δὲ καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῆς βασιλείας, νὰ ἀνέλθῃ τὸ β'. τὸν θρόνον τῇ 22 Σ/βρίου 1623 [191]).

πρακτικὰ τῶν γάμων μέχρι τῆς 9 Αὐγούστου 1619, μεθ' ἣν ἡμερομηνίαν ὑπογράφει αὐτὰ ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ. (Aymon ὡς ἀνωτ. σ. 184, 192—*Μαζαρ.* ὡς ἀνωτ. σ. 202, 213, 222 — Legrand ὡς ἀνωτ. σ. 325. 328).

[190]) *Κ. Δελικάνη* πατρ. ἔγγρ. Β' σ. 3. 5. — Legrand ὡς ἀνωτ. σ. 340. 438

[191]) Ὁ κόμης de Cesy, ἐπιστέλλων Λουδοβίκῳ ΙΓ' καὶ ἄλλοις σχετικῶς πρὸς τὸν Λούκαριν ἐσημείου: *ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1623*, ὅτι ἀφ' ὅτου ἔλαβε τὴν βασιλικὴν ἐντολὴν περὶ ἐξολοθρεύσεως τοῦ Κυρίλλου εἰργάσθη πρὸς τοῦτο ἐλπίζων πάντοτε ὅτι θὰ καταβάλῃ αὐτὸν καίπερ ὑποστηριζόμενον μεγάλως — *ἀπὸ 30 ἰδ. μ. καὶ ἔ.*, ὅτι κατὰ τρόπον τοιοῦτον ἐνήργησε ἐναντίον τοῦ Κυρίλλου, ὥστε νὰ εὑρίσκηται ἤδη οὗτος ἐκτὸς τοῦ θρόνου αὐτοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ Μ. Βεζύρου— *ἀπὸ 4 Μαΐου ἰδ' ἔ.*, ὅτι ὁ Κύριλλος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀποσπάσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξηκολούθει κρυπτόμενος — *ἀπὸ 28 ἰδ. μ. καὶ ἔτους*, ὅτι ὁ Μ. Βεζύρης παρέδωκε τὸν Κύριλλον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ὡδήγουν αὐτὸν ἐξόριστον εἰς Ῥόδον, ἀλλ' ὅτι οὗτος εὗρε τὸ μέσον νὰ κρύπτηται, χωρὶς νὰ μάθῃ τοῦτο ὁ βεζύρης καὶ ὅτι πληροφορηθεὶς τοῦτο ὁ πρέσβυς διεμήνυσε σχετικὰ τῷ νέῳ πατριάρχῃ Γρηγορίῳ, ὅστις αὐθωρεὶ μεταβὰς παρεπονέθη παρὰ τῷ βεζύρῃ καὶ αὐθημερὸν ὁ Κ. ἐπεβιβάσθη, σιδηροδέσμιος τοὺς πόδας, μιᾶς φρεγάτας, ἵνα ὁδηγηθῇ εἰς Ῥόδον — *ἀπὸ 3 Σ/βρίου ἰ. ἔ.*, ὅτι ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὁ πατριάρχης Ἄνθιμος ἀπέστειλε εἰς Ῥόδον δύο μητροπολίτας ἵνα συστήσωσι αὐτῷ ὅπως παραιτηθῇ τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος καὶ μεταβῇ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος ὡς ἁπλοῦς μοναχός, ὅτι ὁ Κύριλλος εἰρωνευθεὶς καὶ τὴν πρότασιν καὶ τοὺς προτείναντας ἀφῆκε νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἔχει ἀρκετοὺς φίλους, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν

Ἡ δευτέρα αὕτη τοῦ Κυρίλλου πατριαρχεία ὑπῆρξεν ἢ μᾶλλον πολυτάραχος. Ὁ ἐναντίον αὐτοῦ πόλεμος τῶν ἰησουϊτῶν, συνεργαζομένων μετὰ τῶν καθολικῶν πρεσβευτῶν Γαλλίας, Αὐστρίας καὶ Ἐνετίας, καὶ δὴ ἐξ ἀνταγωνισμοῦ μάλιστα πρὸς τὴν ἀπὸ μέρους τῶν προτεσταντῶν πρεσβευτῶν Ἀγγλίας καὶ Ὀλλανδίας ἐκδηλουμένην ἔμπρακτον ὑποστήριξιν καὶ προστασίαν αὐτοῦ, ὁσημέραι ἐπετείνετο κορυφωθεὶς εἰς ἄκρον κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου διενεργηθεῖσαν ἵδρυσιν ἑλληνικοῦ τυπογραφείου ἐν ΚΠόλει (1627) [192] καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἐμφάνισιν (1629) καὶ διάδοσιν τῆς ὑπὸ τῶν διαμαρτυρομένων Κυρίλλῳ τῷ Λουκάρει ἀποδιδομένης περιφήμου *ὁμολογίας πίστεως* [193]. Καὶ ὡσεὶ μὴ ἤρκουν οἱ ἀπὸ τῶν ἔξω, ἐνεφανίζοντο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἔσω πολέμιοι,

---

ἀποκατάστασίν του εἰς τὸν θρόνον καὶ ὅτι ὁ πρέσβυς τῆς Ὀλλανδίας παρέμεινεν ἐπὶ μακρὸν τὴν προτεραίαν (2 Σ/βρίου) παρὰ τῷ Μ. Βεζύρῃ ἐνεργῶν ὑπὲρ τοῦ Κυρίλλου — ***ἀπὸ 17 ἰδ. μ. καὶ ἑ.***, ὅτι θὰ δυσαρεστηθῇ καὶ θὰ ἐντραπῇ πολὺ βλέπων ***ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν***, ἐντὸς τῆς ΚΠόλεως ἐπανερχόμενον ἐκ Ρόδου τὸν Κύριλλον — ***ἀπὸ 1 8/βρ. ἰ. ἑ.*** ὅτι ἐπιστρέψας ὁ Κύριλλος εἰς ΚΠολιν ἐγκατεστάθη παρὰ τῷ ὀλλανδῷ πρεσβευτῇ διακηρύττων ὅτι σήμερον—αὔριον θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον — καὶ τέλος ***ἀπὸ 2 ἰδ. μ. καὶ ἑ.***, ὅτι ὁ Ἄνθιμος μεταβὰς αὐθημερὸν παρὰ τῷ Κυρίλλῳ παρέδωκεν αὐτῷ τὴν πατριαρχείαν παραιτηθείς. (**E. Hurmuzaki**, Documente privitore la istoria Romànilor. Suppl. I. t. I. Bucuresti 1886, p. 206.—**Echos d'Orient** t. VI (1903) σ. 97 ἑξ.).

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἐπισήμων πληροφοριῶν (καὶ διὰ μετατροπῆς τῆς ν. ἡμερομ. εἰς π.) καθωρίσαμεν τὸν χρόνον τῆς ἀπὸ τοῦ θρόνου ***ἐξώσεως*** τοῦ Λουκάρεως (γενομένης κατὰ τὸ ἀπὸ 5/15 Ἀπρ.—20/30 ἰδ. μ. διάστημα, ἤτοι κατὰ τὰ μέσα Ἀπριλίου (π. ἡ.) 1623, καὶ κατὰ τὸν ***Ὑψηλάντην*** τῇ 12 ἰδ. μηνός), τῆς ***ἐξορίας***, τῆς ***ἀνακλήσεως*** ἐκ τῆς ἐξορίας, τῆς ***ἐπανόδου*** εἰς ΚΠολιν καὶ τῆς ***β.'*** εἰς τὸν θρόνον ***ἀνόδου*** (**Aymon** ὡς ἀνωτέρω σ. 207 — ***Μαζαράκη*** ὡς ἀνωτ. σ. 225 — ***Ἀλήθεια*** Α'. 22. — ***Ἰ. Χάμμερ***, ἱστορ. τῆς ὀθωμ. αὐτοκρ. μεταφρ. ***Κ. Κροκιδᾶ*** ΣΤ'. σ. 314. **Orient. Christiana** XV σ. 46 — Ὅρα καὶ Voyage de Levant fait par le commandement du Roy en l'année 1621 par **Le Sr D. C.** Paris. 1624. p. 118).

[192]) Περὶ τοῦ πρώτου ἐν Ἀνατολῇ τυπογραφείου ὑπὸ ***Μ. Δ. Χ.*** ἐν ***Ἀληθείᾳ*** Α'. σ. 7. — Τὸ πρῶτον ἐν ΚΠόλει πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον ὑπὸ ***Ἡλ. Γενναδίου*** ἐν ***Ὀρθοδοξίᾳ*** ΣΤ'. (1931) σ. 295

[193]) Πλεῖστα ὅσα ἐγράφησαν περὶ τῆς ὡς ἄνω ***ὁμολογίας***. Σχετικὴν φιλολογίαν ὅρα ἐν τῇ 199 σημειώσει. — Ἐὰν δὲν πρόκειται περὶ σκοτεινῆς, ἀκόμη καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ὑποθέσεως, ἴσως θὰ ἠναγκάζετό τις νὰ παραδεχθῇ τὸν Λούκαριν ὑποκρύπτοντα, ἐν ταῖς πρός ἄλλους τινὰς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, φρονήματα καλβινίζοντα, καίπερ κατὰ τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἐπίσημον βίον μηδέποτε παραστάντα ὡς φρονοῦντα τοιαῦτα εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ ἐπαναλαμβάνῃ στεντορείως τὸ τοῦ Ἐφέσου Μελετίου τοῦ Παντογάλου: ***«ἀλλ' ἡμεῖς ὀρθόδοξον αὐτὸν ἑωράκαμεν καὶ στύλον αὐτὸν τῆς Ἐκκλησίας ἐγνώκαμεν, ὅτι οὐδὲν παρὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ πώποτε ῥῆμα κακόδοξον ἀκηκόαμεν»*** (**Legrand** ὡς ἀνωτ. σ. 439).

πότε μὲν εὐθὺς ἀμέσως ἐξουδετερούμενοι τελείως, ὡς ὁ Ἐφέσου *Σίλβεστρος* καὶ ὁ Χαλκηδόνος Ἰσαὰκ (Μάϊος 1630) [194], πότε δὲ πάλιν πρὸς ὥραν ἐπιτυγχάνοντες, ἵνα ὅμως μετ' οὐ πολὺ καταβληθῶσιν, ὡς ὁ Βερροίας *Κύριλλος* (4 8/βρ. 1633). Διότι πράγματι μετὰ ὀλιγοήμερον παράνομον πατριαρχείαν τοῦ τελευταίου τούτου ὁ Λούκαρις ἐπανεκτήσατο τὸ γ' τὸν θρόνον αὐτοῦ τῇ 11 8/βρίου ἰδ. ἔτους [195].

Ἡ τρίτη τοῦ Κυρίλλου πατριαρχεία διήρκεσε πολὺ ὀλίγον, μέχρι τῆς 25

---

194) ***Δοσίθεος*** ὁ Ἱεροσολύμων (περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. πατριαρχευσάντων σ. 1170) σημειοῖ ὅτι: «ἐπιτηδεύσας δὲ ὁ Χαλκηδόνος Ἰσαάκ πατριαρχεῦσαι ἐκωλύθη ἐνδυθῆναι καββάδιον ἐν τῇ διωρισμένῃ ἡμέρᾳ, διά τὸ ἐμπρησθῆναι τὸ ἐν Διπλοκιονίῳ βασιλικὸν παλάτιον, ὅθεν γίνεται κατασκευὴ καὶ ἐξορίζεται εἰς Οὐγγρίαν». Καὶ ὁ ***Ὑψηλάντης*** (σ. 132) ἀναγράφει σχετικῶς ὅτι «ὁ Χαλκηδόνος Ἰσαὰκ πατριαρχεῦσαι βουληθεὶς ἀνακαλύπτεται καὶ κωλυθεὶς εἰς τὴν Οὐγγρίαν ἐξορίζεται»— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ ἐναντίον τοῦ ἐκκλ. καθεστῶτος κίνημα ἀπετολμήθη ἀπὸ μέρους τῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου καὶ Χαλκηδόνος, κατὰ τῶν ὁποίων ἡ σύνοδος, προκαθημένου τοῦ Λουκάρεως, ἐξεφώνησε τὴν κάτωθι ***Καθαίρεσιν:***

—«Ἐπειδὴ τῶν ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων πανταχόθεν συναχθέντων διά τινας χρείας ἐκκλησιαστικάς, εἰς διόρθωσιν αὐτῶν, ἐνταῦθα ἐν ΚΠόλει, γνώμῃ τε κοινῇ διεμηνύθησαν καὶ ὁ Ἐφέσου Σίλβεστρος καί ὁ Χαλκηδόνος Ἰσαὰκ οὐ μόνον διὰ γραμμάτων συνοδικῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ κληρικῶν καὶ ἀρχιερατικῶν προσώπων δὶς καὶ τρὶς, κατὰ τὴν ἐκκλ/κὴν παράδοσιν, εἰς τὸ ἐλθεῖν ***καὶ ἀπαντῆσαι τῇ ἱερᾷ συνόδῳ καὶ ἀπολογίαν δοῦναι περὶ ὧν ἐτόλμησαν κατά τε τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἁπάσης καὶ αὐτοὶ οὐκ ἠθέλησαν παραγενέσθαι γινώσκοντες ἑαυτοὺς ὑπαιτίους καὶ ὑπευθύνους εἶναι***, τούτου χάριν γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ ἔχομεν αὐτούς, τὸν τε Ἐφέσου Σίλβεστρον καὶ τοῦ Χαλκηδόνος Ἰσαάκ, ***ὡς ἀποσκιρτήσαντας τῆς ὁλομελείας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὁλότητος τῆς τάξεως***, καὶ προφανεῖς ἐχθροὺς καὶ ἐπιβούλους καὶ ἀλάστορας καὶ ἐπιζημίους καὶ ***ἀνατρέψαι βουληθέντας τὴν ἐκκλ/τικὴν κατάστασιν καὶ τάξιν*** καὶ ἀφανίσαι τὴν ὁλότητα καὶ πολλῶν χριστιανῶν ψυχὸς ζημιῶσαι, καθῃρημένους καὶ γεγυμνωμένους πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως καὶ ἐκπτώτους καὶ ἐστερημένους τῶν θρόνων αὐτῶν καὶ τῶν εἰσοδημάτων καὶ πάσης τιμῆς καὶ ἀξίας ἀρχιερατικῆς.... ***Ἐν ἔτει αχλ'., ἐν μηνὶ Μαΐῳ ἰνδ. ιγ'.»***

Συνάγεται ἐντεῦθεν ὅτι τὸ κίνημα ἀπέτυχεν ἐφ' ὅσον οὐδ' ἐκλονίσθη τὸ ὑφιστάμενον ἐκκλ/τικὸν καθεστώς, οὐδέτερος δὲ ἐκ τῶν δύο μητροπολιτῶν κατώρθωσε νὰ ἐπιπλεύσῃ οὐδ' ἐπὶ στιγμήν. Ἑπομένως ζήτημα συναριθμήσεως τοῦ Χαλκηδόνος Ἰσαὰκ μεταξὺ τῶν πατριαρχῶν ΚΠόλεως δὲν ὑφίσταται, ὅπως καὶ δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ ληφθεῖσα τυχὸν ἀπόφασις περὶ ἐξορίας αὐτοῦ εἰς Οὐγγαρίαν, καθόσον μετά τινας ἡμέρας ἀθωωθεὶς ἐξελέγη μ/της Καισαρείας, ἤτοι τῇ 8ῃ Ἰουνίου 1630. (***Κωδ.*** Πατρ. Ἀρχ. Α'. 216. 262 — ***Νομ. Συν.*** 295. 296.—***Γεδεών*** 555 — ***Σάθα*** ὡς ἀνωτ. 568 — **Vailhé** σ. 1427 — **Echos d'Or.** ὡς ἀνωτ. σ. 101. 102 — ***Δυοβουν.*** ὡς ἀνωτ. 83.)

195) **Byz. Zeit.** VIII σ. 399. ἑξ. — **Ph. Chypril** Chronikon κλπ. σ. 451.

Φεβρουαρίου 1634, ὅτε δι' ἐπαναστάσεως τοῦ Θεσσαλονίκης Ἀθανασίου τοῦ Πατελάρου ἐξώσθη καὶ αὖθις τοῦ θρόνου ἐξορισθεὶς μετά τινας ἡμέρας, τῇ 5 Μαρτίου, εἰς Τένεδον. «Ἀλλ' ἐπειδήπερ, τοῦ Θεοῦ προνοοῦντος τοῦ θρόνου, ὁ Πατελάρος παρὰ τῆς συνόδου κακῶς ἐξεβλήθη, *ἥτις καὶ τὸν γνήσιον ὥρισεν ἐπανελθεῖν*. . . ». Ἡ σύνοδος, ἡ καθαιρέσασα τὸν Πατελάρον καὶ ἀνακαλέσασα ἐκ τῆς ἐξορίας τὸν Λούκαριν, συνῆλθε κατ' *Ἀπρίλιον 1634*. Ἐπομένως ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου λογιστέα ἡ δ.' πατριαρχεία αὐτοῦ [196]).

Καὶ μετ' ὀλίγον δευτέρα ἐπανάστασις Κυρίλλου τοῦ Κονταρῆ «*καὶ πάλιν ὁ γνήσιος παρ' αὐτοῦ παραλόγως τε δευτέρως ὑπερωρίσθη*». «Ἡ ἀπὸ τοῦ θρόνου τετάρτη αὕτη ἔξωσις διενηργήθη τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Μαρτίου 1635, ἡ δὲ ἐξορία αὐτοῦ εἰς Ρόδον κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἰδίου μηνός. Πόσον χρόνον παρέμεινεν ἐν Ρόδῳ ἐξόριστος; «Ἐλπίζομεν, ἔγραφεν Μελέτιος ὁ Ἐφέσου κατὰ Μάρτιον 1636, τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν αὖθις τὸν γνήσιον αὐτῆς ἐπιλαβέσθαι ποιμένα καὶ τοῦτο τοῦ Θεοῦ βουλομένου καί τινων ἡμῶν τὸν Θεὸν φοβουμένων, διακελευόντων γενήσεται, ἐκ τῆς παραλόγου αὐτοῦ *ἐξορίας* μετακαλεσάμενον ὅπως αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας ἐπαναλαβούσης ἡ εἰρήνη ἔλθῃ τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτῇ καὶ ἐφ' ἡμᾶς. . . » Πράγματι δέ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ νέου πατριάρχου Νεοφύτου Γ'. (Ἰούνιος 1636) ἐπετεύχθη, ὥστε ὁ Λούκαρις ἀνακληθεὶς νὰ εὑρίσκηται ἐν ΚΠόλει ἀρχὰς Αὐγούστου τοῦ 1636 ἰδιωτεύων ἐν Γαλατᾷ ἀλλὰ καὶ ὑποβοηθῶν συγχρόνως τὸ ἔργον Νεοφύτου Γ'., εἰς τὸν ὁποῖον προθύμως «δέδωκεν ὡσαύτως τὴν παραίτησιν αὐτοῦ». Κατὰ Ἰανουάριον 1637 πολὺς λόγος ἐγένετο περὶ ἀναλήψεως καὶ αὖθις ἐπ' αὐτοῦ τῶν εὐθυνῶν τοῦ θρόνου, ἀλλ' ὅ,τι τότε δὲν ἐγένετο, ἐπραγματοποιήθη ὀλίγον ἀργότερον, πιθανῶς τῇ 5 Μαρτίου 1637, μετὰ οἰκειοθελῆ ὑπὲρ τοῦ Κυρίλλου παραίτησιν τοῦ Νεοφύτου [197]).

---

[196]) Κατὰ μῆνα 8/βριον 1633, τῇ 9 Δ/βρίου ἰδ. ἔ. καὶ κατὰ Ἰανουάριον 1634 ἐγένοντο ἐπ' αὐτοῦ κανονικαὶ πράξεις. (***Κωδ.*** Π. Ἀρχ. Α'. 257. — ***Ν. Συν.*** 314— ***Σάθα*** 569). — Ὁ γνωστὸς πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας ***Ροδόλφος*** **Schmidt** γράφων ἀπὸ 6 Μαρτίου (ν. ἡ.) 1635 πρὸς τὴν Propaganda σημειοῖ ὅτι ὁ Πατελάρος ἐξελέγη πατριάρχης ***τῇ 7 Μαρτίου*** (*ν. ἡ.*) ***1634***. (**Orient.** Christiana XIX σ. 211) — Τὸν Λούκαριν ἔστειλεν ἐξόριστον εἰς Τένεδον ὁ Μ. Βεζύρης τῇ 5/15 Μαρτίου 1634, ἐκεῖθεν δὲ ***ἐπέστειλε*** τῷ γνωστῷ **A. Leger** τῇ 18/28 ἰδ. μ. καὶ ἔτους (**Aymon** ὡς ἄνωτ. σ. 56. 60 — **Echos** d'Orient 1903 σ. 102 ἑξ. — **Legrand** ὡς ἄνωσ. 435 — **Vailhé** σ. 1311 — ***Κεραμέως*** Ἀνάλεκτα ἱερ. σταχ. Δ'. 17.).

[197]) Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐξώσεως ἀπὸ τοῦ θρόνου μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Λουκάρεως ἐκ ΚΠ. διὰ τόν τόπον τῆς ἐξορίας παρενεβλήθησαν ἡμέραι τινές. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας Ροδόλφος Schmidt ἀναφέρει ὅτι ὁ Λούκαρις ἀπὸ 6 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐξώσεως διετέλει κεκρυμμένος καὶ ὅτι παρῆλθον καὶ 10 ἡμέραι

Ἀλλὰ τὸ πέμπτον ἤδη «τούτου νομίμως καὶ γνησίως τὸν θρόνον αὐτοῦ διϊθύνοντος καὶ κυβερνῶντος καὶ εἰρηνικῶς εὑρισκομένου...» Κύριλλος ὁ ἀπὸ Βερροίας «εἰσεπήδησεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ληστρικῶς καὶ τυραννικῶς ὁ ἀσυνείδητος καὶ παραυτίκα ἐθανάτωσε τὸν πατριάρχην αὐτὸν γέροντα κὺρ Κύριλλον θανάτῳ πικρῷ καὶ ἀσχήμονι, ὡς οἴδασι πάντες». Πράγματι ἀψευδὴς μαρτυρία τῆς ἱστορίας παρουσιάζει τὸν Κονταρὴν γενόμενον οἰκτρὸν ὄργανον ἄλλων, ἰδίως τοῦ γνωστοῦ Ροδόλφου Σμίθ, καὶ διενεργήσαντα τὴν ἐπὶ ἐσχάτῃ δῆθεν προδοσίᾳ σύλληψιν καὶ φυλάκισιν τοῦ Λουκάρεως (τῇ 20 Ἰουνίου 1638) [198], συμβαλόντα δὲ ἐμμέσως καὶ εἰς τὴν θανάτωσιν αὐτοῦ διὰ στραγγαλισμοῦ καὶ ἀποπνιγμοῦ, τῇ 27 ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους. Ἁλιεῖς εὐσεβεῖς ἀνασύραντες τὸ λείψανον τοῦ πατριάρχου ἔθαψαν αὐτό, πιθανῶς ἐν Ρηγίῳ (Μικρῷ Τσεκμεδζέ), ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἐκθάψαντες οἱ ἐχθροὶ ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἕως οὗ τὰ κύματα ἀπέδωκαν αὐτὸ εἰς τοὺς παρὰ τὸν κόλπον τῆς Νικομηδείας εὐσεβεῖς χριστιανούς, οἵτινες καὶ μετ' εὐλαβείας πολλῆς

διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν μετὰ τοῦ Κονταρῆ διαπραγματεύσεων αὐτοῦ σχετικῶς πρὸς τὴν μεταφορὰν τοῦ Λουκάρεως εἰς Ρόδον. Ἄρα παρέμεινεν ὁ Λούκαρις ἐν ΚΠόλει 16 ἡμέρας μετὰ τὴν ἔξωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου. Τὸ πλοῖον, δι' οὗ ἀπεστέλλετο ὁ Κύριλλος, προσήγγυσε κατὰ πρῶτον εἰς Χίον, ὁπόθεν ἐπέστειλεν οὗτος τῷ A. Leger τῇ 4/14 Ἀπριλίου 1635, καὶ εἶτα εἰς Ρόδον, ὁπόθεν γράφει τῷ αὐτῷ τῇ 26 (π. ἡ.) ἰ. ἔτους, διηγούμενος πῶς ἀπέφυγε τὸν κίνδυνον νὰ μετενεχθῇ εἰς Ἰταλίαν, διασωθεὶς μόνον ὑπὸ τοῦ τούρκου ναυάρχου. Ἐν Ρόδῳ διέμενε μέχρι τῶν τελευταίων περίπου ἡμερῶν τοῦ Ἰουλίου 1636. Τῇ 2/12 ἰδ. μ. καὶ ἔ., ὁ A. Leger γράφων πρός τοὺς «Pères et Frères» τῆς Γενεύης ἐσημείου ὅτι ἀνεμένετο ἡ ἐπάνοδος τοῦ Λουκάρεως ἐκ Ρόδου διὰ τοῦ αὐτοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον μετέφερεν ἐκεῖ ἐξόριστον τὸν Κονταρήν. Ὁ Λούκαρις ἔγραφε τῷ Leger ἀπὸ Ρόδου τῇ 17/27 ἰδ. μηνὸς καὶ ἔτους. Ἀπὸ 7/17 Αὐγ. ἰ. ἔτ. ὑπάρχει ἐπιστολὴ τοῦ ἐν Πέραν ΚΠόλεως διαμένοντος Λουκάρεως, ὑπογραφομένου «Πατριάρχου ΚΠόλεως» καὶ πληροφοροῦντος σὺν ἄλλοις ὅτι ἔφθασεν εἰς βασιλεύουσαν ***«μόλις αὐτὰς τὰς ἡμέρας»***, δηλ. ***ἀρχὰς Αὐγούστου 1636***. — (**Aymon** σ. 68 78. 118.—**Orient. Christ.** XV. σ. 100—**Hurmuzaki** ὡς ἀνωτ. σ. 627.683—**Echos d'Orient** ὡς ἀνωτ. σ. 103—***Κεραμέως*** ἀνάλεκτα ἱερ. σταχ. Δ' 98. ***Δυοβουν***. ὡς ἀνωτ. σ. 84 — **Legrand** ὡς ἀνωτ. σ. 435, 447, 457, 478, 479, 480, 481. 483, 484, 486). Ὁ ἱερομον. Ναθαναὴλ ὁ Κωνώπιος γράφων ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου 1637 πρὸς τὸν A. Leger σημειοῖ ὅτι αὐθημερὸν μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ὁλλανδίας« ἀσπάσασθαι τὸν παναγιώτατον ἡμῶν δεσπότην καὶ ἦν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ ἅπαντες οἱ ἀρχιερεῖς, ὅτι μέλλει σὺν Θεῷ ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐλθεῖν τὸν παναγιώτατον εἰς τὸ πατριαρχεῖον» (**Legrand** ὡς ἀνωτ. σ. 491—**Vailhé** σ. 1423) — Ὁ Λούκαρις γράφων ἀπὸ Γαλατᾶ τῇ ***10 Μαρτίου (ν. ἡ.) 1637*** πρὸς τὸν A. Leger ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι ***τῇ 15 (ν. ἡ.) ἰδίου μηνὸς*** θὰ ἀνελάμβανε καὶ αὖθις τὰς εὐθύνας τοῦ πατριαχφικοῦ ἀξιώματος (**Aymon** ὡς ἀνωτ. σ. 118—Legrand ὡς ἀνωτ. σ. 488)

[198]) Κατὰ Ἰούνιον 1638 ἐγένετο πρᾶξις ἐκκλ/κὴ πατριαρχεύοντος τοῦ Λουκάρεως (***Σάθα*** ὡς ἀνώτ. σ. 573—**Orient.** Christiana XV. σ. 9.).

ἔθαψαν ἐκ νέου ἐν τῇ ἐκεῖ που ἱ. μονῇ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. Ἀργότερον Παρθένιος Α'. παραλαβὼν τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀοιδίμου Λουκάρεως ἀπέθηκεν αὐτὰ ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ ἱ. μονῇ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Καμαριωτίσσης, σωζόμενα μέχρι τῆς σήμερον ἐντὸς κιβωτίου ἐν τῷ ἱ. βήματι τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου, ἀριστερόθεν τῆς ἁγίας Τραπέζης. Ἡ εἰκὼν τοῦ κλεινοῦ πατριάρχου εὕρηται ἀνηρτημένη ἐν τῷ ἐπισήμῳ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ ΚΠόλεως [199]).

---

199) Vailhé σ. 1428 – *Κεραμέως* Ἀνάλεκτα ἱερ. σταχ. Δ'. 99 — – Echos d' Or. VI σ. 105—*Βυζαντ. Β.* σ. 307, 534 — Ὑπόμνημα ἱστορικὸν περὶ τῆς κατὰ τὴν Χάλκην μονῆς τῆς Θεοτόκου ὑπὸ *Βαρθολομ. Κουτλουμουσιανοῦ*. ΚΠολις, 1846. σ. 110 - Ἡ ἐν Χάλκῃ ἑλληνο-εμπορικὴ σχολὴ ἀπὸ *Ξενοφ. Μογέ*. ΚΠολις. 1875. σ. 77.—*Δοσιθέου Ἱεροσολύμων* περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. κλπ. σ. 1188, 1169, 1174—Legrand ὡς ἄνωτ. Δ'. 514.

— Περὶ ***Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως*** ὅρα προχείρως πρὸς τοῖς ἀνωτέρω σημειωθεῖσι καὶ τὰ ἑξῆς: Bandurii σ. 217, 218, 228 — *Μ. Ἀθηνῶν* Γ' 429, 446–448. — *Κούμας* Ζ'. 439—*Ὑψηλ.* 130, 132, 136, 142, 144. — *Μαθᾶς* 187, 190, 192, 197, 199, 202,—*Γεδεὼν* σ. 547. 550, 553, 556, 560, 562 - *τοῦ αὐτοῦ* χρονικὰ πατρ. ἀκαδημίας σ. 75, 79 – Μελέται διάφοροι περὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως ὑπὸ *Χρ. Παπαδοπούλου* (νῦν Ἀρχ/που Ἀθηνῶν) ἐν *Νέᾳ Ἡμέρᾳ* Τεργέστης 1903 (ἀρ. 1489 καὶ 1490)—ἐν Ἱεροσολύμοις 1905 δημοσιευθεῖσα καὶ ἐν Revue internat. de Théologie, Βέρνη. XIV, 1906, σ. 10 ἑξ., ἐν *Νέᾳ Σιὼν* τόμ. Γ.' σ. 1., ἐν Τεργέστῃ 1907, ἐν *Μ. Ε. Ἐγκυκλοπ.* ΙΕ'. 487, ἐν *Ἐκκλ/κῷ Φάρῳ* Α' 514. ΙΖ' 204 — *Π. Ζερλέντου* ἡ πρώτη πατριαρχία τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως κλπ. Ἀθῆναι 1921—*Ζαβίρα* 398—*Ἀλήθεια* Α'. 22 — *Ἐκκλ. Ἀλήθ.* Γ' 151, Θ. 122, 176. ΙΗ'. 429. ΙΘ.' 23, 59, 68, 152, 192, 200, 400, ΚΓ.' 446. ΚΔ'. 182, 229.—Langlois ὡς ἄνωτ. σ. 40, 42, 61, 67, 70, 71.—*Σάθα* Μεσ. βιβλ. Γ' 429, 435, 439 — *τοῦ αὐτοῦ* Νεοελλ. φιλ. σ. 238, 274, καὶ παράρτημα σ. 45 — *Δ. Δημητρακοπούλου* ὀρθ. Ἑλλὰς σ. 147.—*τοῦ αὐτοῦ* προσθῆκαι καὶ διορθώσεις εἰς νεοελλ. φιλ. Σάθα σ. 39. ἑξ.—Ἱ. μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης ὑπὸ *Α. Δ. Μ.* σ. 34, 35, 45, 47.—*Ε. Κρητικίδου* περίβασις εἰς τὰς μονὰς κλπ. σ. 22, 23 — *Νομ. Συναγ.* 137, 176, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 209. 287, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 302, 304, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 320, 321.—*Νέα Σιὼν* Α'. 289, Β'. 17. Γ.' 3, 212, Ζ.' 477. Η.'. 30, ΙΘ'. 499, ΚΑ'. 416, — *Γρ. Παλαμᾶ* (περιοδ. ἐν Θεσσαλ.) Ζ'. 269, ΙΔ'. 324. — *Ἑλληνικὰ Γ'* 50, 52, Β'. 148, 151, 154, 362, 369, 370, 375 — *Μ. Ἠλ. Γενν.* Φωτ. βιβλ. σ. 73, 76, 77, 176, 182—*Γ. Μαζαράκη* συμβολὴ κλπ. σ. 174 ἑξ.—Περιοδ. Ε. Φ. Συλλ. τ. ΙΑ.' 26 *Παράρτ.* ΙΖ'. τόμ. σ. 13, 16. καὶ Κ-Κ Β'. τόμ. σ. 144—*Πανδώρα* Κ'. 48—*Ὀρθοδ.* Γ.' — *Θεολογία* Δ.' 91, 180. Θ. 181.—*Ἰεζεκιὴλ Βελανιδιώτου* νῦν Μ. Θεσσαλιώτιδος μελέται διάφοροι περὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως Ἀθῆναι 1906 καὶ 1907. —Ἐθνικὸν ἡμερολόγιον *Μ. Π. Βρετοῦ*. 1870. σ. 41 ἑξ.—*Μάρκου Ρενιέρη* Κύριλλος ὁ Λούκαρις. Ἀθῆναι, 1859,—*Δ. Μπαλάνου* περὶ τῆς Λουκαρίου ὁμολογίας. Ἀθῆναι, 1906.—*Κωνσταντίου* Α'. ἀπὸ Σιναίου Ἐλάσσονες κλπ. σ. 145 ἑξ. —Vailhé 1311, 1427.—*Μαυρογορδ* Α.' 37. 174—Orientalia Christiana XV'. σ. 8. ἑξ. 46.—Byz. Zeit VIII σ. 399—*Γρηγόριος Παλαμᾶς* Ζ.' 269. ΙΔ.' 324.—Ἐκκλ. ἱστορ. *Φ. Βαφείδου*

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Κυρίλλου Α΄ τοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας [200].

Ἐπειδὴ μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ μακαρίτου ἡμῶν πατριάρχου κυρίου Τιμοθέου, ὑποπτευόμενοι οἱ τότε παρατυχόντες τινὲς ἐξ ἡμῶν τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ μὴ ἁρπαγῆναι τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπό τινος δίχα γνώμης συνοδικῆς, καθάπερ ἐθρυλλήθη, ἔκριναν μετὰ καὶ γνώμης τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ χρησίμων ἀρχόντων καὶ ἐμήνυσαν διὰ γραμμάτων καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀρχιερέων, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸν μακαριώτατον καὶ σοφώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κύριον Κύριλλον, εἰς τὸ παραγενέσθαι ἐνταῦθα καὶ σκέψασθαι περὶ τούτου καὶ ἤλθομεν δὲ σὺν Θεῷ καὶ ἀνεπληρώσαμεν τὴν ὑπερτελῆ σύνοδον, τούτου χάριν καὶ συναχθέντες ἐν τῷ πατριαρχικῷ καὶ θείῳ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἐποιήσαμεν ψήφους κανονικὰς δι᾽ αὐτὸν τὸν ἁγιώτατον καὶ ὑψηλότατον θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν αἷς καὶ ἐθέμεθα πρῶτον μὲν τὸν προρρηθέντα μακαριώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κύριον Κύριλλον, δεύτερον δέ τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Λαοδικείας κύριον Νικηφόρον καὶ τρίτον τὸν θεοφιλέστατον καὶ μουσικώτατον ἐπίσκοπον Ραιδεστοῦ καὶ Πανίου κύριον Μελχισεδὲκ· πλὴν πρὸ τῶν λοιπῶν ἐξελεξάμεθα ἄξιον καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὴν τοιαύτην ἐπιστασίαν τὸν ἐπ᾽ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ διαβόητον, τὸν αὐτὸν μακαριώτατον κύριον Κύριλλον. Ὅθεν καὶ εἰς δήλωσιν κατεστρώθησαν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὑπογράφομεν οἰκειοχείρως,

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ζρκθ΄ Νοεμβρίῳ δ΄. ἰνδικτ. δ΄.

† ὁ Ἡρακλείας Τιμόθεος — † ὁ Κυζίκου Παρθένιος — † ὁ Νικομηδείας Νεόφυτος — † ὁ Χαλκηδόνος Ἰωσὴφ — † ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἄνθιμος — † ὁ Προύσης Ἰωάσαφ — † ὁ Κορίνθου Ἄνθιμος — † ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνης — † ὁ Λαρίσσης Γρηγόριος — † ὁ Φιλιππουπόλεως Ἰωάσαφ — † ὁ Σερρῶν Τιμόθεος — † ὁ Φιλίππων καὶ Δράμας Κλήμης — † ὁ Ἀγχιάλου Παρθένιος — † ὁ Λακεδαιμονίας Ἰωάσαφ — † ὁ Βιζύης Δανιήλ

Γα.΄ 43, 54 ἑξ. 147.—Ἐκκλ. ἱστ. *Δ. Κυριακοῦ* Γ.΄ 49. 91 ἑξ. — ***Χρ. Ἀνδρούτσου*** Συμβολικὴ ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου. Ἔκδ. β.΄ Ἀθῆναι 1930 σ. 40 ἑξ.—***Κ. Δελικάνη*** περιγρ. κατάλογος τῶν ἐν τῷ Π. Ἀρχειοφ. κλπ. ΚΠολις 1902 σ. 9.—***Ι. Βελούδου*** Χρυσόβουλα καὶ γράμματα πατριαρχῶν κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 27 ἑξ.—Πατμιακὴ βιβλιοθήκη ***Ι Σακελλίωνος*** σ. 313. — ***Α. Κεραμέως*** Ἱεροσ. βιβλ. Δ.΄ 10, 13, 17, 19, 20, 148, 232, 306, 372, 430, 498.—Περὶ τῶν Ο΄. ἑρμηνευτῶν ὑπὸ *Κωνστ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων* Δ. σ. 809 ἑξ.—**A. Pichler** gechichte der Kirchl. Trennung κλπ. I. band. München 1864 σ. 465,—***τοῦ αὐτοῦ*** gesch. der Protest. oder C. Lucaris κλπ. ὡς ἀνωτ.—**Ph. Meyer** ἐν Herzog—Hauck Realencyklopädie, t. XI s. 682, ἔνθα καὶ φιλολογία περὶ Λουκάρεως—Les derniers années du Patriarche Cyrille Lucaris par **Victor Semnoz** ἐν **Echos d'Orient** VI σ. 97 ἑξ.—

[200]) ***Κωδ.*** Π. Ἀρχ. Β΄ 23 — ***Κ. Δελικάνη*** πατρ. ἔγγρ. Β. σ. 3 — ***Α. Κεραμέως***

— † ὁ Αἴνου Δανιήλ — † ὁ Μηδείας Ἀρσένιος — † ὁ Προικονήσου Κλήμης — † ὁ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων Νεόφυτος — † Καλλίνικος Τσερβενοῦ — † ὁ Νευροκοπίου Δανιήλ — † ὁ Βελλᾶς Ἄγγελος — † ὁ Πρεσπῶν Γρηγόριος — † ὁ Χίου Ἰγνάτιος — † ὁ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Ἀγαθουπόλεως Μητροφάνης.

ἀνάλεκτα ἱερ. σταχ. Δ'. 92 — E. Legrand ὡς ἄνωτ IV σ. — Κατὰ λάθος σημειοῦται παρὰ *Δελικάνη* (ὡς ἄνω) μεταξὺ τῶν ὑπογραφόντων τὸ *ὑπόμνημα* καὶ ὁ ***Βερροίας Τιμόθεος***. Τὸ πρωτότυπον δὲν ἀναφέρει τοῦτον, ἄλλως τε μ. Βερροίας τότε ἦτο ὁ ***Κύριλλος Κονταρής***.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ Μ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΙΡΩΝ

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΔΥΣΝΟΗΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

ΕΚ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ὁ ρωμαῖος πολίτης, ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, τέκνον γονέων μεταναστευσάντων ἐκ Γαλιλαίας εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, εἶχεν ἐκμάθῃ τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ Ταρσός, ἑλληνιστικὴ πόλις, ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ ἰδίᾳ τῆς στωϊκῆς φιλοσοφίας ἀνθημιλλᾶτο πρὸς τὰ τότε σπουδαιότερα κέντρα τῆς ἑλληνικῆς μορφώσεως, τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνεπλήρωσε τὴν ἰουδαϊκήν του μόρφωσιν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα παρὰ τῷ διασήμῳ Γαμαλιήλ. Κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν εἰδικῶν δὲν εἶχε τύχῃ συστηματικῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἴσως ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπολύτως ὀρθή. Ὁ φανατισμὸς τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου, ἡ προκατάληψις κατὰ παντὸς ἑλληνικοῦ ὄζοντος εἰδωλολατρείας, κατὰ τὴν τότε ἐκδοχὴν τῆς λέξεως ταύτης, συνετέλουν εἰς τὸ νὰ ἀποστρέφεται τὴν κλασσικὴν μόρφωσιν. [1] Ἡ βαθεῖα γνῶσις τῆς ἑβραϊκῆς γλώσσης καὶ ἡ συχνὴ χρῆσις αὐτῆς προσέδωκαν ἰδιαιτέραν τινὰ χροιὰν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου χρησιμοποιουμένην ἑλληνικὴν γλῶσσαν· εἶναι ἐνίοτε συνυφασμένη μὲ ἑβραΐσμούς. Διὰ νὰ ἐξηγηθοῦν χωρία τινὰ τῶν ἐπιστολῶν του εἶναι ἴσως ἀπαραίτητος ἡ μετατροπὴ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου εἰς ἑβραϊκόν. Ἐκτὸς τούτου ἡ δυσχέρεια τῆς ἑρμηνείας τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀποστόλου προέρχεται καὶ ἐξ ἄλλης αἰτίας· ἐκ τῆς θέσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη διατυπώσας τὸ πρῶτον τὰς ὑψηλὰς δογματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς ἑλληνικὴν θρηκευτικὴν καὶ θεολογικὴν οὕτως εἰπεῖν γλῶσσαν. Ἄλλως τε

---

[1]) Vigouroux, Dictionnaire de la Bible, τόμ. Δος, μέρος Αον, στ. 2190.

ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος. «Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους, (Ἀ, Κορ. 2, 1) ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ».

Μετὰ τὰς ὀλίγας αὐτὰς γενικὰς γραμμὰς προβαίνω εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἑξῆς χωρίων·

8 Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ,
ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε,
9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ
καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ —

10 Δοκιμάζοντες τὶ ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.
11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ
σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε·
12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι
καὶ λέγειν·
13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται·
πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι.
14 Διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ
τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.

Ἡ παράθεσις τοῦ πρωτοτύπου κειμένου γίνεται κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἔκδοσιν Κ/πόλεως τοῦ 1904 καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ἔκδοσιν τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας. Ἀμφότεραι αἱ ἐκδόσεις οὐδεμίαν διαφορὰν παρουσιάζουν ὡς πρὸς τὰ ἐνταῦθα ἑρμηνευόμενα χωρία. Προτιμοῦν τὴν ἀνάγνωσιν «*καρπὸς τοῦ Πνεύματος*». Ἐν τούτοις πολλὰ ἀρχαιότατα χειρόγραφα, καθὼς π.δ.χ. ὁ εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον φυλασσόμενος Ἀλεξανδρινὸς (Ε^{ου} αἰῶνος) κώδιξ καὶ πολλαὶ μεταφράσεις κοπτικαί, συριακαί, λατινικαί, καὶ νεώτεραι τοιαῦται, ὡς γαλλικαί, ἀγγλικαί, γερμανικαὶ καὶ ἄλλαι ἀναφέρουν «*καρπός τοῦ φωτός*». Ὁ Γάλλος J. A. Petit γράφει ἀρκετὰ περὶ τῆς ἀναγνώσεως «καρπὸς τοῦ φωτός» εἰς τὸ ἔργον του «La Sainte Bible» τὴν ὁποίαν καὶ προτιμᾷ. (Arras-Paris σελ. 202.). Ὁ Ἄγγλος Al. Sonter εἰς τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης «Novum Testamentum Graece» (Oxonii, 1901) τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναγνώσεως. Τὰ ἴδια φρονοῦν οἱ Γερμανοὶ Herman Fr. von Soden («Schriften des neuen Testaments», Göttingen, 1913), οἱ Ἄγγλοι Candlish (Handbooks for bible classes, Edimburg, 1901), J. Armitage Robinson (Paul's Epistle to the Ephesians, London, 1904, σελ. 200) καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἡ γραφὴ «*καρπὸς τοῦ Πνεύματος*» ἀπαντᾷ κυρίως εἰς συριακὰ καὶ ἑλληνικὰ χειρόγραφα τῆς Ἀντιοχείας. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὡς ἔγραφε καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς πατριαρχικῆς ἐκδόσεως τῆς Κ. Διαθήκης ἀείμνηστος κα

θηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. Σχολῆς Βασίλειος Ἀντωνιάδης, ὅτι «ὁ τύπος ὁ μᾶλλον πλησιάζων τῷ βυζαντιακῷ φαίνεται ὢν ὁ αὐτὸς τῇ Ἀντιοχικῇ ἢ Συριακῇ ἐκδόσει διαδοθείσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ ὕστερον». Ἀκριβῶς δὲ ἡ γραφὴ «καρπὸς τοῦ πνεύματος» εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἐκείνου πατρὸς γενομένην ἑρμηνείαν τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς. 2).

Ἡ ἔκφρασις «καρπὸς τοῦ πνεύματος» ἀπαντᾷ εἰς τὸ 22 ἐδάφιον τοῦ Εου κεφαλαίου τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ ἰδίου Ἀποστόλου. Ἐντεῦθεν ἴσως παρεσύρθησαν πολλοὶ ἀντιγραφεῖς. Ἀλλ' εἰς μὲν τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν τὰ συμφραζόμενα—προηγούμενα καὶ ἑπόμενα—ἐπιτρέπουν τὴν γραφὴν «καρπὸς τοῦ πνεύματος». Ἐκεῖ ἡ ἀντίθεσις εἶναι μεταξὺ πνεύματος καὶ σαρκός· «πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε... ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός... Φανερά ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι, μοιχεία, πορνεία.... Εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ' ἐστὲ ὑπὸ νόμον...» «Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις». Εἰς τὸ ὑπὸ κρίσιν ὅμως ἐδάφιον τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς πρόκειται περὶ ἀντιθέσεως μεταξὺ φωτὸς καὶ σκότους. «Ἦτε σκότος, νῦν φῶς»... «ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε»... «μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους»... «φανερούμενον φῶς» «ἐπιφαύσει» κλπ. Καὶ ὁ Ζιγαβηνὸς ἀναφέρει μὲν τὴν ἀνάγνωσιν «καρπὸς τοῦ Πνεύματος», παρασυρόμενος ὅμως ἀπὸ τὰ συμφραζόμενα ἐξηγεῖ τὸ πνεῦμα ὡς ἑξῆς· «πνεῦμα μὲν νόει μοι τὸ *πνευματικὸν φῶς*».

Περισσότερον λοιπὸν σύμφωνος πρὸς τὸ ἀρχικὸν κείμενον, διά τε ἐσωτερικούς καὶ ἐξωτερικοὺς λόγους, εἶναι ἡ γραφὴ «καρπὸς τοῦ φωτός» 3).

«Ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ». Εἰς τὸ προηγούμενον

---

2) «Ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε». Τί δέ ἐστι τέκνα φωτός; Ὁ γὰρ ***καρπὸς τοῦ πνεύματος*** ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ καὶ ἀγαθωσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· Ἐν πάσῃ, φησίν, ἀγαθωσύνῃ». τοῦτο πρὸς τοὺς ὀργιζομένους, πρὸς τοὺς πικρούς, «καὶ δικαιοσύνῃ» πρὸς τοὺς πλεονεκτοῦντας· «καὶ ἀληθείᾳ» πρὸς τὴν ψευδῆ ἡδονήν, οὐκ ἐκεῖνα ἃ εἶπον, φησίν, ἀλλὰ τὰ ἐναντία. Ἐν πᾶσι τουτέστι, ***καρπὸν φέρειν πνευματικόν***»· ὉμιλίαΙΗ', ἔκδοσις Ὀξονίου τόμος δος, σελ. 277—278. Τὴν αὐτὴν γραφὴν χρησιμοποιοῦν ὁ Θεοδώρητος ὁ Κύρου, ὁ Τρίκκης, ὁ Οἰκουμένιος, ὁ Θεοφύλακτος καὶ ἄ.

3) Τὸ λατινικὸν κείμενον περιέχει «fructus enim lucis est in omni bonitate...κλπ.. ἡ γαλλικὴ μετάφρασις· «car le fruit de la lumière consiste en toute sorte de bonté...» (Fillion) ἡ ἀγγλικὴ «For the fruit of the light is in all goodness...» Ὁ γνωστὸς ἑρμηνευτὴς τῆς Κ. Διαθήκης Γερμανὸς Heinr. Aug. Wilh. Meyer (Kritisch exegetisches Handbuch, Göttingen 1859 8ο τμῆμα — section — σ. 220) γράφει· «Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ ***φωτός***». Διὰ κριτικὴν ἔκδοσιν τῶν Γραφῶν εἶναι ἀπαραίτητον τὸ γερμανιστὶ ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ Ἀμερικανοῦ Gasp. R. Gregory «Texte-

ἐδάφιον ὁ Ἀπ. Παῦλος ὁμιλεῖ περὶ τῶν μακρὰν τοῦ Χριστοῦ εὑρισκομένων, τῶν τέκνων τοῦ ἠθικοῦ σκότους· αὐτοὶ ὡς τοιοῦτοι δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν χριστιανικὴν σφαῖραν, δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ Κυρίου. («Υἱοὶ τῆς ἀπειθείας»). Συμβουλεύει λοιπὸν εἰς τοὺς Ἐφεσίους νὰ μὴ ἔχουν κανὲν κοινὸν μὲ τὴν σκοτεινὴν καὶ ἀνήθικον διαγωγὴν τῶν ἐθνικῶν. Ἀλλοία συμπεριφορά, λέγει εἰς τοὺς Ἐφεσίους, δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν νέαν κατάστασίν σας· διότι προηγουμένως μέν, πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς σας εἰς τὸν Χριστόν, εὑρίσκεσθε καὶ σεῖς εἰς ἠθικὸν σκότος, τώρα ὅμως εἶσθε φῶς καὶ «φῶς ἐν Κυρίῳ». Ἡ φράσις «ἐν Κυρίῳ» εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐν Α. Κορ. 7, 39 καὶ Ἀποκάλυψ. Ἰωάνν. 14, 13 («μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες»). Ὥστε πρόκειται περὶ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ φωτός. Τὸ ἠθικὸν φῶς εἶναι ἀπόρροια τοῦ ἀντικειμενικοῦ, τοῦ θείου, τοῦ κυριακοῦ Φωτός, (ἐν Κυρίῳ). Ἡ διὰ τῆς ἐκφράσεως «ἐν Κυρίῳ» δηλουμένη μυστικὴ ἕνωσις τῶν Χριστιανῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ παραστατικώτερον διαζωγραφεῖται εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. (15, 4 — 5). «Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ. οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. (ἐν ἐμοὶ =«ἐν Κυρίῳ») ἐγώ εἰμὶ ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι *χωρὶς ἐμοῦ* (τὸ χωρὶς ἐμοῦ ἀντίθετον τοῦ ἐν Κυρίῳ «ἐν ἐμοί». [4]) οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν».

Συμπέρασμα τῶν μέχρι τοῦδε λόγων τοῦ Ἀποστόλου εἶναι τὸ «ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε». Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος μάλιστα ἀναφέρει καὶ γραφὴν χειρογράφου ὅπου προστίθεται καὶ ὁ σύνδεσμος «τοίνυν» διὰ νὰ

---

kritik des neuen Testamentes» (Leipzig, 1909). Καὶ πολλὰ τῶν χειρογράφων τὰ ὁποῖα σημειοῦνται εἰς τὸ εἰρημένον βιβλίον εἶναι ὑπὲρ τῆς γραφῆς «καρπὸς τοῦ φωτός». Ὁ Meyer ἀντιπαραβάλλων τὴν φράσιν «καρπὸς τοῦ Πνεύματος», προσθέτει· «Πνεῦμα καὶ φῶς δὲν εἶναι ταυτόσημα· ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς καὶ ὁ Χριστὸς ἐνοικοῦσιν ἐν ταῖς καρδίαις (Ρωμ. 8, 9), παράγει ὡς ἀποτέλεσμα φῶς ἐν ταῖς καρδίαις (2 Κορ. 4, 6 Ἐφεσ. 1,17), κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος νὰ ᾖ ὡσαύτως καὶ καρπὸς τοῦ φωτός». Ἔπειτα δύναται νὰ συμβῇ καὶ τὸ ἀντίστροφον, ἡ περίσσεια τῆς χάριτος νὰ ἦναι ἀποτέλεσμα τῆς ἑνώσεως.

[4]) Ὁ Meyer ἐξηγεῖ τὸ «ἐν Κυρίῳ» ὡς ἑξῆς «πεπροικισμένοι ὑπὸ τῆς θείας ἀληθείας ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ ὁποίῳ ζῆτε καὶ κινεῖσθε». Ὁ Fillion (Sainte Bible τομ. Η′ σ. 357) ἑρμηνεύει «συνεπείᾳ τῆς ἑνώσεως ὑμῶν μετ' Ἐκείνου (τῷ Κυρίῳ), ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ οὐσιαστικὸν φῶς.» Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος (ἔνθ. ἀνωτ. σ. 277) λέγει· «Οὐκ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος τοῦτο (τὸ ὅτι μετεβλήθητε εἰς φῶς) ὑμῖν ὑπῆρξε». Κατ' οὐσίαν καὶ αἱ τρεῖς ἑρμηνεῖαι τῆς ἐκφράσεως «ἐν Κυρίῳ» εἶναι αἱ ἴδιαι.» Ἡ ὑπὸ τοῦ Ι. Χρυσοστόμου χρησιμοποιουμένη λέξις «χάρις» τυγχάνει τὸ αἴτιον τῆς ἑνώσεως.

καταστῇ σαφέστερον ὅτι τὸ εἰρημένον χωρίον εἶναι συμπέρασμα τῶν προηγουμένων. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου τὴν ἰδίαν θέσιν καὶ ἔννοιαν ἔχει τὸ ὡς ἄνω χωρίον. Ὁ Ἀπόστολος εἶπε· «εἶσθε πλέον ἡνωμένοι μὲ τὸν Χριστόν, φωτίζεσθε ἀπὸ τὸ ἠθικὸν φῶς τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, τοῦ Φωτὸς τοῦ Σύμπαντος, ἀνάλογος λοιπόν, λέγει, τώρα πρέπει νὰ εἶναι ἡ διαγωγὴ καὶ ἡ συμπεριφορά σας εἰς τὴν κοινωνίαν. Καὶ πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς ἀπευθυνόμενος ἐχαρακτήριζεν αὐτοὺς «υἱοὺς φωτὸς» καὶ «υἱοὺς ἡμέρας» (Α. 5, 5). Ἡ πρὸς τοὺς Ἐφεσίους προτροπή, ἡ γενομένη διὰ τοῦ «ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε», μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ περίφημον ἐκεῖνο τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς χωρίον (13, 13), «ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός».

Μετὰ τὸ «ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε» ἀκολουθεῖ μία παρενθετικὴ πρότασις χρησιμεύουσα ὡς ἐπεξήγησις τῆς ἀνωτέρω ἐκφράσεως· ἡ παρένθεσις ἐμπεριέχει τὴν συγκεκριμένην μορφὴν τῆς φωτεινῆς (κατὰ Χριστὸν) πολιτείας. Ἀντὶ «καρπὸς τοῦ πνεύματος» — ὡς ἐξάγεται ἐξ ὅσων ἔγραψα προηγουμένως — προτιμῶ τὴν γραφὴν «καρπός τοῦ φωτός». Αἱ τρεῖς μεγάλαι καὶ γενικαὶ ἀρεταί, «ἀγαθωσύνη», «δικαιοσύνη» καὶ «ἀλήθεια», εἶναι ἡ περίληψις τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς. Τὴν ἐπὶ μέρους ἀνάλυσιν τῶν τριῶν τούτων ἀρετῶν εὑρίσκομεν εἰς τὰ τελευταῖα ἐδάφια τοῦ προηγουμένου καὶ εἰς τὰ ἐδάφια 2 — 5 τοῦ ὑπὸ μελέτην κεφαλαίου. Αἱ ἀρεταὶ διαζωγραφίζονται καὶ ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰς ἀναλόγους ἀντιθέτους κακίας· αἱ τελευταῖαι εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου (κεφ. δ′ ἐδ. 22), αἱ δὲ πρῶται ἡ ἠθικὴ περιβολὴ καὶ τὰ γνωρίσματα τοῦ καινοῦ («ἐν Κυρίῳ») ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ (=«ἐν Κυρίῳ») «ἐκτίσθη κατὰ Θεὸν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας». (ἐδάφ. 24). Αἱ λέξεις «ἀγαθωσύνη», «δικαιοσύνη» καὶ «ἀληθείᾳ» ἀπὸ ἀπόψεως ἐννοίας ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὰ προαναφερθέντα «ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι ἀληθείας». [5]

Μετὰ τὴν παρένθεσιν ἐπανέρχεται ὁ Ἀπ. Παῦλος εἰς τὴν διακοπεῖσαν

---

5) Ὁ Meyer σημειώνει ὅτι αἱ λέξεις «ἀγαθωσύνη, δικαιοσύνη» καὶ «ἀλήθεια» εἶναι τρεῖς διάφοροι ἀπόψεις — Gut, recht, wahr — τῆς χρ. ἠθικῆς καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη γενικότης τὴν ὁποίαν ἐκφράζουν οἱ ὅροι αὐτοί, ἀποκλείει τὴν ἐκδοχὴν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ γενικαὶ αὐταὶ ἀρεταὶ ἀντιτίθενται πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους κακίας τὰς μνημονευθείσας εἰς τὰ προηγούμενα ἐδάφια. («Ἀγαθωσύνη»· τοῦτο πρὸς τοὺς ὀργιζομένους, πρὸς τοὺς πικροὺς καὶ «δικαιοσύνη» πρὸς τοὺς πλεονεκτοῦντας, καὶ ἀληθείᾳ»· πρὸς τὴν ψευδῆ ἡδονήν»). Φρονῶ ὅτι οὐδαμῶς ἀποκλείεται ἡ ἀντίθεσις αὐτή, ἀρκεῖ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ τρεῖς ἐκεῖναι γενικαὶ ἀρεταὶ ἀναφέρονται ὄχι μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου ἀναφερομένας κακίας, ἀλλὰ εἰς ὅλα τὰ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον περιστοιχίζοντα ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα περιγράφονται εἰς ὁλόκληρα ἐδάφια ὡς ἤδη προεσημείωσα.

σειρὰν τοῦ λόγου· ὡς ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, πεπροικισμένοι μὲ τὸ νέον θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν φῶς, ἀπεκτήσατε ἓν νέον ἠθικὸν αἰσθητήριον καὶ ἓν ἀνώτερον κριτήριον· μὲ αὐτὸ διακρίνετε τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ ἀδίκου, τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς, τὸ χριστιανικὸν ἀπὸ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ (ἐθνικοῦ). Ὀφείλετε λοιπὸν νὰ ζῆτε, νὰ πολιτεύεσθε, («περιπατεῖτε») «δοκιμάζοντες», (τροπικὴ μετοχὴ) ἐξετάζοντες εἰς τὰ βάθη τῆς συνειδήσεώς σας ποία σκέψις, ποῖος λόγος, ποία πρᾶξίς σας, εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ παραγγέλματα τοῦ Χριστοῦ. Ἀναλυτικωτέρα ἀνάπτυξις τῆς ἐννοίας «δοκιμάζοντες» κ. λ. π. «ἀπαντᾷ εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολήν. (12, 2)». Ἐκεῖ διδάσκει ὅτι ἡ μεταμόρφωσις τοῦ ἔσω ἀνθρώπου («μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν) θὰ ἔχῃ τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα· θὰ ἀποκτήσετε τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ διακρίνετε ποῖον τὸ «θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον». «Καὶ λόγου μετέχετε, γράφει ὁ Κύρρου Θεοδώρητος, καὶ τοῦ Παναγίου Πνεύματος τὴν χάριν ἐδέξασθε, ραδίως τοίνυν τὰ ἀρέσκοντα τῷ Θεῷ *διαγνῶναι δυνήσεσθε*» (Ἑλλ. πατρ. Migne τόμ. 82 στ. 544.) Ὥστε σύντροφος καὶ ὁδηγὸς ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν διαγωγὴν (ζωὴν) θὰ εἶναι ἡ κατὰ τὸν ὑποδειχθέντα τρόπον δοκιμασία καὶ ἐξέτασις.

«Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις» κ. ἑ. Ἡ φράσις αὕτη συνδέεται μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως τῆς προηγουμένης περιόδου, δ.λ.δ. μετὰ τοῦ «ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε». Ἡ χριστιανική σας πολιτεία γεμάτη ἀπὸ καρποὺς τοῦ ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φωτὸς θὰ ἔχῃ ὡς ἀναπόφευκτον συνέπειαν, τὸ νὰ μὴ ἔχετε καμμίαν κοινωνίαν καὶ μετοχὴν μὲ τὰ σκοτεινὰ ἄκαρπα ἔργα τῶν ἐθνικῶν. Καθὼς προηγουμένως «φῶς ἐν Κυρίῳ» ὠνόμασε τοὺς χριστιανούς, τοιουτοτρόπως κατ' ἀντίθεσιν καλεῖ «σκότος» τοὺς εἰδωλολάτρας, τοὺς μὴ χριστιανούς, ὁποῖοι καὶ οἱ Ἐφέσιοι ἦσαν προηγουμένως. Ἡ λέξις «σκότος» πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς λέξεως «ἔργοις»· καὶ αὐτοὶ εἶναι τέκνα σκότους καὶ τὰ ἔργα των σκοτεινά. Τὰ ἔργα τοῦ σκότους ἀλλαχοῦ, ὡς εἴδομεν (σ. 3) ὀνομάζει «ἔργα τῆς σαρκός»· εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεῖς (1,21) «ἔργα πονηρά», εἰς δὲ τὴν πρὸς Ἑβραίους (6, 1 καὶ 9, 14) «νεκρὰ ἔργα». Τὰ τοιαῦτα ἔργα, προερχόμενα ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ σκότους, ὀνομάζονται «πονηρὰ» καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον (5, 19).

Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ ἔργα τῶν ἐθνικῶν δικαιολογεῖται διὰ τοῦ κατωτέρω· «τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστι καὶ λέγειν». Αἰτιολογεῖται δὲ ὄχι μόνον αὐτὸ τὸ ἀρνητικόν, ἡ ἀποχή, ἀλλὰ καὶ τὸ θετικώτερον ἔργον, τὸ ἔργον τοῦ ἐλέγχου· «μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε»· εἶναι ἐπανορθωτικόν, καθότι δι' αὐτοῦ φαίνεται ὁ Ἀπόστολος συμπληρώ-

νων τὴν σκέψιν ἡ ὁποία ἐκφράζεται διὰ τοῦ «μὴ συγκοινωνεῖτε»...»

Ἡ λέξις «κρυφῇ» μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν κυρίαν σημασίαν εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔννοιαν τὴν ὁποίαν ἐμπερικλείει, ὡς εἶπον, ἡ λέξις «σκότος», —ἀναφερομένη εἰς τὰ πρόσωπα (ἐθνικοὺς) καὶ εἰς τὰ πράγματα (ἔργα), — Τὸ τοιοῦτον δὲν σημαίνει ὅμως ὅτι ὅλα τὰ μὴ καλὰ ἔργα ἐκτελοῦνται ἐν τῷ κρυπτῷ· ἐὰν εἶχεν οὕτως θὰ ἦτο περιττὴ ἡ προσθήκη τοῦ ἐπιρρήματος «κρυφῇ». Αἱ πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδήσεως καὶ τὰ ἐντάλματα τοῦ Θεοῦ ἐναντιούμεναι πράξεις, καὶ μάλιστα αἱ χειρότεραι, διαπράττονται *συνήθως* ἐν τῷ κρυπτῷ. Ὁ ἄνθρωπος φοβεῖται τὰς συνεπείας τῆς παραβάσεως τῶν νόμων τῆς πολιτείας· συνεπείᾳ τοῦ φόβου αὐτοῦ προσπαθεῖ νὰ παραβαίνῃ τὸν πολιτικὸν νόμον κρυφίως. Ὑπάρχουν πράξεις αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἔδαφος τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου· καὶ αὐτὰς ἐπιδιώκει νὰ τὰς διαπράττῃ χωρὶς νὰ τόν βλέπουν οἱ ἄλλοι ὄχι ἐκ φόβου ἀλλὰ ἐξ ἐντροπῆς. Οἱ ἐθνικοὶ διέπραττον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ φανερὰς πράξεις μὴ ἠθικὰς ἀλλὰ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ὑπάγονται αἱ ὀλιγώτερον ἁμαρτωλοὶ καὶ ἐπονείδισται καὶ κυρίως ἐκεῖναι εἰς τὰς ὁποίας τοὐλάχιστον ἐξωτερικῶς ἐτηρεῖτο κάποια εὐσχημοσύνη. Τὰ ἐν τῷ κρυπτῷ ὅμως διαπραττόμενα δὲν περιγράφονται. «Σκοτεινὰ μὲν γάρ, γράφει ὁ Ζιγαβηνός, καὶ τὰ φανερῶς τολμώμενα· σκοτεινότερα δὲ τὰ κρυφίως δρώμενα. καὶ σκότους καὶ λήθης ἄξια». Ὡς τοιαῦτα ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος ἐντρέπεται καί νὰ τὰ ἀναφέρῃ ἀκόμη. «Αἰσχρὸν ἐστι καὶ λέγειν». Τὴν ἔκφρασιν «αἰσχρὸν ἐστι καὶ λέγειν» παραβάλλουν τινὲς πρὸς τὴν τοῦ Πλάτωνος («Πολιτεία») «ὀκνῶ καὶ λέγειν», πρὸς τὴν τοῦ Δημοσθένους «ἃ πολλὴν αἰσχύνην ἔχει καὶ λέγειν». (Meyer, ἔνθ. ἀνωτ. σ. 222). Πάντως αἱ τοιαῦται ἐκφράσεις τοῦ Οὐρανοβάμονος φανερώνουν τὴν ἑλληνομάθειάν του.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν (26) ἐν τῷ ἐν Ξυλοπόρτῃ ἱστορικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἐν μέσῳ συρροῆς εὐσεβοῦς λαοῦ.

Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ Μέγας Ἱεροκῆρυξ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ Φιλόθεος.

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΚΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ

Ἐπὶ τῇ δολοφονίᾳ τοῦ ἀειμνήστου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας Λουῒ Μπαρτοῦ κατὰ τὸ στυγερὸν ἔγκλημα τῆς Μασσαλίας, ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπὶ τούτῳ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου, ἐν συνοδείᾳ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων Σπυρίδωνος Κωνσταντινίδου, μετέβη παρὰ τῷ ἐνταῦθα ἐξοχωτάτῳ Πρεσβευτῇ τῆς Γαλλίας κ. Κάμερερ καί διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν Ἔντιμον Γαλλικὴν Κυβέρνησιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ λήξαντος μηνὸς ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ ἐν Ἀθήναι συνελθοῦσα τακτικὴ συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ συνέλευσις ἀπηύθυνε τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τὸ ἀκόλουθον χαιρετιστήριον τηλεγράφημα :

Ἀθῆναι, 3/10/934.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην

Φανάριον - Σταμπούλ.

Ἱεραρχία Ἐκκλησίας Ἑλλάδος συνελθοῦσα τακτικὴν Συνέλευσιν ἀπευθύνει ἐν ἀπείρῳ σεβασμῷ εὐλαβῆ χαιρετισμὸν Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι καὶ ἐπικαλεῖται θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχάς.

Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, Πρόεδρος.

Εἰς ἀπάντησιν διεβιβάσθη τῇ συνεδριαζούσῃ Ἱεραρχίᾳ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα :

Ἀρχιεπίσκοπον Χρυσόστομον

Ἀθήνας

Χαρᾷ ἐγκαρδίῳ ἀντιπροσαγορεύοντες ἱερὰν συνάθροισιν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν εὐχόμεθα πλουσίαν καρποφορίαν ἐπ᾽ἀγαθῷ Ἐκκλησίας.

Πατριάρχης Φώτιος.

4/10/934.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Συνεπείᾳ παραιτήσεως τοῦ τέως Τοποτηρητοῦ τοῦ Ἱεροσολυμητικοῦ Θρόνου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πτολεμαΐδος Κελαδίωνος, ἐξελέγη ἐν Ἱεροσολύμοις ὡς νέος Τοποτηρητὴς ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Μαδάβων Μελίτων.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΡΟΥΣΗΣ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἀσθενήσας παρέμεινεν ἐπὶ εἰκοσαήμερον κλινήρης ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης Νικόδημος. Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης καὶ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιγραμματέως διηρώτησαν ἐπανειλημμένως τὰ τῆς ὑγείας τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος καὶ διεβίβασαν εὐχὰς ὑπὲρ ἀναρρώσεως.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑώρτασε τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης αὐτοπροσώπως ἐπεσκέφθη καὶ συνεχάρη τὴν Α. Σεβασμιότητα.

— Ὁμοίως κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἦγον τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Μυτιλήνης Ἰάκωβος, Μηθύμνης Διονύσιος καὶ Γρεβενῶν Γερβάσιος, οἷς διὰ καταλλήλων γραμμάτων διεβιβάσθησαν τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

— Ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ ἀνὰ τοὺς Ἱεροὺς Τόπους καὶ τὴν Ἑλλάδα τελευταίου ταξειδίου αὐτοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος τῇ 22 λήξαντος μηνός.

— Ἐπανῆλθεν ὁμοίως, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνός, ἐξ Ἑλλάδος ὁ αὐτόσε ἐπ' ἀδείᾳ μεταβὰς Ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως Γεννάδιος.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Ἀνεχώρησε τῇ 2 τοῦ λήξαντος μηνὸς προκειμένου ἵνα ἐγκατασταθῇ ἐν Ἑλλάδι, ἡ ἐπί μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καθηγήτρια καί διευθύντρια χρηματίσασα τοῦ ἐνταῦθα Ζαππείου Παρθεναγωγείου ἐλλογιμωτάτη κ. Εὐθαλία Ἀδάμ, Προσφιλὴς καὶ Ἔντιμος Θυγάτηρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Τὴν σεβαστὴν διδάσκαλον καὶ διακεκριμένην Ὀφφικιάλον τῆς Ἐκκλησίας προέπεμψεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πανοσιολογιώτατος Μ. Ἀρχιδιάκονος Γρηγόριος.